

Nr. 44 - September 1999
11e jaargang
Verschijnt 4x per jaar
Prijs per stuk Hfl 6,-

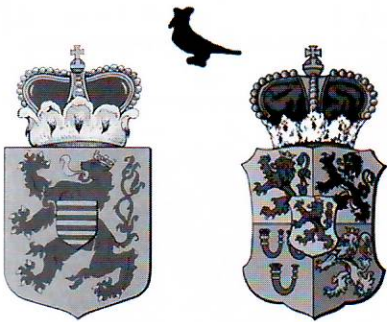
LIMBURGS SCHUTTERSTIJDSCRIFT

BRAND IMPERATOR
HARTVERWARMEND, HET HELE JAAR DOOR.

Het 'Limburgs Schutterstijdschrift'

Het Limburgs Schutterstijdschrift is een uitgave door en onder auspiciën van de stichting Steun Aan het Schutters- en gildewezen in de beide Limburgen (S.A.S.).

Abonnementen

Het Limburgs Schutterstijdschrift verschijnt 4x per jaar.
Abonnementsprijs Hfl 25,- / BF 480 per jaar bij vooruitbetaling.
Losse nummers à Hfl 6,- / BF 115 excl. Hfl 3,- / BF 60 verzendkosten.

Bankrelaties

Nederland: Rabobank,
rekeningnr. 12.22.15.125
Postbank rekeningnr. 2878343
België: Gemeentekrediet van
België Agentschap Kinrooi,
rekeningnr. 068-2059877-12.

Redactie-adres en nieuw abonnement

Brouwerslaan 25
6093 GG Heythuysen.

Grafische techniek

drukkerij sinds 1935
LIMBURGSCHE POST
Beegden

Voorbehoud

Plaatsing van een artikel in dit tijdschrift houdt niet in, dat de inzichten van de schrijver worden gedeeld door de redactie.
Bij overname van artikelen is bronvermelding vereist.

De redactie stelt het algemeen belang boven het persoonlijk belang en behoudt zich daarmee het recht voor om aangeboden teksten te wijzigen, in te korten of zelfs niet te plaatsen.

ISSN: 1382-0893.

BESTE SCHUTTERS-VRIENDEN,

De organisatoren van het OLS-1999 hebben loon naar werken gekregen. Ze kregen niet alleen het verdiende weer, maar ook een record aantal bezoekers bezocht hun OLS. De grootste waardering was wel de alom gehoorde waardering dat dit OLS tot in de puntjes klopte.

De organisatoren in Reuver hebben hard gewerkt om het laatste OLS van deze eeuw tot een klinkend succes te maken. Dankzij een goed opgezet sponsorplan had de organisatie zich op voorhand al ingedekt tegen een financiële tegenvaller. Een doelgerichte mediacampagne ondersteunde de voorbereiding eveneens op een juiste wijze.

Het OLS-1999 heeft nogmaals onderstreept dat men deskundigen nodig heeft om een OLS te organiseren. Dankzij het feit dat schutterij St.-Barbara Reuver een goede naam heeft en zelf altijd klaarstaat voor de Reuverse gemeenschap was een groep van deskundigen onmiddellijk bereid om sleutelposities in te nemen in de organisatie van dit OLS.

Bij diverse gelegenheden heeft OLS-President Frans Wolters zijn bezorgdheid uitgesproken over de toekomst van het OLS. Daarbij doelend op de gigantische kosten en inspanningen die geleverd moeten worden om een OLS te organiseren. Om nog maar niet te spreken over de vele beperkingen en tegenslagen die de organisatoren van een OLS in toeneemende mate te verwerken krijgen bij de organisatie van hun OLS. Het winnen van een OLS is weliswaar de wens van de meeste schutterijen, maar als het op organiseren aankomt geven de meeste schutterijen de eer liever aan een andere schutterij.

Schutterij St.-Antonius & St.-Petrus uit Baarlo van harte gefeliciteerd met het winnen van het OLS-1999. Aan U nu de eer om het OLS in het magische jaar 2000 te organiseren. Ik kan me geen mooier decor voor dit OLS voorstellen dan de prachtige historische kern van Baarlo met de Maas op de achtergrond. Ofschoon Baarlo een grote oppervlakte heeft, liggen de feest- en parkeerterreinen voor het houden van een OLS niet voor het oprapen. Tal van beperkingen (veel glastuinbouw, de Napoleonsweg en een relatief dun bevolkt buitengebied) zullen de organisatie dwingen om de bezoekers op te roepen om zoveel mogelijk gebruik te maken van openbaar vervoer of om per fiets het OLS-2000 te komen bezoeken.

Sprekende over schutterij St.-Antonius & St.-Petrus Baarlo wil ik van de gelegenheid gebruik maken om de grote prestaties van deze schutterij nog even in uw herinnering te brengen. In 1997 werden ze 22^e tijdens het OLS, in 1998 2^e en in 1999 winnaar. Een geweldige prestatie.

Luc Wolters schreef een alleraardigst artikel over hoe het koningsvogel-schieten in Baarlo vroeger werd aangekondigd en hoe hieruit een geding kon ontstaan.

Erratum: In ons vorige nummer plaatsten we per abuis een foto van schutterij St.-Rochus Stevensweert in de tekst van schutterij St.-Margaretha Ittervoort. Hiervoor onze excuses.

Veel leesplezier toegewenst.

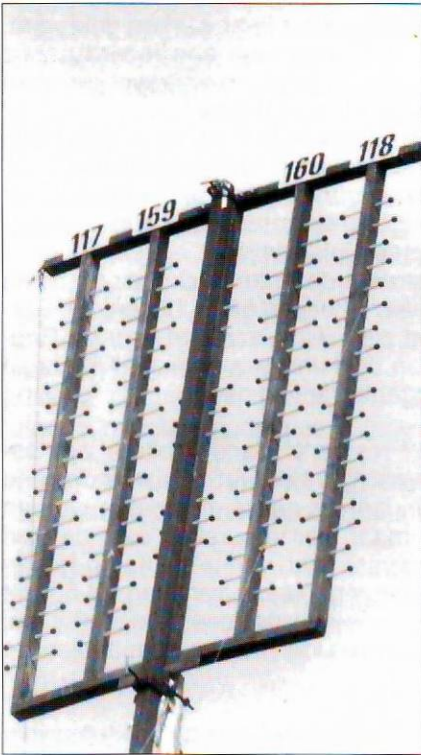
Wim Pijpers, Hoofdredacteur.

Het volgende nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift zal in december a.s. verschijnen. Kopij en advertenties kunnen aan-geleverd worden tot uiterlijk 1 november bij het redactie-adres.

Bij de voorpagina:

Het winnend zestal van het OLS-1999. V.l.n.r.: Sjaak Beurskens, Geert Geurts, Charles Beurskens, Peter Rosenberg, Frits Beurskens en Wim Rosenberg.
Foto: Wim Pijpers.

ALLE SJÖTTERSVRUNJ BEDANK

Op de sjöttersfeeste hōbbe vōöl luuj mich benaderd mit opmirkinge en vraoge euver mien aafsjeid bije de Limburgse radio en tillevisie. En ze hōbbe mich gezag wie ze mich en mien sjtōm misde.

En inderdaad.... ich bèn definitief "weg vom Fenster" en ich wil mich bije uch bedanke veur alle sjteun die ich alle jaore gehad hōb bije de versjlaaggaeving van et OLS en mien programma "t Ei van St. Joost".

Geer hōb nao mich geloesterd, mit mich gekald, moppe getap, pilskes gedronke, gezonge, gedans, sjaele kal verkoch, gedöld mit mich gehad en nog mee, en nog mee en nog vōöl mee.

Et sjötterswaeze haet mich heel vōöl gouts gebrach. Et versjlaag van et OLS bōn ich begonne in Beesel. De eesjte keer dat ich d'r niet mee bije waor, waar auch in de gemeente Beesel; bije de jonges van Oppe Ruiver.

Ongertösse ben ich vanaaf et OLS in Stramproy zelf lid van ein sjötterrie gewoore; St. Gertrudis Austrao aftewaal Amstenraoj, woo ich noe al drie keer keuning ben gewaes.

En hōb ich - zonger et OLS te wenne - al ein paar keer mit de Um in de henj gestange (en welke sjöt kent mich dat naozegge?)

Oet mien OLS-jaore ken ich zo ein paar hoogtepunte nuime:

- Et OLS in Beesel woo in ein parkeerwei ein aw bom gevonje woort, die door de Explosieven Opruimings Dienst onsjaadelijk gemaak moos waere, woo ich es versjlaaggaever vlak bie zout;
- de vrundsjaap die veer gevonje hōbbe in Kelpo-Oler, woo ze zelfs ein sjtraot door Nico Jesse en mich hōbbe laote onthulle; de lesheiligesjtraot;
- de intoch van Keuningsboesj, wie ze gewonne hawwe, dae ich vanaaf ein traplödderke veur de radio versjlaage hōb;
- de optoch bije et OLS in datzelfde Keuningsboesj, woo doezende luuj veur mich en mien Marij (veer waore dao keuningspaar) geklap en gezonge hōbbe, toen koume nao aafloop heel get trāönkes los;
- et twisgesjprek veur de radio tösse Harrie Hensgens van Wylre en OLS-sikkertaris Fried Schrijvers wie Wylre zich te laat haw ingesjreeve veur et OLS; dat gesjprek doerde zeker 20 minute zonger dat ich d'r tösse haufde te komme;
- alle keere dat sjötters op de wei of mit vastelaovend et versjlaag van Nico en mich hōbbe naogedaon.

Miene dank geit natuurlijk auch nao mien collega's van de radio. Veer hōbbe saame sjoon programma's gemaak, die et imago en de populariteit van et OLS en de sjötterswelt in et algemeen eine flinke sjtoet veuroet hōbbe gebrach.

Auch dank ich alle sjötterbobo's (federatiebesjtuur en sjeetkmissie) die os altied alle ruimte en tied hōbbe gegaeve veur os reportaa-zjes. Auch dank aan eederein dae hiej niet genuimp is. Allemaal danke, danke en nog ens danke.

Es geer 29 augustus neet bije mien offisjeele aafsjeid in St. Joos gewaes zeet en geer wilt oet dank toch nog get truuk doon, dan zow ich uch wille vraoge geld euver te maake op mien aksieraekening nummer 920751857 oppe naam van "t Ei van Lei". Dat geld geit gans nao de Toon Hermans Hoerzer in Limburg (Zitterd, Venlo en Mestreich) woo kankerkranke en hun femielje, vrunj en kennisse terecht kenne veur de emotionele opvang.

De aksie löp tot 27 november. Niet vergaete! Geer wet dus wat uch te doon sjiteit! Aon de Geng en allemaal nog eine keer bedank! Veer zeen os oppe sjöttewei!

Lei - 't Ei van St. Joost - Meisen
Auch naames Marij.

NIEUW KEIZERSPAAR IN HORN

Als lezers van het Limburgs Schutterstijdschrift heeft U in het maartnummer reeds kennis kunnen maken met het koningspaar Pieter en Ilda Giebels van schutterij St.-Martinus Horn. Pieter schoot zich vorig jaar op Paasmaandag voor de derde achtereenvolgende keer tot koning. Het blijkt dat Pieter een schutter is in hart en nieren en tevens een echte doorzetter, want hij heeft zich binnen een tijdsbestek van zijn 10-jarig lidmaatschap opgewerkt tot keizer en vaste schutter in ons OLS-team.

Na een lange winterperiode, waarin heel veel tijd werd besteed aan het zorgvuldig ontwerpen van het keizersuniform en het keizerinnekleed tot in de kleinste details, was het uiteindelijk zo ver. Zaterdag 1 mei stond Horn geheel in het teken van de beëdiging van het nieuwe keizerspaar. Pieter is na Pierre Tholen en Jan Knoops de derde keizer in de 441-jarige historie van schutterij St.-Martinus Horn.

Het koningspaar Pieter en Ilda Giebels werd thuis afgehaald door de gehele schutterij gekleed in vol ornaat en met in hun midden het aftredende keizerspaar Jan en Annie Knoops. Vervolgens trok de schutterij met muziek in de richting van de St.-Martinuskerk, alwaar de kerkelijke inzegening zou plaatsvinden.

Tijdens deze kerkdienst, die druk bezocht werd door vele belangstellende dorpsgenoten, familieleden, schuttersvrienden, bondsbestuur en de jury van de MLSB en veel jongeren, zorgde het kinderkoor voor een zeer mooie muzikale voordracht met als titel "The lion king".

Nadat pastoor J. van Mekel de keizerlijke waardigheden had ingezegend, werden ze overhandigd. Als eerste overhandigde de secretaris van de OLS-Federatie, Jac van de Vorst, het keizersilber aan Pieter Giebels, gevolgd door het

aanbieden van de keizerdegen voor "oud-keizer" Jan Knoops. Bondsvoorzitter Jo Beeren zette de keizer de steek op en "oud-keizerin" Annie Knoops zette Ilda Giebels het kroontje op. Als laatste overhandigde de nieuwe koning, Mia Kessels, het bloementuigtje aan keizerin Ilda Giebels.

Het werd muisstil in de kerk toen OLS-President Frans Wolters het spreekgestoelte betrad om de eedformule voor de nieuwe keizer voor te lezen.

Keizer Pieter Giebels legde vervolgens de eed van trouw af met zijn rechterhand aan het vaandel en ten aanschouwe van alle aanwezigen.

Na het slotlied, de zegen en het "Lang zullen ze leven", zorgden veel jongeren voor een enorme bloemenhulde. Bij het verlaten van de kerk was een ere-haag gevormd.

Pieter Giebels tijdens het afleggen van de eed van trouw.

Tijdens een drukbezochte receptie werd afscheid genomen van het oude keizerspaar Jan en Annie Knoops. Jan en Annie waren 35 jaar lang het visitekaartje van de schutterij. Als dank voor dit kregen ze een reis-waardebon aangeboden. Deze receptie werd ook aangeboden aan Jeugdkeizerin Bianca van Herten en het nieuwe koningspaar Mia en Geert Kessels.

Nagenoeg alle verenigingen uit Horn waren tijdens deze receptie aanwezig, hetgeen duidt op een zeer hechte gemeenschap waarbij schutterij St.-Martinus klaarblijkelijk goed aangeschreven staat. De sprekers van de diverse afvaardigingen volgden elkaar onder constante muzikale begeleiding. Ceremoniemeester was Arno Walraven. Het gezellige feest ging door tot in de kleine uurtjes.

Het bestuur en leden van schutterij St.-Martinus Horn willen een speciaal woord van dank richten tot Pastoor J. van Mekel, het kerkbestuur, het Jongerenkoor Hoy '92, Arno Walraven, OLS-President Frans Wolters, Jac van de Vorst en Jo Beeren en laatste maar zeker niet de minsten: Jan en Annie Knoops, nogmaals hartelijk bedankt!

Martin Hendriks, Secretaris.

STRUCHT RESTAUREERT KONINGSZILVER

Als schutterijen hebben wij de zorg voor een belangrijk erfgoed. Naast de kerk zijn de schutterijen de belangrijkste beheerders van oud zilver. Vaak beschikken de schutterijen over koningszilver dat een à twee eeuwen oud is en afhankelijk van de verenigingshistorie soms zelfs van nog oudere tijden dateert. Het koningszilver van diverse schutterijen is zo uitgebreid dat de koning tijdens de optochten slechts een gedeelte van het zilver draagt. De met zilver behangen koning is het middelpunt van de schutterij. Het koningszilver moet gedragen worden, daar is het voor bedoeld: zo blijft de geschiedenis levend en worden de gewezen koningen in ere gehouden. Het dragen van het koningszilver brengt echter met zich mee dat deukjes of krassen in het zilver kunnen komen. Bovendien moet telkens opnieuw gepoetst worden als de schutterij uittrekt. Met name moet er intensief gepoetst worden als de koning zich tijdens het schuttersfeest aan de keuring door de jury onderwerpt, die slechts optimaal blinkend en goed verzorgd schutterszilver zal belonen.

Schutterij St. Mauritius Strucht zag de telkens kleine slijtage van het koningszilver door het gebruik ervan. Om dit tegen te gaan werd besloten het zilver te laten restaureren, om deukjes en krasjes weg te werken. De beslissing voor deze restauratie werd inmiddels twee jaar geleden genomen, maar de uitvoering bleek vrij kostbaar. In de tussentijd werd intensief gezocht naar bedrijven en personen die de schutterij financieel zouden kunnen ondersteunen bij het restauratieplan.

Maar liefst 140 sponsors, zowel particulieren als bedrijven, werden bereid gevonden een bijdrage te leveren aan het herstellen van de oude koningsplaten. Atelier Patoe te Maastricht zorgde voor de restauratie van de door de koning gedragen schilden. Wat hierbij ook aan het licht kwam, was dat de kant en klare zilveren platen, waarbij machinaal naam en jaar in de plaat kwamen, de tand des tijds zeer moeizaam doorstaan. Dit in tegenstelling tot de op bestelling vervaardigde schilden, waarbij de gravure met de hand wordt gemaakt. Die platen kun je over eeuwen nog aan de vogel hangen.

Het bondsfeest op 29 en 30 mei leestleden werd aangegrepen om het gerestaureerde koningszilver te presenteren. Hiervoor werd gedeputeerde drs. Martin Eurlings naar Strucht gehaald om op zaterdag 29 mei het met zorg behandelde koningszilver te overhandigen aan Roger Lemmens, de schutterskoning 1998-1999. Deze zorg voor het oude zilver zal ertoe leiden dat de schutterij weer lange tijd met gepaste trots haar koningszilver zal kunnen tonen.

Luc Wolters

De zilveren koningsvogel van St. Mauritius Strucht, zittend op een takje, voorzien van een kroontje en met gespreide vleugels, in de bek gekruiste takjes in de vorm van een Andrieskruis.

DE AANKONDIGING VAN HET VOGELSCHIETEN IN BAARLO

Een geding uit 1743 - door Luc Wolters -

De Baarlose schutterijen

Baarlo heeft in de loop der eeuwen diverse schutterijen gekend. De oudst bekende is het St. Antonius en St. Urbanusgilde, soms met ofwel St. Antonius ofwel St. Urbanus aangeduid. Deze schutterij was al in de 17e en 18e eeuw actief en schijnt een nog oudere oorsprong te hebben. Ook in de 19e en 20e eeuw ontplooiden deze eeuwenoude schutterij nog activiteiten. In 1875 vond een uitbreiding van het Baarlose schutterswezen plaats met de oprichting van de schutterij St. Petrus en Paulus. Aan deze schutterij was een ziekenkas verbonden, zodat de vereniging veel leden telde. Nadien werd in 1905 de schutterij St. Antonius opgericht, genaamd de jonge schutten om onderscheid te maken met de oude schutterij St. Antonius en St. Urbanus. De jonge St. Antonius richtte zich op het bolletjesschietsen en behaalde hierin goede resultaten, voornamelijk door in 1930 en 1932 het Oud-Limburgs Schuttersfeest te winnen. Na de oorlog fuseerden deze schutterijen tot de huidige schutterij St. Antonius en St. Petrus Baarlo, die het Oud-Limburgs Schuttersfeest 1999 op haar naam zette.¹

De aankondiging van het vogelschietsen

In de 18e eeuw ontstond een conflict over het bekend maken van het koningsvogelschietsen. Uit de processtukken blijken diverse oude gewoontes. Van oudsher waren bepaalde tradities verbonden aan het bekend maken van de dag dat in Baarlo het St. Urbanus-gilde het vogelschietsen hield. De gildebroeders en de broedermeester van het Baarlose gilde van St. Urbanus kwamen na overleg overeen dat het vogelschietsen in de gebruikelijke tijd gehouden zou worden. De broedermeester van het gilde zorgde er vervolgens voor dat de gildeknecht voor de kerk luidkeels dit vogelschietsen bekend zou stellen op een zondag na de Hl. Mis. Zodra de kerkgangers het kerkgebouw verlieten werden zij op de hoogte gesteld van dag en uur van het koningsvogelschietsen.

De schuttersknecht maakt aan de kerkdeur plaats en tijd van het koningsvogelschietsen bekend.

De oude omschrijving

Deze oude gebruiken ter aankondiging van het vogelschietsen blijken uit de volgende formulering: "een constant en overoudt gebruik en de usantie, van onverdenckelijcke tijden, in dese heerlijkheit te sijn, dat wanneer de gildebroeders en broedermeester van St. Urbanus gilde off broederschap, overeenkoomen op gewoonelycken tijdt den voogel te schieten, sulcx all voorens door den knaep of gilde knegt van het selve broederschap, op aenseggen van den broedermeester, op eenen sondagh naer den dienst voor de kercke wordt afgeroepen en bekend gemackt".

Twee adellijke heren

De schutterij ging vervolgens de koningsvogel schieten op een zogenaamde "schuttroede", een stuk land door de schutterij gebruikt. De graaf Van Bierens had de schutterij een schietboom geschonken, die op dit stuk land was geplaatst.

De grafelijke familie Van Bierens bewoonde het kasteel 'de Borch', ook kasteel d'Erp genoemd. In het begin van de 18e eeuw was Philips graaf van Bierens voor de helft heer der heerlijkheid Baarlo. De adellijke familie Van Olne verwierf de andere helft van de heerlijkheid. De baronnen Van Olne bewoonden het kasteel 'de Berckt' in Baarlo.

Herhaaldelijke krachtmetingen

De bestuurlijke situatie dat twee adellijke heren, elk met een eigen kasteel, de zeggenschap over Baarlo moesten delen, was aanleiding voor het feit dat het tussen de beide heren geregeld tot krachtmetingen kwam. Zo werden twisten en procedures gevoerd over tal van bestuurlijke aangelegenheden, zoals benoemingen, de gevangenis, de jachtrechten en de visserij. Boven hen beiden stond de koning van Pruisen als hertog van Gelder, die nadien het 'alleenheerschap' toekende aan de graven Van Bierens.²

De aanklacht

In 1743 werd in naam van Willem II Philips baron van Olne de broedermeester van de schutterij aangeklaagd. Dit was Jochim Beurskes (Joachim Beurskens) "nu over de vijftigh jaeren onder het voorschreven broederschap, ende daer en tusschen, verscheyde malen broedermeester geweest sijnde". Hem werd verweten dat hij zich het recht had toegeëigend om als broedermeester van de schutterij het vogelschieten te houden zonder hiervoor toestemming aan de heer baron Van Olne te hebben gevraagd. Bovendien werd hem voor- geworpen dit koningsvogelschieten voor de kerk te laten afkondigen.³

Het verweer

Joachim Beurskens was geen onbelangrijk persoon in het achttiende eeuwse Baarlo. Hij was zelf schepen geweest en wordt in 1744 genoemd als laatscholtis van de laatbank, die cijns-, leen- en ander hofhorig goed registreerde.⁴

Beurskens diende bij de plaatselijke schepenbank, die als rechtbank fungeerde, een drie pagina's dik verweerschrift in, waarin vooral benadrukt werd dat het een oud gebruik was dat het vogelschieten na de kerkdienst bekend werd gemaakt. De schutterij had het recht om de dag van het vogelschieten vast te stellen en de broedermeester van het gilde gaf vervolgens aan de schuttersknecht de opdracht om dit bij de kerk aan het volk bekend te stellen. Bovendien had de schutterij de (stilzwijgende) toestemming van één van beide heren; graaf Van Bierens had namelijk de schietboom geschonken.⁵

"Nooit toestemming hoeven te vragen"

Beurskens voerde tevens aan dat nooit eerder permissie van de heer gevraagd hoefde te worden. Uiteraard - zo bezwoer hij - was het niet zijn bedoeling om in de rechten, jurisdictie of autoriteit van de baron te treden.

Maar noch hij, noch de overige gildebroeders konden zich heugen ooit van een verbod tegen dit gebruik vernomen te hebben, noch ooit gewaarschuwd te zijn dat het gebruik, zoals dit door de schutterij gehanteerd werd, vervallen was. Daarom, zo meende Beurskens, kon er geen sprake zijn van een boete op basis van het wetboek van de landsrechten (pag. 139, art. 20).

Koning 1999 Jack Beurskens. Foto: Joh. de Kroon. Is Jack Beurskens een verre nazaat van de broedermeester Joachim Beurskens, die in 1743 voor de schepenbank gedaagd werd om de belangen van de schutterij te verdedigen?

De afkondiging door de gildeknecht Beurskens werd eigenmachtig optreden verweten: hij had geen toestemming gevraagd aan de baron Van Olne. Beurskens bestreed dat hiervoor permissie gevraagd moest worden. Hierbij kwam de complicerende factor dat broedermeester Beurskens aan de gildeknecht de opdracht had gegeven om dit bij de kerk af te roepen. Hendrick van Lier was de "gildeknecht off knaep van de voorsschreven broederschap". Deze was echter tevens recentelijk benoemd tot gerechtsbode en had in deze laatste functie dus alleen orders te ontvangen van de Baarlose schepenbank cq. de heren van de heerlijkheid.

Gildeknecht en gerechtsbode

Hendrick van Lier kreeg als bode van het plaatselijk gerecht dus zijn opdrachten van de schepenbank.

Echter in zijn functie als gildeknaep had Van Lier dus een taak uitgevoerd in opdracht van de broedermeester van het gilde. In het verweer van de schutterij werd duidelijk gesteld dat de beide functies strikt gescheiden moesten worden: dat Hendrick van Lier "heeft aangeseght het voegel schieten te roepen, naer ouder gewoonte te noteren, dat den voornoemden Hendrick van Lier lange gildeknecht off knaep van het voorsschreven broederschap is geweest, ende alsulck roepen, in qualiteit, in dergelijke manieren heeft gedaan, voordat mede-gerechtsbode is geworden" zonder dat hiervoor de uitdrukkelijke toestemming gevraagd hoefde te worden.

Hoe oud is dit gebruik?

De ouderdom van dit gebruik van het afroepen van het koningsvogelschieten is niet bekend. Tijdens het proces voerde de schutterij aan dat het een oeroud gebruik was, dat sinds onheuglijke tijden in Baarlo werd uitgeoefend.

Broedermeester Beurskens voerde aan dat hij al meer dan vijftig jaar bij het gilde St. Urbanus was en hierover "noeijth anders gezien, nogh oock van andere oudere voor hem, gehoord te hebben; dat de voorsschreven gildebroeders overeengekoomen sijnde, ende den gedeputeerden als broedermeester verscheijde malen hebben aangelegen, desen jaere den voogel te schieten".

De Baarlose schutterij St. Antonius en St. Urbanus is nota bene een zeer oude schutterij met zeer oude zilveren patroonsschilden en de oudste koningsplaat uit 1660.⁶

De rechtszaak

Op 15 mei 1743 werd Joachim Beurskens - zoals vermeld - gedaagd door de procureur Verberck, namens de baron Van Olne.

Tijdens de zitting van de schepenbank op 12 juni diende Beurskens als broedermeester zijn verweerschrift in, waarin hij zich beriep op de oude gebruiken. Hij had echter geen zin om verder te procederen en zou zich neerleggen bij de uitspraak van het gerecht.

De procureur ontving op verzoek een afschrift van het verweerschrift en de zaak werd verdaagd naar de volgende zitting van de schepenbank.

Hoe de zaak uitpakkt heeft voor broedermeester en schutterij is niet exact bekend.

Schutterij St. Antonius en St. Petrus tijdens de presentatie van een bondsfeest van schuttersbond Juliana, Tegelen 1998. V.l.n.r. de tambour-maître, het jeugdpaar, het koningspaar, bordjesdraagster, vaandeldrager en commandant.

Traditie versus rechten van de heer

Het heeft er echter alle schijn van dat de competentiedrang van beide adellijke heren botste. Daar waar de een het vogelschieten door de schutterij probeerde te steunen, trachtte de ander af te dwingen dat hem hiervoor toestemming gevraagd moest worden. Hij meende hier eens te meer aanleiding voor te vinden in het feit dat de schuttenknaap, die het afroepen voor de kerk uitvoerde, onlangs tot gerechtsbode benoemd was, die in die laatste functie slechts orders van de schepensbank te accepteren had.

Of Van Olne slaagde in zijn opzet om zich ondanks oude tradities bepaalde rechten toe te eigenen, is niet overgeleverd. Erg aannemelijk is dit echter niet wanneer men bedenkt dat uiteindelijk de grafelijke familie Van Bierens van de Pruisische koning alle rechten op de heerlijkheid verwierf.

Opgenomen in het reglement

Dat Van Olne succes zou hebben gehad in zijn eis tegen de schutterij is eens te meer onwaarschijnlijk omdat het oude gebruik in het

reglement van de schutterij werd vastgelegd. Het gebruik kwam tot die tijd nog niet voor in het toenmalige reglement, zoals dat eerder in 1734 was vastgesteld.⁷

Echter in een volgend reglement, daterend uit 1839 werd in artikel 13 letterlijk gesteld: "Al de buiten deze parochie wonende broeders, zullen verplicht zijn op St. Antonius en St. Urbanusdag op het door den gildebode bepaalde uur te compareren, op straf van niet meer als gildebroeder te worden aanerkend, en doorgestreeken te worden".⁸

Het afroepen van de gildebroeder werd hierdoor van een oud gebruik, dat mondeling werd overgeleverd, tot een vastgesteld ritueel om de schuttersleden bijeen te roepen.

Noten:

1. Pierre Houben, Monumenten en momenten uit een rijk verleden. Van Barle tot Baarlo. (Heerlen 1984) 107-116.
2. Houben, Van Barle tot Baarlo. 34, 47-58.
3. Rijksarchief Limburg (RAL), Schepensbank Baarlo, ev.nr. 3107, gedingen d.d. 15 mei en 12 juni 1743. Eerder aangehaald in: Miep Heines, Slageryen ende krakeel.

Gedingen in de Heerlijkheid Baarlo in de 17e en 18e eeuw. (Baexem 1992) 65-67.

4. RAL, Schepensbank Baarlo, ev.nr. 3110 "... Joachim Beurskens - zaliger - in leven schepen alhier", 3122 "scheijdingen en deijlingen gemaakt door de kinderen van wijlen Joachim Beurskens en Antonia Jansen, 26 juni 1760" en 3128 "scheiding en deiling van de goederen van Joachim Beurskens" J. Linssen, "Informaties over Baarlo", in: Publications. 109 (1973) 187.
5. RAL, Familie-archief D'Erp Baarlo, doos 13 [niet gedateerd]. Het betreft een afschrift van het verweerschrift, dat waarschijnlijk aan procureur Verberck werd uitgereikt en op deze wijze in het huisarchief van de adellijke familie terecht is gekomen.
6. A.J. Flament, "De vogel, zilveren platen en oud vaandel der St. Urbanus- en St. Antonius-Schutterij te Baarlo", in: De Maasgouw. jg. 22 (1900) 17-19.
7. Henri de l'Escaille, "La Seigneurie de Baarloo", in: Publications. jg. 33 (1896/1897) 215-473, m.n. 469-471.
8. RAL, Archief van het Huis familie Scheres-d'Olne, Baarlo, inv. nr. 2214.

VERSCHENEN

Arens H, 1999, Volkskundige elementen in politieverordeningen, *Volkskunde* 100: 153-160.

Bauer G, 1998, *Fest und Spiel*, (Homo Ludens 8), München: Katz-bichler, 441 p.

Boenders J; Bosch F, 1998, De Koninklijke Sint-Jorisgilde van Oostmalle. 475 jaar gildenleven (1523-1998), *Jaarboek Heemkundige Kring van Malle* 19: 7-214.

Buunincx L, 1998, Dendermonde geschiedenis en folklore: de oude schuttersgilden, *De Rommelpot*: 9-10.

Van Autenboer E, 1999, Hoge Gil-denraad der Kempen (Schietspel en gildenfeest in 1999; Gildencongres 1999; De geschiedenis van de Sint-Jorisgilde uit Oostmalle), *Volkskundige Kroniek* 7: 8-12.

Van Autenboer E, 1999, Hoge Gil-denraad der Kempen (Hebben gildencongressen nog zin in onze tijd?; Sint-Joris Nieuwmoer en het gildenfeest 1999), *Volkskundige Kroniek* 7: 42-45.

VOOR U GELEZEN

500 jaar schutterij St. Catharina

Het boek '500 jaar schutterij St. Catharina' werd samengesteld in opdracht van het bestuur van schutterij St. Catharina Stramproy en telt negen hoofdstukken die elk op hun beurt weer een onderverdeling hebben. Naast vele foto's zijn tal van korte teksten in speciale kaders opgenomen als welkome blad-vulling. Ofschoon het boek '500 jaar schutterij St. Catharina' een gedenkboek is van schutterij St. Catharina Stramproy, zijn er ook foto's en teksten opgenomen die handelen over o.a. schutterij St.-Antonius Stramproy en de plaats Stramproy.

Het samenstellen van een gedenkboek is geen kleinigheid. Drie jaar had de schutterij uitgetrokken voor de samenstelling van hun gedenkboek. Dit boek toont aan dat een periode van drie jaar onvoldoende was. Bij het doornemen van het boek ontstaat de indruk dat de samenstelling een haastklus was omdat de redactionele afstemming van artikelen en foto's in gedrang is gekomen. Een groot deel van het boek is gewijd aan de historie van Stramproy en schutterij St. Catharina.

Men heeft teruggegrepen naar diverse artikelen (o.a. artikel van A.G. Koenderink uit 1940) die reeds eerder werden gepubliceerd in o.a. de OLS-feestgidsen van 1966 en 1986. Op zich is dit geen bezwaar, als ze maar bijgewerkt zijn. In het tweede deel worden personen in het zonnetje gezet die belangrijke verdiensten hadden/hebben voor schutterij St. Catharina.

Ofschoon het boek 252 pagina's telt, denk ik dat het zeer goed mogelijk geweest zou zijn om alles in $\pm 150-200$ pagina's te vatten. Verder bevat het boek ook veel fouten in o.a. het gebruik van de Nederlandse taal.

Het boek '500 jaar schutterij St. Catharina' zal voor de leden van schutterij St. Catharina en een deel van de Stramproyer bevolking een aanvulling zijn van hun boekenkast. Diegenen die meer geïnteresseerd zijn in de historie van het Limburgse Schutterswezen in het algemeen en van schutterij St. Catharina Stramproy in het bijzonder, vinden in dit gedenkboek weinig nieuws en tal van onjuistheden. Momenteel zijn er voldoende gegevens voorhanden die een welkome aanvulling vormen op de historie van deze schutterij en afreken met allerlei mondelinge overleveringen.

Als voorbeeld wil ik wijzen naar o.a. de tekst op pagina 75 waar gesteld wordt dat schutterij St. Catharina Stramproy het OLS-1897 georganiseerd zou hebben. Wanneer men de kranten had nageslagen op de uitslag van het Groot Internationaal Schuttersfeest in 1896 te Grathem, zo had men zonder enige moeite kunnen lezen dat dit schuttersfeest niet werd gewonnen door schutterij St. Catharina Stramproy en dat het OLS in 1897 ook niet werd georganiseerd door schutterij St. Catharina Stramproy. Hetzelfde geldt voor de tekst die handelt over de persoon van Chris Aengevaeren en zijn verdiensten voor de reorganisatie van het OLS. De lokale kranten geven duidelijk aan hoe de reorganisatie van het OLS in 1927 tot stand kwam. Bij het doornemen van diezelfde kranten zal men de uitgebreide correspondentie tussen Chris Aengevaeren en bondsvoorzitter Frans v.d. Velden niet over het hoofd zien.

Overduidelijk is ook bij dit gedenkboek weer eens gebleken dat het opzoeken van gegevens voor slechts één schutterij in o.a. oude kranten een bijzonder tijdrovende en een haast ondoenlijke zaak is. Een goede inventarisatie vooraf van de beschikbare bronnen kan veel tijd besparen.

Schutterij St. Catharina Stramproy. Voorop keizer Tjeu Meulen, gevolgd door het koningspaar Jan Kwaspens. Foto: Joh. de Kroon.

Een documentatiecentrum voor de Limburgse schutterijen zou hierbij uitkomst kunnen bieden. Verder zou het aan te bevelen zijn geweest om de gehele tekst door te laten nemen door iemand die bekend is met de terminologie en de historie van het Limburgse Schutterswezen.

Het boek '500 jaar schutterij St. Catharina' is te koop bij de secretaris van schutterij St. Catharina in Stramproy (Gouverneur Houbenlaan 17 6039 CM Stramproy, tel. 0495-562853) of via de boekhandel; het ISBN-nummer is 90-9012713-5. Ofschoon het boek goed oogt, is dit de hoogste prijs (NG 49,50) die we ooit noteerden voor een gedenkboek van een schutterij.

Tenslotte vraag ik mij af waarom het bestuur van schutterij St. Catharina Stramproy geen 'voorzet' heeft gegeven om bij gelegenheid van haar 500-jarig bestaan wederom de 'Erepenning van verdienste' te krijgen.

Wim Pijpers.

Bespreking jubileumboek Ittervoort

Bij gelegenheid van het vijfhonderdjarig bestaan van schutterij St. Margaretha Ittervoort zag een jubileumboek het leven.

De samenstelling ligt in handen van Peter Roost, oud-archivaris van Thorn, en Jan Timmermans.

Het beschrijft een aantal "grepen" uit het 500-jarig verleden. In de verantwoording lezen we dat de samenstellers noodgedwongen door het uiterst summier bewaard gebleven archiefmateriaal uit de nieuwere tijd en de veel te omvangrijke, niet geïnventariseerde meters van het Thornse archief voor de eerste eeuwen, niet in staat waren een volledige geschiedenis te schrijven, maar zich beperkt hebben tot het ordenen en de resultaten op een zeer aangename wijze voor de lezers te presenteren. Hierin is men zeer goed geslaagd.

Het boek is toegankelijk door een eenvoudige luchtige schrijfstijl en de vele foto's die erin zijn opgenomen, allen voorzien van een informatief bijschrift.

Na enkele voorwoorden en het voorstellen van de huidige schutterij, wordt na een kort historisch overzicht van zowel Ittervoort als het Limburgse schutterswezen de oprichting in 1499 toegelicht, alsmede enkele 17e en 18e eeuwse bronnen voor de schutterij. Jammer genoeg werden geen nieuwe bronnen aangeboord. In de beschikbare stukken werd melding gemaakt van landbezit, inkomsten, inhuldiging van de nieuwe Thornse vorstin-abdis. Waar beweerd wordt dat naast Ittervoort enkel Ell en Grathem nog beschikken over de bij de inhuldiging in 1778 aan alle schutterijen in het land van Thorn geschonken grote zilveren schild met familiewapen, is men niet compleet. Ook de beide Stramproyse schutterijen hebben een dergelijk schild, dat fier door de koning gedragen wordt. Hierna komt het reglement aan bod, dat de vorstin-abdis aan de schutters verleende in 1707, waarin verwezen wordt naar het jaar 1499, dat als jaar van oprichting is aangehouden.

Hierna wordt de historische terugblik grotendeels geconcentreerd op de 20e eeuw met een typering van de huidige schuttersfeesten, een beschrijving van het koningszilver, het schieten, de vaandels, het uniform en de drumband. Tenslotte wordt ook aandacht besteed aan de van Ittervoort afgescheiden schutterij St. Anna Santfort, die inmiddels ter ziele is. Ook wordt een overzicht gegeven van alle literatuur en bronnen die geraadpleegd zijn.

Het is op zich jammer dat niet al te veel aandacht besteed is aan Leo Peters, die voorzitter van de schutterij geweest is, van de schuttersbond Eendracht Maakt Macht en zelfs korte tijd van de OLS-Federatie.

Het archiefmateriaal van de Ittervoortse schutterij is inderdaad niet zeer uitgebreid. Desalniettemin zijn de samenstellers Roost en Timmermans erin geslaagd om binnen het bestek van 82 pagina's een uiterst lezenswaardig jubileumboek te presenteren en de lezer een getrouw beeld te schetsen aan de hand van diverse grepen uit een 500-jarig verleden.

Het boek kost Fl.17,50 (excl. porto) en is te krijgen bij de voorzitter van het Feestcomité "St. Margaretha 500 jaar", dhr. Jac. M. Rietjens, Concordiastraat 1, 6014 BC Ittervoort, tel. 0475-566346.

Luc Wolters.

Schutterij St. Margaretha in aantocht. Voorop de bordjesdrager, de vlaggendragertjes, gevolgd door de drumband en de rest van het korps. Foto Stramproy, 1999.

ST. MARTINUS HOUTHEM 400 JAAR

Heroprichting 1853

Nadat de schutterij gedurende ongeveer een halve eeuw in ruste was geweest, werd haar in 1853 nieuw leven ingeblazen. Hier was een aantal oud-gedienden bij betrokken, die nog in de oude schutterij actief waren geweest. De schutterij kreeg een voorzitter en twee secretarissen. De militaire rangen werden bij opbod verkocht. Er was grote belangstelling voor de heroprichting, zodat uit nagenoeg elk Houthemse huisgezin wel iemand lid van de schutterij werd. De vereniging kreeg een reglement en bloeide op. Bij gelegenheid van de heroprichting ontving de schutterij een tweetal nieuwe vaandels.

Spiegelgevechten

Bij bijzondere gelegenheden hield de Houthemse schutterij zogenaamde spiegelgevechten, waarbij een gevecht wordt nagebootst, dat zo echt mogelijk moet uitzien. De grootse gevechten met wegversperringen, salvo's en een vrijkorps, dat de schutterij aanviel, waren een schouwspel voor de toeschouwers. Het hele gevecht was van tevoren gepland, waar de aanvallen plaats zouden vinden en waar de schutters op enig bier onthaald zouden worden. De officieren zaten te paard en overzagen het slagveld. Dat er zwaargewonden vielen, werd in scene gezet doordat iemand onder zijn kleren een varkensblaas met bloed liet knappen. Het spiegelgevecht of het stormen is een activiteit die in de negentiende eeuw op diverse plaatsen door schutterijen werd uitgeoefend, bijvoorbeeld in Heerlen.

Schuttersfeest in 1874

De Houthemse schutterij bezocht in de 2e helft van de negentiende eeuw diverse schuttersfeesten. Zij organiseerde in 1874 op Pinkstermaandag zelf een schuttersfeest in Houthem. Na de ontvangst trok de optocht door Houthem. Op de schuttersweide vonden de wedstrijden plaats en na de prijsuitreiking was er vuurwerk en kanonschoten. De Houthemse schutterskoning nam de financiële verantwoording van het feest op zich en nam onkosten of winst voor zijn rekening.

Tijdens het feest klaagden de schutters echter dat zij niet genoeg bier kregen, dat hen door de koning toegezegd was. Daarom trokken de schutters daags na het feest met een wagen door het dorp, waarop een strooien pop, die de koning voorstelde, die aansluitend verbrand werd. De koning bedankte daarop als lid en de schutterij schreef een nieuwe datum voor het koningsvogelschieten uit.

Schuttersfeest in 1899

Wederom op Pinkstermaandag, in 1899, was in Houthem een groot internationaal schuttersfeest. De aanleiding hiervoor was de viering van het 300-jarig bestaan van de schutterij. Op welke bronnen dit gebaseerd is, is onbekend. Schutterijen die aan dit feest wilden deelnemen, konden zich tot een bepaalde datum opgeven bij de secretaris. Het feest viel onder bescherming van het Gemeentebestuur.

Zeventien schutterijen hadden hun deelname aan het feest toegezegd. Om twee uur werd bij het gemeentehuis van Houthem verzameld, waarna in optocht naar de feestweide getrokken werd, alwaar de wedstrijden plaatsvonden.

Luc Wolters

Schitterend Jubileumweekend in Houthem

Het eerste weekend van de grootse Jubileumfeesten van de 400-jarige schutterij St. Martinus uit Houthem St.-Gerlach waren onvergetelijk. Onbetwist hoogtepunt van het Jubileumweekend was de Jubileumdag op Hemelvaartsdag 13 mei. Tijdens een uiterst sfeervolle schuttersmis presenteerden de schutters zich in het militaire uniform Infanterie Ceremonieel Tenue 1967 dat gebaseerd is op het door de Johan Willem Frisokapel gedragen uniform.

Na een rondgang door Houthem openden Beschermer Jan Wortmann en Provoost-Generaal Camille Oostwegel de tentoonstelling van de handgemaakte mini-schutterij in de etalage van de familie Wijnker pal tegenover het eerste schutterslokaal van de Houthemse schutterij: de huidige hoeve Moobers aan de St.-Gerlachstraat.

Na het voortreffelijke schuttersmaal huldigde St. Martinus haar jubilarissen en ontving men een schitterend bij het nieuwe uniform passend vaandel.

Aansluitend vond er een overweldigende jubileumreceptie plaats waar bij een gigantisch aantal verenigingen, organisaties, bedrijven en personen de schutters feliciteerden met hun 400-jarige jubileum en de prachtige nieuwe uniformen.

Het vrijdagse concert van de Janse Bagge Bend werd een waar spektakel dat de Limbo-pop alle recht aan deed en een geweldige sfeer teweeg bracht in het feestpaviljoen. Deze avond bracht voor jong en oud het ware "Fiëste wie de Biëste" tot in de late uurtjes. Tijdens het onder geweldige weersomstandigheden gehouden jubileum-Centuriovogelschieten op zaterdag bleek dat de vrouwelijke schutters ook best hun "mannetje" kunnen staan met de zware schuttersbuks. Na een sportieve strijd bleek de Houthemse Judith Oostwegel (echtgenote van Provoost-Generaal Camille Oostwegel) de centurio met de meest vaste hand toen zij het laatste splintertje hout van de vogel afschoot. Hiermee had Houthem naast een kasteelheer ook een Koningin. Aansluitend waren er het overheerlijk Centuriomaal, de bekende huldigheden en het Centurio-Koningsbal in het feestpaviljoen. De Centurio's werden hiermee hartelijk bedankt voor hun enorme bijdrage aan het realiseren van de nieuwe uniformering.

Met het grote Jubileum-drumbandfestival met liefst 20 deelnemende muziekkorpsen kwam er een geweldig muzikaal einde aan een fantastisch Jubileumweekend dat nog lang in ieders geheugen blijft.

Folklore-Invasie op Château St.-Gerlach

Na een fantastisch Jubileumweekend van 13 t/m 16 mei jl. werd het tweede feestweekend van vrijdag 6 t/m zondag 8 augustus a.s. een uiterst kleurrijk schouwspel in een voor Limburg unieke sfeervolle lokatie, nl. Château St.-Gerlach. Een invasie van 23 Zuid-Limburgse schutterijen en een veelvoud van bezoekers op het Houthemse "kasteel" was het gevolg op zondag 8 augustus. Terwijl vrijdags de muzikale ouverture in de vertrouwde handen was van de enige echte Schintaler werd zaterdag door ruim 25 Houthemse zestallen van verenigingen, sponsors en families geschoten om de felbegeerde titel Kampioen van Houthem. Zelfs dagblad de Telegraaf besteedde er aandacht aan.

De realisatie van al deze evenementen en de nieuwe uniformering vergt uiteraard veel inzet van alle leden van St.-Martinus en een groot aantal vrijwilligers tijdens de evenementen, maar desondanks is ondersteuning van buitenaf onvermijdelijk. St.-Martinus is dan ook geweldig trots op de huidige zeven hoofdsponsors die al het mogelijke in het werk stellen om de Jubileumfeesten onvergetelijk te laten zijn.

Maurice de Lange.

Judith Oostwegel, echtgenote van Provoost-Generaal Camille Oostwegel, wist bij het centurio-vogelschieten de jubileumprijs voor zich op te eisen.

BROONK IN MHEER - Luc Wolters -

De processies in het Limburgse kunnen nogal verschillen van plaats tot plaats. In het ene dorp wordt volstaan met een religieuze optocht, ondersteund door de diverse verenigingen, die 's zondagsmorgens eindigt als de stoet de parochiekerk bereikt heeft. In andere plaatsen leven er nog tal van tradities rondom de jaarlijkse processie. Hoewel het in stand houden van deze uitvoerige rituelen bij gelegenheden van deze religieuze uiting steeds zeldzamer wordt, zijn er nog diverse plaatsen waar de bronk leeft. We waren te gast in Mheer.

De nauwe verbondenheid van het dorp komt tot uitdrukking in de getooide kerk en de nabijheid van het kasteel.

De Jonkheid

Diverse verenigingen zijn betrokken bij de "broonk"; daarvan speelt jonkheid St. Aloysius evenwel een nadrukkelijke rol bij de voorbereidingen. Op de eerste zaterdag van mei wordt de nieuwe mei-den geplant tegenover de St. Lambertuskerk. Ditmaal kwam de den uit het Epenerbos en wordt met kar en vele paardenspannen ingehaald. De jonkheid schrijft ter voorbereiding de verenigingen en de mensen aan, bepaalt mede de route, brengt versieringen aan, poetst de heiligenbeelden en de hemel, die tijdens de processie meegedragen worden.

Andere activiteiten van de uit ruim vijftig leden en zeven bestuursleden bestaande jonkheid is het ver-

sieren bij 50-jarig bruiloften, maar ook het "huulen", dit is het lawaai maken (ketelmuziek) bij gebleken ontrouw of als een niet-traditioneel huwelijk zich aandient, bijvoorbeeld als een weduwnaar opnieuw wil trouwen. Het lawaai stopt pas als de partners aan de jonkheid het huilbier ter beschikking stellen.

Het koningsvogelschieten

Zestien dagen voor de broonk houdt schutterij St. Sebastianus het koningsvogelschieten op Hemelvaartsdag. Strikt genomen hoort het vogelschieten niet bij de bronkfestiviteiten, maar de koning heeft wel een rol tijdens deze dagen. De Mheerder schutter Armand Oprey, die in Maastricht studeert, bezocht op de woensdagavond en -nacht voor Hemelvaartsdag de kermis in Maastricht en offerde flink aan Bacchus.

In de kleine uurtjes, toen de zon haar eerste stralen vrijgaf aanvaardde hij per fiets de reis naar Mheer. De kortste route liep over de autosnelweg en een kniesoor die op dit uur van de dag daarop zou letten. De politie is zo'n kniesoor. Zij hielden de eenzame fietser staande en deelden een fikse boete uit. De dienders begeleidden hem naar de afrit Gronsveld.

Schutterskoning Armand Oprey heet de drie verenigingen welkom en nodigt hen uit iets te komen drinken.

Ontvangst bij de baron van harmonie, schutterij en jonkheid op de binnenplaats van het kasteel.

Als de schutterij rondtrekt tijdens het volksfeest, lopen vele kinderen mee in de gelederen.

Spraakmakende koning

Ondanks of dankzij deze escorte bereikte onze schutter via Gronsveld en St. Geertruid nog tijdig het dorpje Mheer om geüniformeerd en wel in de kerkbanken aan te schuiven als introductie op het koningsvogelschieten. De amper uitgeslagen schutter bleek evenwel wakker genoeg om de koningsvogel af te schieten en werd hiermee koning 1999. Twee dagen later werd Mheer opgeschrikt door een Provinciaal Dagblad, dat op de voorpagina tot in de details uit de doeken deed hoe Mheer haar nieuwe koning verkreeg onder de sprekende kop: "Mheerder schutter schiet bok en vogel". Nauwelijks uit het veld geslagen door dit sensatiebericht toonde de koning zich van zijn beste kant door tijdens het OLS de eerste prijs als mooiste koning in jacquet te behalen. Het keizerspaar Pieter en Anne-Marie Scholtes bereikte dit resultaat in de categorie mooiste keizerspaar, eveneens in jacquet.

Andere voorbereidingen

De Broonk in Mheer valt altijd op de eerste zondag na Pinksteren. Op de zaterdag daaraan voorafgaand schiet de Jonkheid de kamers. Maar liefst 63 doffe knallen klinken ter aankondiging van de bronkfestiviteiten in Mheer. Overigens liggen nagenoeg alle werkzaamheden van de jonkheid bij het bestuur hiervan.

De leden worden per jaar geworven door de verkoop van vaantjes om op te spelden aan de ongetrouwden en kinderen van het dorp. De zeven bestuursleden, waaronder dit jaar de koning van de schutterij, doen het werk. Elk jaar kiest de jonkheid uit haar midden een kapitein, wiens rol in het vervolg nog aan bod komt.

Het "reijen", dat geleid wordt door de kapitein van de jonkheid.

Processie op de zondag

's Zondagsmorgens wordt Mheer om 5.00 uur gewekt door de tamboers en klaroenblazers van de schutterij. Vergezeld door de keizer maken de muzikanten de reveille en bezoeken hierbij alle straatjes van het dorp. Onderweg is er een pleisterplaats met spek en ei en koffie. Het grote moment breekt aan als de processie vertrekt. In de stoet zijn de verenigingen present en alle rangen en standen vertegenwoordigd. Voorop de misdienaars met het kruis, gevolgd door de bielemannen van de schutterij. De pastoor loopt met het Allerheiligste in zijn handen onder het baldakijn, de kinderen die de communie hebben gedaan, de schutterij presenteert haar nieuwe koning, de organiserende jonkheid, de musicerende harmonie.

De rustaltaren

Bij de rustaltaren wordt halt gehouden en dan zingt het kerkelijk zangkoor enkele traditionele gezangen, zoals het Tantum Ergo (de variant Scherpenheuvel) en de Heer der Eeuwen, gevolgd door een mars van de harmonie. Na de gezangen geeft de pastoor met het Allerheiligste de zegen en schiet de jonkheid de kamers, die door een spoor van kruit met elkaar verbonden zijn. Op deze wijze wordt eer betoond aan ons katholieke erfgoed. Als de processie rondgetrokken is, wordt

besloten in de kerk en vervolgens kan ieder na de zegen zijns weegs gaan. Maar het is kermis en er is die typische sfeer die je alleen tijdens de kermis proeft. In de cafés is het druk en gezellig. Het is dan jammer als de schutterij verplichtingen heeft buiten het dorp wanneer zij naar een bondsschuttersfeest moet.

De rondgang op maandag

's Maandagsmorgens is om 9.30 uur de Hl. Mis, waarbij de schutterij en de Jonkheid present zijn. Voor sommigen was de nachtrust kort, omdat de broonk nou eenmaal zo gezellig is. De koning werd aan huis afgehaald. Dit jaar deed hij ook de lezing. Aansluitend worden de overleden leden op het kerkhof herdacht, waar door de schutters saluutschoten en door de jonkheid kamers geschoten worden. Op het lommerrijke kerkhof wordt zo tussen de vele graven een moment stilgestaan om degenen te gedenken die in eerdere jaren de verenigingen bevolkt hebben.

Hulde aan de beschermheer

Om 12.00 uur staan de drie verenigingen, bestuur van de jonkheid, schutterij en harmonie gereed om het kasteel aan te doen, alwaar ontvangst door de adellijke familie. Baron Degenhard de Loë heet het Mheerder verenigingsleven welkom en memoreerde het feit dat hij 40 jaar geleden vanuit Duitsland naar Mheer was gekomen en sindsdien vier decennia aan de plaatselijke verenigingen verbonden is. In 2000 zal zoon Diederik de Loë deze taken van zijn vader overnemen. Op de binnenplaats van het kasteel wordt iets genuttigd en is er gelegenheid om enkele gerestaureerde kamers van het kasteel te bekijken. Ook de tuinen rond het kasteel waren opengesteld. Na enkele afscheidswaarden trekt de bonte stoet verder.

Kapitein en koning naar huis gebracht

Na een ronde door het dorp wordt door de deelnemers in het harmonielokaal tegenover de oprijlaan van het kasteel broodjes en soep genuttigd. Als de stoet weer enigszins op krachten is, gaat het richting het huis van de kapitein van de jonkheid. Deze wordt door de drie verenigingen naar huis gebracht. De kapitein trakteert aan huis op bier, fris en broodjes. Na een gezellig oponthoud wordt de koning van

Het bestuur van de jonkheid (r.) bij de baron en barones De Loë (l.) bij het kasteel van Mheer.

de schutterij naar huis gebracht, die de aanwezigen eveneens onthaalt op enige versnaperingen. Wanneer de commandant van de schutterij op zijn fluit blaast wordt verzameld en verder getrokken om de avond in het café te besluiten en de stoet te ontbinden.

"Paol houwe"

Dinsdag is de dag van de schutterij en de jonkheid. De bielemannen komen op deze dag in actie om de her en der verspreid staande paaltjes om te hakken.

Volgens overlevering zouden de Limburgse processies in de tijd van de strijd tussen katholieken en pro-

testanten vooraf zijn gegaan door de bielemannen om mogelijke versperringen te verwijderen, die de andersdenkenden op de weg konden leggen om de katholieke processie letterlijk te "dwarsbomen". Op bronk-dinsdag wordt dit gebruik in Mheer in ere gehouden middels het "paol houwe" door de bielemannen.

Op diverse plaatsen planten burgers of buurtverenigingen een paaltje of een flinke stam; deze wordt met loof aangekleed, waarin een fles sterke drank verborgen wordt, en in enkele gevallen wordt hier ook nog een gedicht bijgestopt, dat voorgelezen wordt.

Als bij de om- of door te hakken paal een gedicht wordt aangetroffen, dan wordt dit voorgelezen door de voorzitter van de schutterij, alvorens de bielemannen aan de slag gaan.

Binnen een dichte kring van belangstellenden worden de paölkes gehouden.

Een paal met drank, loof en gedicht
De eerste paal staat bij de koning
van de schutterij, de tweede bij de
keizer. Het is een soort vaste route
met circa 30 palen, die omgehakt
moeten worden. In 1996 waren het
er maar liefst 93 en dat was teveel
van het goede, toen was de stoet
pas diep in de nacht rondgetrok-
ken. De stoet houdt halt, de bielemannen onderzoeken de paal, verwijderen het gebladerte rond de paal, vissen de fles drank tussen het loof uit. Met de drank belonen de bielemannen zichzelf voor hun inspanningen, zij smeren er hun bijlen mee in en het nodige wordt

rondgedeeld aan de omstanders.
Als een gedicht wordt aangetroffen
gaat dit naar de commandant-voor-
zitter Wim Senden van de schutte-
rij, die dit voorleest.

De baron hakt de paal

Er staan op vaste plaatsen palen,
onder meer bij koning en keizer, bij
de kapitein van de jonkheid, de
pastoor en bij de baron op het voor-
hof van het kasteel. Hier nam baron
Diederik de klompen en het bijl van
een bieleman over om de paal te lijf
te gaan tot grote hilariteit van de
omstanders. Halverwege de route
voegt de harmonie in burger zich bij

Overzicht van het "paal houwe". Pas na een grondige inspectie en pas nadat de paal van groen is ontdaan en de fles is aangetroffen, trekken de bielemannen van leer.

het gezelschap en wordt het al-
lengs drukker en drukker door de
vele aanwezige dorpsbewoners. De
schutters plaatsen zich in een wijde
kring rond de paal en letten op dat
er bijvoorbeeld geen kinderen in de
kring komen waar de vlijmscherpe
bijlen het hout klieven.

De jonkheid leidt het "reijen"

In de gedichten wordt teruggeke-
ken op de afgelopen bronkdagen
en wordt soms een kijk op het le-
ven gegeven door de ogen van de
paal die direct daarna het loodje
gaat leggen.

Elke keer als een paaltje geveld
wordt, roffelen de tamboers van de
schutterij en speelt de harmonie.
Naarmate de mensenmenigte ge-
groeid is, gaan de bestuursleden
van de jonkheid voor in de rijdans,
de cramignon. Met name de kapi-
tein van de jonkheid is bij uitstek
degene om het "reijen" te leiden.
Op een oeroud wijsje van de har-
monie neemt men op weg van de
ene naar de andere paal elkaars
hand en wordt in een lange rij ge-
sprongen en gedanst en met de
armen gezwaaid.

De rijdans

De melodie van de harmonie wordt
telkens sneller en sneller gespeeld
en de rijdansers doen alle moeite
om het tempo bij te houden. Zij "re-
ijen" tussen de harmonie, de schut-
terij en de mensen door in een
bochtig circuit, dat gekozen wordt
door de kapitein. Als het tempo ver-
snelt hebben de laatsten in de rij
moeite om bij te houden. Zij hou-
den elkaar stevig aan de hand om
de rij niet te laten breken. Zo druk
is Mheer niet, maar het veiligheids-
aspect wordt niet uit het oog verlo-
ren door oplettende schutters die in
de nacht op de sluitposten de auto-
mobilisten attenderen op het volks-
feest.

Volksfeest

Een broonk met tal van voorberei-
dingen, die gedurende drie dagen
met elk een eigen karakter gehou-
den wordt. Het is een zeldzaam-
heid, maar je komt het incidenteel
nog tegen. De broonk in Mheer
moet gekoesterd worden, want het
is iets bijzonders, iets intiems en
toch uitbundigs, bestemd voor een
gehele dorpsgemeenschap.

De verenigingen zijn de motor, die
het draaiende houden. Processie
en kermis zijn met magnifieke en
typische festiviteiten omkleed: dat
is de broonk van Mheer.

360 JAAR SCHUTTERIJ HH. MARCELLINUS EN PETRUS GELEEN

De rijke historie van de Geleense schutterij HH. Marcellinus en Petrus begint in het jaar 1639. In dat jaar sticht pastoor Leurs de "Broederschap van de Heilige Drievuldigheid". Na diverse hoogte- en dieptepunten besluiten enkele Oud-Geleendenaren in 1937 de schutterij nieuw leven in te blazen.

Na bijna 300 jaar wordt de naam gewijzigd in schutterij St. Petrus en Marcellinus Geleen. Bij een vernieuwing van de statuten in 1969 werd de naam gewijzigd in schutterij HH. Marcellinus en Petrus Geleen.

Vroeger had de schutterij met name een taak bij het begeleiden van kerkelijke feestdagen. Nu, bijna 400 jaar later is Geleens oudste vereniging niet meer weg te denken uit de samenleving. Niet alleen kerkelijke maar ook vele wereldlijke activiteiten worden door de schutterij opgeluisterd. Schutterij HH. Marcellinus en Petrus telt momenteel 55 (ere-) leden, in leeftijd variërend tussen 1 en 80 jaar.

Jubilarissen

De schutterij heeft in haar 360e bestaansjaar meerdere jubilarissen.

Dit zijn:

Jeu Janssen, 50 jaar lid en 40 jaar vaandrig

Wil Janssen, 50 jaar lid

Leur Maas, 50 jaar lid

Ger Raven, 40 jaar lid

Rob Cleber, 25 jaar lid

Harrie Dohmen, 25 jaar lid

Arnold Jorissen, 25 jaar lid

Wil Voots, 40 jaar instructeur.

Feestelijk programma

Het 360-jarig bestaan van de Geleense schutterij werd natuurlijk uitgebreid gevierd. Een speciaal opgerichte stichting werkte bijna twee jaar aan de voorbereidingen van een groots opgezet schuttersweekend van 20-22 augustus. Het hoogtepunt was natuurlijk het laatste bondsschuttersfeest van de Schuttersbond St. Gerardus Amstenrade van deze eeuw en dit millennium dat zondag 22 augustus gehouden werd. Maar ook op vrijdag en zaterdag vonden al diverse activiteiten plaats op de feestweide in Daniken in Geleen.

Op vrijdagavond werd gestart met een receptie voor de jubilerende schutterij en natuurlijk ook voor de jubilarissen van de vereniging.

Gouden jubilaris Jeu Janssen.

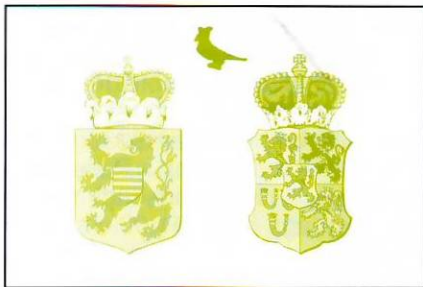
Na afloop van de receptie stond de avond geheel in het teken van Geleense verenigingen. Op deze avond werd een karaokefeestje georganiseerd waarvoor zich reeds diverse verenigingen hadden ingeschreven. Met dit evenement wilde de schutterij de hechte band tussen de vele Geleense verenigingen benadrukken en verstevigen om zo samen naar een nieuwe eeuw te gaan.

Op zaterdagmiddag vond het traditionele burgerkoningsvogelschieten plaats. In de avonden trakteerden diverse orkesten het publiek op een muzikale reis door de eeuw. Allereerst was er de groep Carboon, die bekend staat om haar liedjes over de mijnen en de mijnwerkers. Met deze liedjes werd een belangrijke periode uit de geschiedenis van Geleen bezongen. Maar Carboon kennen we natuurlijk ook om haar gezongen beschrijving van de bokkenrijdersperiode. Momenteel werkt Carboon aan een nieuwe cd "Van huëre zegke, verhaole oet vreuger jaore". Naar verwachting zal deze cd binnenkort te koop zijn.

Behalve Carboon trad ook Valsj Plat op. Deze Limburgse formatie zingt Limburgse teksten op muziek van de alom bekende Rolling Stones, die natuurlijk ook hun stempel hebben gedrukt op de muziek van de afgelopen eeuw. Tenslotte stonden ook Henk Steyvers en Ton Meissen, bekend van de Jansse Bagge bend op de bühne. Van de Jansse Bagge Bend mag worden gezegd dat zij de Limburgstalige muziek bij het grote publiek bekend hebben gemaakt met het nummer Sollicitere.

Schutterij HH. Marcellinus en Petrus Geleen kan terugkijken op een geslaagd jubileumjaar.

L. Geilen.

Harry Thissen ontvangt de vrijwilligersonderscheiding van de Gemeente Tegelen met de bijbehorende oorkonde.

"KONING, KEIZER... BIELEMAN"

In de Botanische tuin Jochumhof in Steyl-Tegelen is tot 31 oktober a.s. de tentoonstelling "Bomen over schutters" te bezichtigen. Het initiatief voor deze tijdelijke tentoonstelling komt van de pas opgerichte Stichting Limburgs Schutterijmuseum Tegelen.

De tentoonstelling "Bomen over schutters" werd officieel geopend op 26 juni en moet gezien worden als een tussenstap naar de verwzenlijking van het Limburgs Schutterijmuseum in Steyl-Tegelen.

Voorgeschiedenis

De collectie van het Limburgs Schutterijmuseum bevindt zich na Hoensbroek en Stramproy thans in Steyl bij Tegelen. De Gemeente Tegelen ziet in het onderbrengen van het Limburgs Schutterijmuseum in de Jochumhof een unieke gelegenheid om de Botanische tuin Jochumhof hernieuwde levensvatbaarheid te geven. Einde 1997 verklaarden de Tegeliërs (een groep enthousiaste Tegelse ondernemers) zich bereid om het Koetshuis in de Botanische tuin Jochumhof te ver-

bouwen tot de plaats waar het Limburgs Schutterijmuseum een nieuw onderdak kan krijgen.

Inhakend op het OLS-1999 in Reuver realiseerden de Tegeliërs in een kort tijdsbestek deze tentoonstelling over het Limburgse Schutterswezen in de Jochumhof te Steyl-Tegelen.

Harry Thissen

Tijdens de openingstoespraken gaf de Tegelse Wethouder van Cultuur Janssen aan dat B&W van Tegelen in 1995 de eerste signalen bereikten via Harry Thissen dat het Limburgs Schutterijmuseum een nieuwe vestigingslocatie zocht. Gesprekken volgden tussen de Gemeente Tegelen en Harry Thissen. De Gemeente Tegelen stond niet afwijzend tegen een eventuele vestiging van het Limburgs Schutterijmuseum. Aanvankelijk wilde het niet echt vloten met de realisatie. Gelijktijdig was het bestuur van de Botanische tuin Jochumhof op zoek om haar Botanische tuin overlevingskansen te bieden.

Vandaar dat het bestuur van de Jochumhof het aanbod deed om het Limburgs SchutterijenMuseum onder te brengen in het Koetshuis in hun Botanische tuin.

Bijkomend probleem daarbij was wel dat het Koetshuis een ingrijpende verbouwing moest ondergaan en nogal wat onderhoud nodig had alvorens het gebruikt zou kunnen worden als museum. De Tegeliërs boden aan om de realisering van het Limburgs SchutterijenMuseum op zich te nemen. Vanaf het begin tot het eind heeft Harry Thissen ervoor geijverd dat het Limburgs SchutterijenMuseum haar collectie in Tegelen kon houden. Mede voor dit en de jarenlange staat van dienst voor de schutterijen in Tegelen kreeg Harry Thissen tijdens de openingsplechtigheid de "Vrijwilligersonderscheiding van de Gemeente Tegelen" met de bijbehorende oorkonde uitgereikt.

Officiële opening

Ofschoon de eigenlijke tentoonstelling in de tentoonstellingsruimte van de Jochumhof staat opgesteld, werd de officiële openingsplechtigheid gehouden vóór het Koetshuis. In zijn openingstoespraak maakte SAS-voorzitter Maurice Didden een woordspeling naar de organisatoren over de waardigheid en de stijl waarmee de tentoonstelling in Steyl gepresenteerd werd. Hij dankte de Tegeliërs en wenste het Limburgs SchutterijenMuseum een lang en onbezorgd verblijf toe in Steyl.

OLS-president Frans Wolters haakte daar op in door een waarschuwend vingertje op te steken. Wolters: "Het openen van een museum is niet het grootste probleem. De echte klus is om het Limburgs SchutterijenMuseum tot in lengte van jaren open te houden en de juiste mensen te vinden om de openstelling, begeleiding, promotie etc. te blijven garanderen". Wolters stelde verder dat Harry Thissen, tegen de stroom inzwemmende, bleef ijveren voor de realisatie van zijn Limburgs SchutterijenMuseum in de gemeente Tegelen.

Tentoonstelling

Onbekend met het Limburgse Schutterswezen hebben de Tegeliërs in een bijzonder korte tijd een folder, affiches en een schuttersexpositie gerealiseerd. In de expositieruimte van de Botanische tuin Jochumhof heeft de firma CAS (Canjels-Tegelen) op zeer professionele wijze een selectie uit de

collectie van het Limburgs SchutterijenMuseum uitgesteld. De tentoonstelling draagt de titel "Koning, Keizer... Bieleman met als ondertitel Bomen over schutters".

De prachtige folder en het affiche over de expositie zijn uitnodigend. De bezoekende Limburgse schutter zal veel zaken uit het heden en verleden herkennen. Voor de bezoeker die minder bekend is met het Limburgse Schutterswezen gaat het verhaal achter het tentoongestelde helaas verloren door de té summiere beschrijving van het uitzel. Om dit tekort op te vangen werd een hand-out samengesteld.

Om de woorden van OLS-President Frans Wolters nogmaals aan te halen is het van het grootste belang om bij de definitieve opzet van het Limburgs SchutterijenMuseum gebruik te maken van een historicus die bij uitstek bekend is met het Limburgse Schutterswezen. Een ander facet daarbij is om ook aandacht te besteden aan de opleiding van de begeleiders. Zij dienen er immers voor te zorgen dat de bezoeker de juiste informatie krijgt over het Limburgse Schutterswezen.

Verwarrend

De naam die de Tegeliërs aan hun stichting (Limburgs Schutterijmuseum Tegelen) hebben gegeven, mag in eerste aanleg verwarrend zijn. De Stichting Limburgs Schutterijmuseum Tegelen en het Limburgs SchutterijenMuseum zijn twee verschillende instituten. De Stichting Schutterijmuseum Tegelen is een initiatief van de eerder genoemde Tegeliërs, terwijl het Limburgs SchutterijenMuseum een van de secties is van de Stichting Steun Aan het Schutters- en gildewezen in de beide Limburgen (SAS). Voorzitter van de Stichting Limburgs Schutterijmuseum Tegelen, Henk Vossen, stelt dat in mei 1999 de stichting nogal haastig in het leven is geroepen. Wanneer het komt tot een Limburgs SchutterijenMuseum in Steyl-Tegelen, zo zullen er duidelijke notariële afspraken vastgelegd worden met zowel het bestuur van de Botanische tuin Jochumhof evenals met de stichting SAS.

Gemiste kansen

Het idee om te komen tot de tentoonstelling "Koning, keizer ... Bieleman" kreeg pas vorm in mei. Hierdoor zijn een aantal kansen on-

benut gebleven om potentiële bezoekers te trekken. Indien de tentoonstelling tijdig bekend was gesteld had de VVV een belangrijke rol kunnen spelen in de promotie. Ook had de tentoonstelling deel kunnen uitmaken van de publiciteitscampagne rond het OLS-1999 en had men op 17 juni, tijdens de grote persconferentie in Reuver, de Limburgse media kunnen attenderen op deze tentoonstelling. Zelfs de officiële folder van Towana die de regio rond Tegelen promoot, maakt geen melding van de tentoonstelling. Towana is een Duitse afkorting die staat voor Ton, Wasser, Natur: Zeven Duitse en Nederlandse gemeenten sloten zich aan een om de toeristische aantrekkingskracht van hun regio te versterken.

Gasten

Naast delegaties van de OLS-Federatie, stichting SAS, de complete Tegeliërs in uniform, Tegelse schutterijen, de vijf kersverse marketesters van schutterij St.-Sebastianus uit Neer, burgemeester Vissers van Tegelen, de Europese schutterskoning Willy Lienen uit Breyell (Duitsland), de voltallige beheersgroep van het Limburgs SchutterijenMuseum en tal van gasten waren bij de officiële opening aanwezig. Oplettende aanwezigen stelden vast dat er niemand aanwezig was van bijvoorbeeld de Stichting Vrienden van het Limburgs SchutterijenMuseum uit Stramproy. Een stichting die toch jarenlang voor o.a. de nodige financiële middelen heeft gezorgd om het verblijf van het Limburgs SchutterijenMuseum in Stramproy mogelijk te maken.

Oproep

Het voortbestaan van het Limburgs SchutterijenMuseum heeft meer dan eens aan een zijden draadje gehangen. Alleen U kunt de enthousiaste groep mensen in Tegelen overtuigen dat het Limburgs SchutterijenMuseum levensvatbaar is. U kunt Uw steun betuigen door vóór 31 oktober a.s. massaal een bezoek te brengen aan de tentoonstelling "Koning, keizer... Bieleman" die geopend is van dinsdags tot en met zondags van 11.00 uur tot 17.00 uur.

Wilt U de tentoonstelling bezoeken dan dient U in Steyl-Tegelen de bordjes "Botanische tuin Jochumhof" en "Schutterijtentoonstelling" te volgen.

Wim Pijpers.

NIET BIJ HEILIGERLEE, MAAR AAN DE BOORDEN VAN DE MAAS BEGON DE TACHTIGJARIGE OORLOG

Donderdag 1 juli 1999 werd aan de Maasdijk in de Maasstraat in Obbicht een monument geplaatst ter herinnering aan de tocht over de Maas bij Obbicht in 1568 door Prins Willem van Oranje. Om dit belangrijke wapenfeit uit het beginjaar van de Tachtigjarige Oorlog voorgoed aan de vergetelheid te ontrukken en meer nog om het recht van volken op vrijheid en onafhankelijkheid toen en ook nu blijvend onder de aandacht te brengen, werd op initiatief van het Obbichtse Ecrevissecomité en in uitstekende samenwerking met het gemeentebestuur van Born onder de stuwende leiding van burgemeester Guus Swilens tot plaatsing van het monument overgegaan.

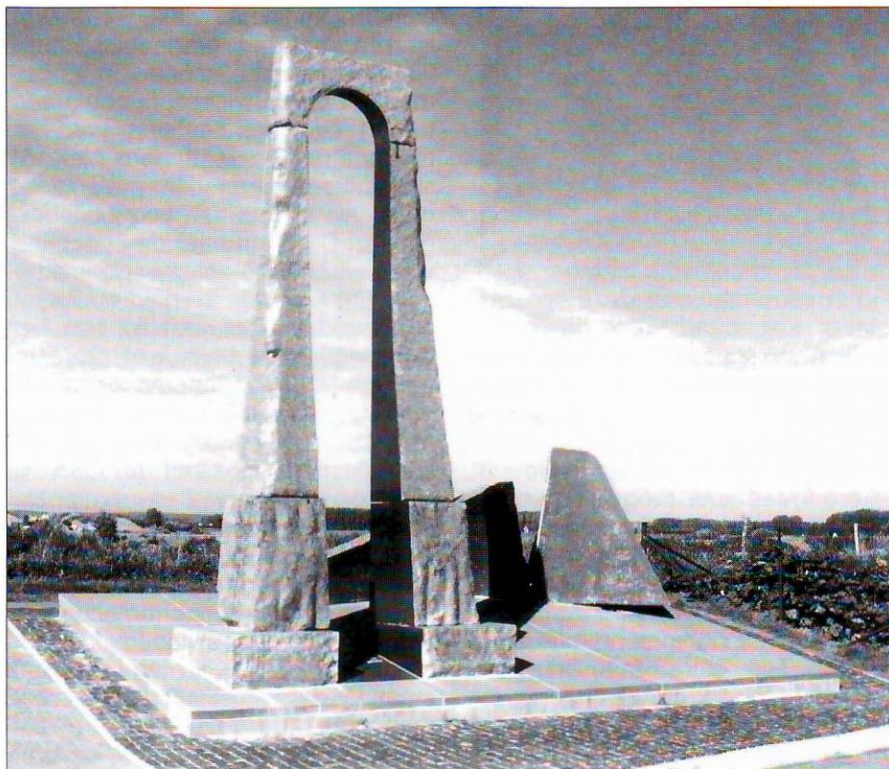
Een historische gebeurtenis, toen en nu

Het monument van de hand van kunstenaar Louis Reijnen uit Sweikhuizen symboliseert het vrijheidsideaal in de vorm van een open poort en een vergroot uitgevoerde vleugel van een vogel. Dit laatste detail van het monument verwijst naar een uitspraak die de Spaanse veldheer Alva zou hebben gebezigd, nadat hij van de geslaagde overtocht van Willem van Oranje had kennis genomen.

De onthullingshandeling werd verricht door niemand minder dan Kroonprins Willem Alexander, andermaal een historische gebeurtenis in de geschiedenis van Obbicht en de gemeente Born, die op grootsse wijze in het dorp en de gemeente werd gevierd. Daarbij was uiteraard ook Schutterij "St.-Willibrordus" betrokken.

In een notendop volgt hier beneden de historische achtergrond waartegen de plaatsing van het monument moet worden gezien.

De Habsburgse vorst Karel V (1500-1558) bestuurde al op zeer jeugdige leeftijd een groot deel van West-Europa. Pas negentien jaar oud, was hij én Heer der Nederlanden, Koning van Spanje en Keizer van Duitsland. Na de troonsafstand in 1555 werd hij opgevolgd door zijn zoon Filips II, die zich zeer gehaat maakte en deze gewesten hoofdzakelijk vanuit het verre Madrid bestuurde.

De kloof tussen vorst en volk was in letterlijke en figuurlijke zin zo groot en onoverbrugbaar, dat gevolgen niet konden uitblijven.

In 1566 brak naar aanleiding van de beeldenstorm in de Nederlanden een opstand uit tegen het gehate bewind van Filips II. Met geweld, het vaste scenario in de strijd om bezit en macht, trachtte Filips de orde in de Nederlanden te herstellen door de gevreesde hertog van Alva aan het hoofd van een legermacht naar deze gewesten te sturen. Het terreurbewind dat de "ijzeren hertog" uitoefende wakkerde het verzet echter nog aan en daarmee was de strijd van de Nederlanden om vrijheid en onafhankelijkheid, die tachtig jaar zou duren, een feit.

De leiding van het georganiseerd verzet lag voornamelijk in handen van prins Willem van Oranje, de Vader des Vaderlands, die vanuit de Duitse landen pogingen ondernam om de Spanjaarden gewapenderhand uit de Nederlanden te verdrijven.

Eén van de meest spectaculaire krijgsverrichtingen uit de beginjaren van de Tachtigjarige Oorlog was de overtocht over de Maas bij Obbicht-Stokkem door Willem van Oranje.

Na eerdere pogingen te hebben ondernomen bij Dalheim-Roermond op 25 april 1568 en bijna een maand later (!!!) op 23 mei bij Heiligerlee, leidde Willem van Oranje een leger vanuit Duitsland in de richting van de heerlijkheid Wittem, om van daaruit de Zuidelijke Nederlanden te bevrijden van de Spanjaarden.

Pogingen van de Prins om bij Luik en vervolgens bij Maastricht de bruggen over de Maas te passeren moesten snel worden opgegeven. De toenmalige bezitter van de Heerlijkheid Obbicht en Papenhoven, Karel van Bronckhorst en Batenburg, geestverwant van Willem van Oranje, schoot de prins te hulp door hem op zijn grondgebied een doorwaadbare plaats in de Maas te wijzen pal tegenover de met wallen muren en poorten versterkte Loons-Luikse stad Stokkem.

In de middag van 5 oktober 1568 brak het leger van de prins in alle stilte het kampement bij Wittem op, om vervolgens onder gunstige weersomstandigheden in de richting van Obbicht te trekken. Zonder veel hindernissen bereikte het leger van Oranje, bestaande uit 14.000 man voetvolk, ruitery en wagens, de Maas bij Obbicht, waar het in nauwelijks acht uur tijds op drie plaatsen tegenover Stokkem de overkant wist te bereiken.

Bij het vernemen van deze spectaculaire krijgsdaad van de prins moet Alva sceptisch en spottend hebben uitgeroepen, of het leger van de Prins uit een vlucht wilde ganzen bestond.

De stad Stokkem echter hield uit zekere vrees voor mogelijke repraisailles van de zijde van de Spanjaarden de poorten gesloten. Tijdens de verdere tocht van het leger van Willem van Oranje paste Alva de tactiek van de verschroeiende aarde toe. Ten einde raad zag de Prins zich genoodzaakt zijn leger in de buurt van Reims te ontbinden om vervolgens in Duitsland betere tijden af te wachten. Vier jaar later in 1572 wist hij samen met zijn medestanders met meer succes definitief vaste voet op Nederlands grondgebied te zetten, maar de oorlog met Spanje duurde voort totdat in 1648 in Munster de vrede werd getekend.

In Obbicht staat een monument...

De krijgsverrichtingen in 1568 bij Obbicht/Stokkem werden door geschiedschrijvers en auteurs van geschiedsmethodes voor het onderwijs stelselmatig genegeerd, als zijnde niet ter zake doende. De slag bij Heiligerlee, waarbij twee broers van Willem van Oranje, Lodewijk en Adolf, betrokken waren, daarentegen werd en wordt nog steeds ten onrechte aangemerkt als het begin van de Tachtigjarige Oorlog, terwijl de feiten verwijzen naar de slag bij Dalheim/Roermond, een maand eerder dan Heiligerlee. De in de ogen van Alva zelfs spectaculaire overtocht over de Maas door de Prins van Oranje wordt door de Hollandse (in letterlijke zin!) geschied- en methodenschrijvers doodgezwegen.

Op initiatief van de Sittardse historicus Dolf Simonis, werd tegen dit historisch decor in 1975 in Obbicht een gedenksteen voor de Overtocht opgericht.

Dat moest echter in 1995 plaats maken voor de aanleg van de Maaskaden. Reden voor het Obbichtse Ecrevissecomité, dat op het cultuurhistorische vlak werkzaam is, om met het gemeentebestuur van Born, in de persoon van burgemeester G.K. Swillens, in contact te treden over herplaatsing van het monument op een andere plek. Al spoedig gingen de gedachten, mede als gevolg van een jubileumgift van DSM, uit naar de oprichting van een geheel nieuw gedenkteken, dat mogelijk onthuld zou kunnen worden door een lid van het Koninklijk Huis. Met deze gedachten en voornemens als uitgangspunt werd een jaar lang voortvarend aan de slag gegaan en het resultaat mag er zijn!!! In Obbicht staat een monument van nationale betekenis, gesigneerd door de huidige Prins van Oranje en verwijzend naar het vrijheidsideaal toen in 1568 dat ook nu nog helaas met veel geweld en bloedvergieten moet worden bevochten. Daarom staat in de vrijheidspoort van het monument de tekst: Gistere blij vandaag tot alles is geheild: Wat gisteren was, gebeurt vandaag weer totdat er geen onrecht meer zal zijn.

Een historisch bezoek

Na een jaar durende voorbereiding met vele tientallen vergaderingen en besprekingen in en buiten het gastvrije gemeentehuis van Born was 1 juli 1999 de historische dag van het bezoek van de Prins van Oranje die in anderhalf uur tijds de harten van de Obbichtenaren voor zich heeft gewonnen. Inwoners en mensen van buiten Obbicht hebben een zeer positieve indruk gekregen van de Kroonprins. Een charmante, stralende verschijning, buitengewoon vriendelijk, ontspannen en ongedwongen, midden tussen de mensen verkerend. De prettige en stijlvolle ontvangst bij het monument, waarbij Math Kentgens als Tijn Uilenspiegel een glansrol vervulde, de plaatsing van de prinselijke paraaf op het monument en het minutenlang genieten van het paradijselijke Maaflandschap door de Kroonprins hebben zeer grote indruk gemaakt op de Obbichtse bevolking en de in groten getale toegestroomde belangstellenden en genodigden. Ook de ontvangst en het verblijf op het gastvrije kasteel, waar het Obbichtse Theater Op de Beek een fragment uit het openluchtspel *Wie ein vluch wilj gawuze*

voor de Prins opvoerde, maakten het prinselijk bezoek tot een onvergetelijke, historische gebeurtenis.

Openluchtspel

Tegen het schitterende decor van kasteel Obbicht hebben een weekend later, van vrijdag 9 tot en met maandag 12 juli, ongeveer 1500 toeschouwers, verspreid over vier voorstellingen, zich vergaapt aan het speciaal door Herman Veuglers geschreven en op professionele wijze door Jos Prop geredigeerde openluchtspel *Wie ein vluch wilj gawuze!!!* De vier totaal uitverkochte voorstellingen werden door het Obbichtse Theater Op de Beek op voortreffelijke wijze uitgevoerd tot groot enthousiasme van het publiek. Elke voorstelling eindigde met een tocht naar het monument aan de Maas, waar acteur Math Kentgens onder het afschieten van vuurpijlen op fenomenale wijze de Obbichtse vertaling van het *Wilhelmus* voordroeg. De onfortuinlijke acteur en heer van Lumey, Ger de Jongh, werd tot zijn grote verrassing op de slotavond per ambulance naar het kasteel gebracht om als toeschouwer een onvergetelijke avond te beleven, dankzij een gouden inval van productieleidster Corrie Swillens.

Een schitterend geslaagd dorpsfeest tot besluit

Nog in een feestroes verkerend en met volle teugen nagenietend van het prinselijk bezoek, begon Obbicht in het eerdere genoemde weekend aan een zeer geslaagd dorpsfeest, dat werd ingezet met de inrichting en opening van een tentoonstelling *Oranje in 't törp*. Op deze expositie werd veel ruimte gelaten aan de leerlingen van de drie basisscholen Willibrordus Obbicht, Ds. Deeleman en Pastoor Franck uit Grevenbicht voor hun reacties in de vorm van een opstel of tekening op het thema als de Prins op bezoek zou komen.

De bijna tweehonderd bezoekers wezen de tekening van Bart Peeters van groep vier van de Ds. Deemanschool aan als het winnende werkstuk. Hij mocht maandagavond uit handen van "Willem van Oranje" een oorkonde en een zelf uit te kiezen boek in ontvangst nemen.

Nicole Jaspers uit Berg aan de Maas won de eerste prijs bij de quiz en ontving een fraai uitgevoerd boekwerk over 2000 jaar geschiedenis. Een Obbicht/Armada-combinatie moest vrijdagavond uiteindelijk het loodje leggen tegen de MVV-selectie. De goed bezochte wedstrijd verliep overigens zeer sportief.

De zaterdag en zondag waren gewijd aan de jaarlijkse marktfeesten van Harmonie Concordia met assistentie van de schutters van St.-Willibrordus en optredens van tal van verenigingen, o.a. de Ouderenverenigingen uit Obbicht en Grevenbicht.

Een speciale plek namen de buurten de MEK, de Riet, Die van Beeg en Awt Obbich in door tijdens de dorpsfeesten op zaterdagavond een schitterende historische bruidsstoet door het dorp te laten flaneren, met daarin het huwelijk van de heer van Obbicht Karel van Bronckhorst en Alverta van Vlodrop. Daaraan voorafgaande vermaakte de schooljeugd uit Obbicht en Grevenbicht zich met een spellenwedstrijd, georganiseerd door de Oranjecomités van Obbicht en Grevenbicht.

Protestanten en Katholieken waren op de zondagmorgen in de kerk van Obbicht verzameld rond een aparte viering in het kader van de overtocht in 1568. In de dienst stond het thema vrijheid duidelijk centraal. Magistraal vuurwerk sloot op zondagavond het zonovergoten dorpsfeest op indrukwekkende wijze af.

Reube

Rode draad door al de festiviteiten in Obbicht was ongetwijfeld de reube, waarnaar de Obbichtenaren Reubevraeters worden genoemd en die centraal stond in het Openluchtspel, omdat de reube in de ogen van tekstschrijver Herman Veugelers Obbicht in 1568 van de ondergang heeft gered. Zaterdag 17 juli werd reubeteler Lambert Keulers door het Ecrevissecomité op ludieke wijze onderscheiden met een oorkonde van deskundigheid, omdat hij in juli al reube kon leveren, terwijl dit knolgewas normaal in de late herfst kan worden geoogst. En omdat de Prins van Oranje bij zijn bezoek op 1 juli reube heeft gegeten mag Lambert Keulers zich van het Ecrevissecomité ook "Hofleverancier" noemen.

Herinneringsboek in wording

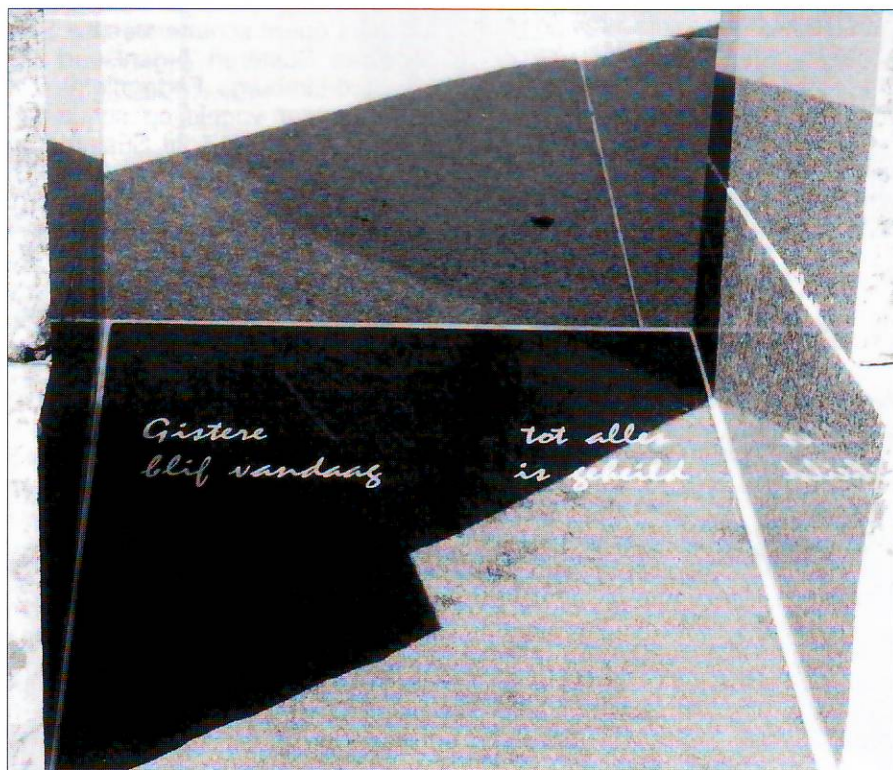
Om een blijvende herinnering aan de zeer geslaagde festiviteiten over te houden, heeft het organiserend Ecrevissecomité besloten een herinneringsboek samen te stellen.

Aan de hand van foto's, persberichten, uitspraken, toespraken, werkstukken, historische artikelen en verklarende teksten wordt in boekvorm een beeld geschetst van de verschillende programma-onderdelen rond de onthulling van het monument. Het Ecrevissecomité hoopt het herinneringsboek in het najaar of aan het begin van de winter te kunnen presenteren. Daaraan gaat een dorpsavond vooraf waarop voor iedereen de gelegenheid bestaat om het beschikbare beeldmateriaal te bekijken. Die avond zal kort na de zomervakantie worden gehouden om de inwoners al vast een voorproefje te geven op het herinneringsboek.

Jean Knoors.

• KRANTENKOPPEN •

19 mrt OLS Reuver nadert met rasse schreden • 1 apr Brand dupeert schutterij van Margraten • 17 apr Schutterij Siebengewald apart grensgeval • 29 apr Schutterskoningin met zilverprobleem • 1 mei Jo Peters krijgt eremedaille Thorn • Maasniel organisator individueel OLS-kampioenschap in 2000 • Drie musketiers betwisten titel in dikke duisternis • 5 mei De Kast opent OLS Reuver • 8 mei Sjra van de Ven onderscheiden • 9 mei Jubileum schutterij • 11 mei Het OLS komt er aan • Mini-OLS in Offenbeek • 12 mei St. Sebastianus Herkenbosch opent nieuw schutterslokaal • Schuttersfeest in Illikhoven • 14 mei Schuttersmuseum en botanische tuin versterken elkaar • Schuttersmuseum naar botanische tuin in Steyl • Schuttersfeest • 15 mei Drie ton voor kogelvangers • Bondsfeest in Belfeld • 'Milieu heeft weinig baat bij kogelvanger' • 'Schutterswezen ten onrechte bijna de nek omgedraaid' • Schutter Mheer schiet zowel vogel als bok • 18 mei Sint Joris Wessem wint schuttersfeest • 'Sjotteleedjes & Limburgs Volksleed' • Schuttersactiviteiten in Beesel • 19 mei VROM blijft bij beleid kogelvangers • Schutterij wil hennep-doolhof • Schutters Koningsbosch nemen prijzen mee • St.-Martinus Tegelen wint bondsfeest • Schutterij 'Sint Servaasbank Heer' • 20 mei Eindelijk schieten met de mannen • 21 mei Schuttersactiviteit in Beesel • 26 mei Ter gelegenheid van 192e bondsschuttersfeest • Feestweekend Strucht-Schin op Geul • 27 mei

Sjötterslustrum St.-Cristina Stank Stief • Voorbereidingen op schema voor grootste schuttersfeest van beide Limburgen • OLS in Reuver werpt schaduw vooruit • Zuid-Limburgse schutters komen naar Strucht • 28 mei Eerste bondsfeest in Posterholt • 1 jun St.-Barbara-voorzitter schutterskoning • Het OLS staat in de startblokken • Expositie OLS en millennium • St-Sebastianus (Laar) wint schuttersfeest in Nederweert • Geen winnaar eerste bondsschuttersfeest MLSB in Posterholt • Heel en Laar winnen schuttersfeesten • 2 jun Reuver bijna klaar voor Oude Limburger • Schutterijen uit Meijel succesvol • Regen onderbreekt bondsschuttersfeest (Strucht) • 4 jun Schutteren voor de rechter • Reuverse jeugd krijgt les in OLS • Reuverse jeugd voorgelicht over OLS • 7 jun Twaalf kilometer hek en extra lange treinen bij OLS • Eieren geweerd op Schuttersfeest • 8 jun 50.000 uren werk voor voorbereiding van een OLS • OLS-informatie voor bewoners • 9 jun Voorbereidingen grootste schuttersfeest van beide Limburgen op volle toeren • OLS werpt schaduw vooruit • Jeugdige schutterij Sint Remigius dwingt respect af • “Oude Limburger naar Meerssen halen” • Schutterij Sint Paulus (Epen) viert feest • 10 jun Boek over St.-Margaretha • Archivaris Peter Roost: al minstens 500 jaar schutterij IJtervoort • Weerbaarheid, religie en bier aan basis schutterij IJtervoort • 11 jun OLS-asfaltweg voor een dag • 12 jun Schutterij Hingen mag tests afmaken • 15 jun Nattenhoven wint bondsschuttersfeest • St. Martinus Tegelen wint bondsfeest • St. Barbara Leveroy wint schuttersfeest • Schutters uit Leveroy winnen in IJtervoort • Parkeren tijdens het OLS • 16 jun Schutterij Buchten wint in Broeksittard • 18 jun OLS breekt alle records • OLS in Reuver breekt alle records • Schuttersfeest duurste in geschiedenis • Wolters waarschuwt voor ‘serieuze bedreiging’ • Politie waakt over huizen OLS-vrijwilligers • 19 jun Finale schutters Noord-Limburg in Grashoek • 22 jun Dagbeker schutters MLSB voor Ool • Hunsel steunt schutterijen bij verhuizing • Countryband Black Hills naar bondsschuttersfeest in Helden • Ool wint in Wessem bondsschuttersfeest • 23 jun Schutterstermen in straatnamen nieuwe wijk Reuver • Bondsschuttersfeest Koninklijk Schuttersgilde St. Lambertus Helden • 29 jun Het OLS en de

toekomst • OLS-film • ‘Ruiver op ‘t OLS’ • Noveen voor OLS • Reuver helemaal klaar voor het OLS • Politie zet zich in voor gezellig én veilig schuttersfeest • OLS en gemeente • D’n Um • Swartbroek wint bondsschuttersfeest • Schutterijmuseum • Reuver-Offenbeek klaar voor invasie der beide Limburgen • Aan een OLS heeft één persoon 33 jaar werk • Betrokkenheid bij OLS groot • Aaje Limburger naar Reuver! • Variëteit, kwaliteit en volop stemming op Reuvers OLS • ‘t OLS en De Leeuw bier hebben elkaar gevonden • Je moet je ziel en zaligheid leggen in het OLS • 30 jun St.-Barbara Reuver wint bondsfeest • OLS een gigantische klus • “Is schuttersfeest elk jaar haalbaar?” • Defilé is ‘n kleurrijk schouwspel • Schutters bereiden zich voor op OLS • Venray’s Gilde steekt geen kaarsjes op • 1 jul L1 Radio rechtstreeks bij OLS in Reuver • Wonen tussen de OLS-schietbomen • Neerse schutterij een van de 164 deelnemers aan het OLS Reuver, maar vrouwen nog steeds taboe • OLS-kwis: test uw schutterskennis • Is schuttersfeest nog wel elk jaar haalbaar? • OLS is een gigantische klus • Reuver klaar voor het OLS • Defilé is “kleurrijk schouwspel • Organisatie OLS een enorme kluit • Schutterij St. Barbara organiseert hét “volksfeest” • Oud Limburgs Schuttersfeest in Reuver/Offenbeek • 2 jul Complimenten voor OLS-terrein • Geiteclub Iris 2 paraat op OLS • Het 51e Zuid-Limburgs Federatiefeest • Volumia opent ZLF • Schutterij Sint Nicolaas uit Susteren organiseert 51e ZLF • Oud Limburgs Schuttenbal en OLS-feestterras bij De Witte Stein • Verplaatsen schutterijen kost 3,5 ton • 3 jul Het laatste OLS van de eeuw • Schinens schuttersbloed bruist als nooit tevoren • Comeback St.-Sebastianus aan het schuttersfront • Deelnemers aan het laatste OLS van deze eeuw • Van ‘Aoje Limburger’ in Buggenum naar ‘Aoje Limburger oppe Ruiver’ • Offenbeek en schutterij: uit aarde geschapen • De Russische schuttemammen van Reuver • De schutterij als familiebedrijf • De koning is zilver, de keizer is goud • 5 jul OLS Reuver breekt alle records • Bij de optocht kwam het klappen boven de muziek uit • Een koningin moet lachen • Veel jeugd in optocht • Buksenmaker Math Janssen overleden • ‘Mijn vrouw Mary is eigenlijk koning’ • Record aantal bezoekers OLS Reuver-Offenbeek • Nog 24 korpsen in

strijd • Geveld door hitte op OLS-terrein • OLS: recordaantal bezoekers • Passagiers wachten een uur op veerpont tussen Kessel en Reuver • Laatste eerbetoon Prins Hendrik aan Math Janssen • Politie OLS: Belgische en Duitse agenten • ‘Echt’ eten op OLS valt in de smaak • OLS-baby Emma in Reuver • ‘Het OLS? Dat is vooral wachten’ • 6 jul OLS-tent werd tijdig voor storm ontruimd • Zeven ton spijs en drank op OLS • Trotse schutter • Federatiefeest visitekaartje van gemeente Susteren • ‘De novenen hebben het OLS echt geholpen’ • 9 jul OLS-veld wordt Offenbeker Bemden • 10 jul Burgemeesters azen op OLS 2000 • Elf Stalsbuksen tegen tien Janssenbuxen • 12 jul D’n Um blijft in Nederlands-Limburg • ‘Wat in Reuver kan, kan in Baarlo ook’ • Opglabbeek strandt in finale Oude Limburger • Janssenbuxs scoort hattrick • Baarlo wint laatste OLS van deze eeuw • 13 jul OLS Reuver: bijzonder geslaagd, heel mooi, maar ... • Erg warm • De Suestra muzikanten blazen het ZLF vol met gezelligheid • 13 jul Siti, koningin zonder panty’s • 14 jul Naam van nieuwe wijk in Beesel toch niet ‘Schuttersweide’ • Proficiat Schutterij St. Antonius en St. Petrus uit Baarlo met de winst van dit jaar en succes met de organisatie in 2000 • 15 jul Spanning en troost OLS-finale in beeld • Baarlo dankt OLS-winst ook aan buks van wijlen Math Janssen (St. O’berg) • Kaiser: “Prima prestatie Urbanus Maasniel” • Volumia opent schuttersfeest • Sint Nicolaas Susteren organiseert 18 juli Zuid-Limburgs Federatiefeest • Zoeken naar vogels op schuttersstuk uit Goes • 17 jul Susteren is klaar voor invasie van schutters ‘klein OLS’ • OLS Baarlo • Schutters presenteren geweer in Susteren • Veertig jaar vaandeldrager met geheel eigen stijl • Het ZLF in cijfers • St. Nicolaas overleefde de pest op noten • Koning Henk regeert alleen op zondag • 19 jul Zon velt tientallen schutters • Schuttersfeest trekt achtduizend bezoekers • Collecte voor bordjesdrager • 20 jul Mechelen en Margraten winnen ZLF • Twee winnaars op federatiefeest • Uitslagen Zuid-Limburgs Federatiefeest • Het OLS-afkavelen in beeld • En nu zelf op de bölkes schieten! • 27 jul Geen incidenten op OLS • Hoera! Chrisje Peters wordt 100 jaar • 28 jul Echter raadslid: geen schietboom voor mijn deur • 30 jul Dorpszestalschieten Posterholt •

OLS-1999 BRAK BIJNA ALLE RECORDS

Vanaf de overwinning in Kinrooi was het duidelijk dat het OLS-1999 in Reuver-Offenbeek een succes zou worden. Ik wil het laatste OLS van deze eeuw in Uw herinnering brengen.

Gemeente Bergen

Tegen ambtelijk advies in hebben B&W van de Gemeente Bergen besloten om toch een ereschild te sponsoren aan het OLS in Reuver. De afwijzingsbrief was al klaar, omdat de bestaande plaatselijke regeling voor zaken op dit vlak alleen voorziet in eremetaal voor gemeentelijke sportevenementen. B&W vonden echter dat het OLS belangrijk genoeg is om op te treden als sponsor en wel voor de hoogste categorie: 200 gulden...

Records

Op 4 juli was het beter toeven in een zwembad of in de schaduw op een terrasje dan urenlang te staan kijken naar een drie uren durende OLS-optocht. Ondanks de broeiende hitte hadden maar liefst 55.000 mensen de moeite genomen om in Reuver-Offenbeek te komen genieten van de indrukwekkende OLS-optocht. Een absoluut record.

Het grote bezoekersaantal van dit OLS komt voor een groot deel op rekening van de gevoerde promotiecampagne. Via de vele dag- en weekbladen, radio en TV wist de organisatie het publiek te wijzen op het grootste culturele evenement in Nederland en België en de goede bereikbaarheid van dit volksfeest. De stichting OLS-1999 richtte extra aandacht op de goede bereikbaarheid van het OLS per openbaar vervoer (extra bussen en langere treinen werden ingezet). Dat er bij het veer Kessel-Beesel/Reuver een file stond van ruim een kilometer wachtende fietsers bevestigt eveneens dat de boodschap was overgekomen.

Ondanks de verhoogde entreprijs, passeerden maar liefst 30.000 betalende gasten de kassa's. Omdat de organisatie niet gerekend had op zoveel bezoekers, moest men noodgedwongen overgaan op het plaatsen van een stempel op de hand van de bezoekers. Het totaal aantal bezoekers van dit OLS bedroeg maar liefst 70.000. Deze bezoekers dronken samen: 50.000 liter bier, 40.000 liter frisdrank en 8.000 liter overige drankjes.

Een ander record dat ik helaas dien te vermelden, is het grote aantal mensen dat behandeld moest worden door de EHBO. Zo'n 55 mensen werden door de hitte bevangen. Vijf van hen moesten voor verdere verzorging naar een ziekenhuis. Hierdoor laaide de discussie weer op wat er zou moeten gebeuren indien onverhoopt een lid van een schutterij zou komen te overlijden ten gevolge van de uitzonderlijke weersomstandigheden tijdens een OLS. Afgelasten van alle geplande activiteiten is een voor de hand liggende optie. Maar daarmee zou gelijktijdig de organiserende vereniging met een gigantische financiële kater achterblijven. Van het bestuur van de OLS-Federatie wordt verwacht dat ze als overkoepelende organisatie middelen reserveert om een dergelijke calamiteit op te kunnen vangen. Veel eenvoudiger is het als het bestuur van de OLS-Federatie het dragen van 'zomer-kleding' zou verplichten tijdens dergelijke extreme weersomstandigheden.

Eén record werd helaas niet verbroken, namelijk dat van het aantal deelnemende schutterijen. Van de 174 schutterijen, die aangesloten zijn bij de OLS-Federatie, namen maar liefst 164 schutterijen deel aan de optocht. Als organisator

nam schutterij St.-Barbara Reuver natuurlijk niet deel aan de optocht. Ik denk persoonlijk dat het een goede zaak geweest zou zijn als schutterij St.-Barbara Reuver, of tenminste haar winnende zestal, had deelgenomen aan de optocht. Zij zouden gegarandeerd zijn overladen met een daverend applaus.

Schutterij St.-Matthias Posterholt mocht niet deelnemen omdat ze de papieren voor deelname te laat had ingestuurd, hetgeen de kop kostte van hun secretaris. De schutterij uit St.-Maartensvoeren die (uit financiële overwegingen) vaker verstek laat gaan bij een OLS, koos dit keer voor de opluistering van de Paardenprocessie in Opwijk. Ook schutterij St.-Paulus Vaals liet zich een mogelijkheid niet ontgaan om de verenigingskas te spekken. De schutterijen uit Oost-Maarland en Valkenburg waren afwezig i.v.m. de jaarlijkse verplichting om de bronk op te luisteren. Het St.-Landricusgilde uit Echt, 't Mestreechs Rizzjemint, de schutterij uit Wijk 28-Maastricht en de nieuwe schutterij St.-Servaasbanken Heer wilden niet voor schut lopen; zij konden niet voldoende mensen op de been brengen.

Openingsgebed

Zoals bekend heeft de OLS-Federatie momenteel geen moderator omdat Mgr. René Maessen in april is ingetreden bij de Trappisten van de abdij Liibosch. Vandaar dat het openingsbed dit jaar werd uitgesproken door pastoor Mutsaerts uit Nederweert.

Eretribunes

Op de eretribunes zaten nagenoeg alle burgemeesters uit de gemeentes die schutterijen herbergen. De aanwezigheid van deze burgemeesters onderstreept overduidelijk dat schutterijen zeer gezien zijn in hun gemeente. In navolging van Gouverneur Hilde Houben-Bertrand brengt nu ook de burgemeester een staande ovatie wanneer een schutterij uit zijn/haar gemeente aan de eretribune voorbijtrekt.

Opmerkelijk is verder dat alle Limburgse burgemeesters liever een OLS-feest in hun gemeente willen organiseren dan een voetbalwedstrijd. Ook zagen we op de tribune Wiel Lienen, de Europese schutterskoning uit Breyell. Opmerkelijk was ook het grote aantal niet gevulde plaatsen op de eretribune.

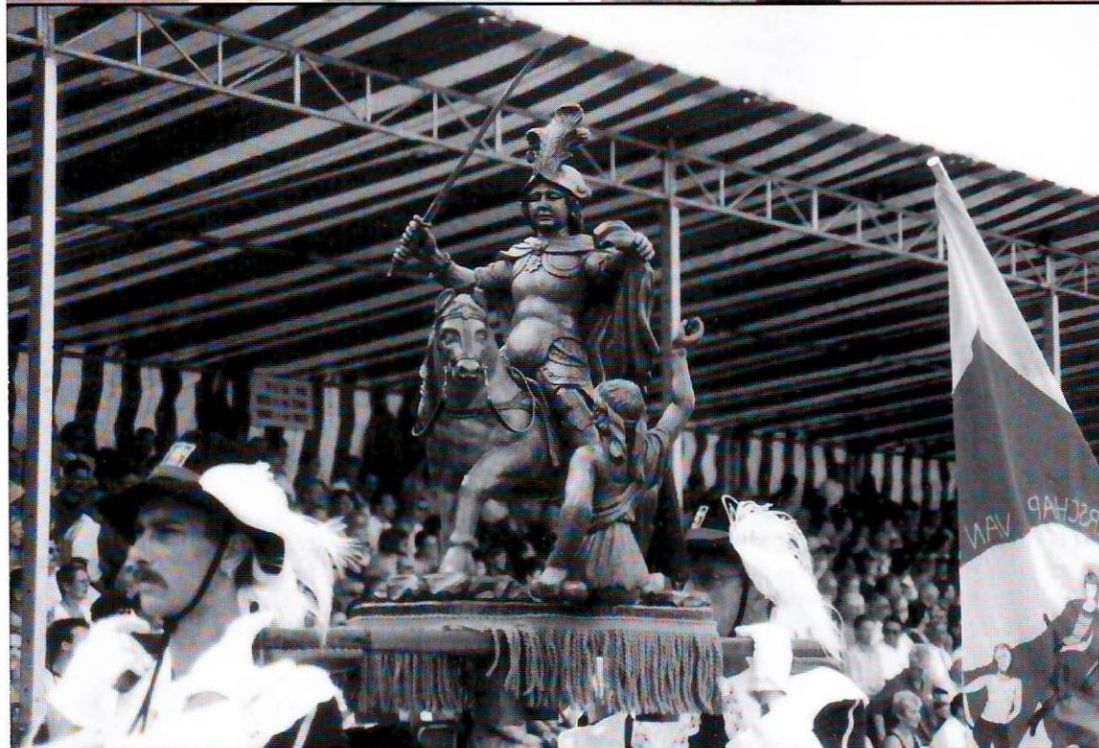

FOTO-IM
van
OLS-
gehouden
op 4 ju
Fotog
Jean van Nune

PRESSIE

het

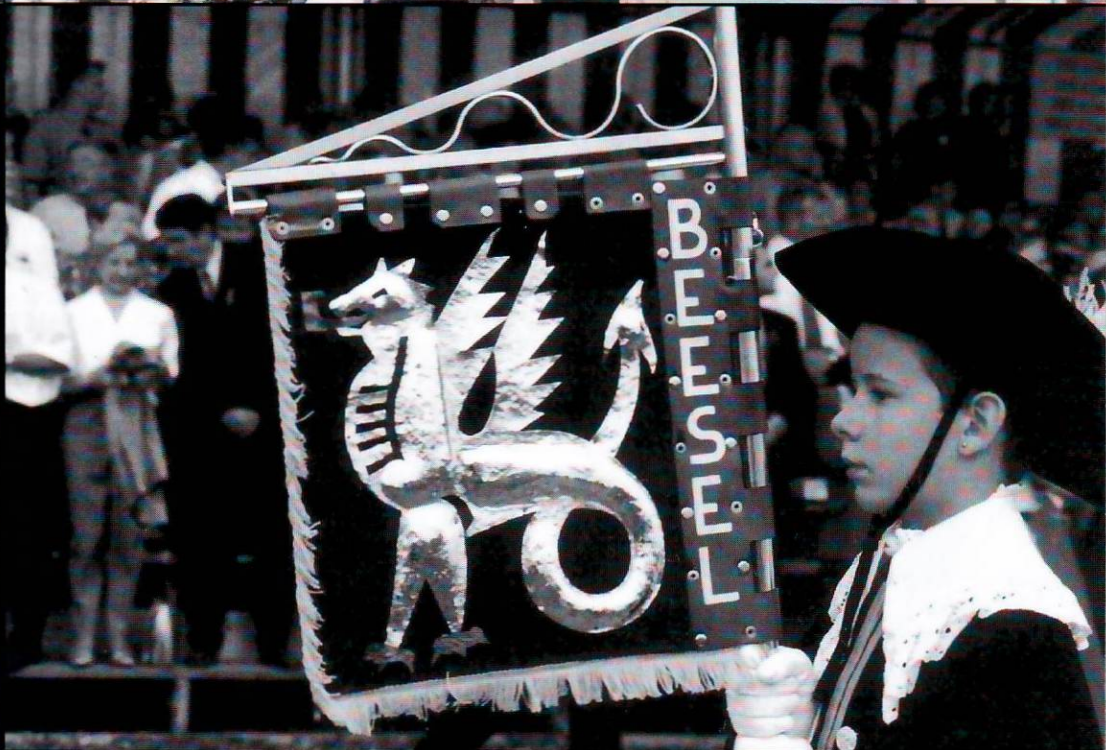
1999

te Reuver

li 1999

graaf:

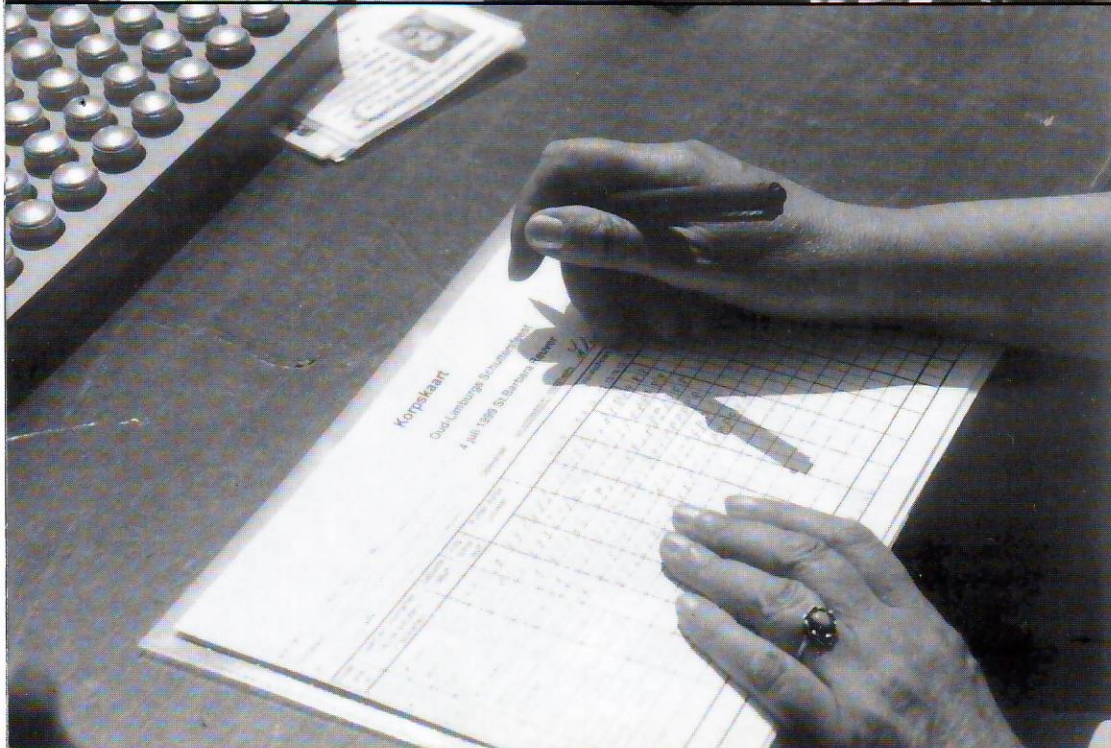
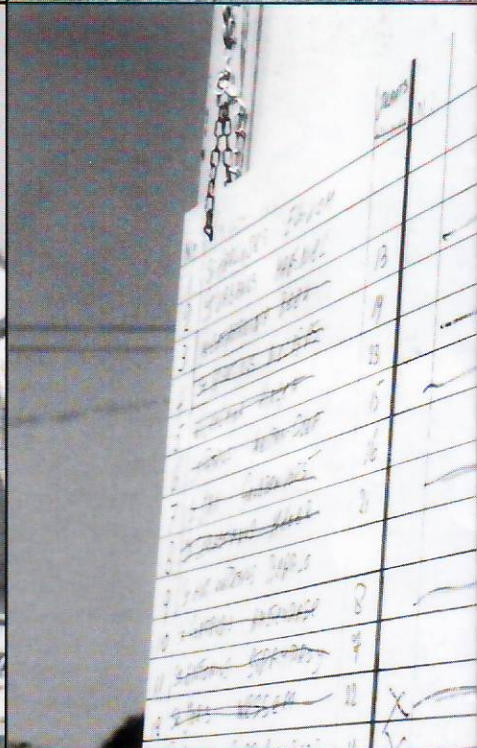
n-Sweikhuizen

Math Janssen

Daags vóór het OLS overleed Math Janssen. Naast het gegeven dat Math voorzitter was van schutterij Prins Hendrik St.-Odiliënberg, was hij een buksenmaker wiens naam en faam wijd en zijd bekendheid genoot.

Math had een goede kijk op de potentiële winnaar van een OLS. Zo voorspelde hij in 1997 dat St.-Martinus Kinrooi zou winnen en in 1998 St.-Barbara uit Reuver.

Kort voor zijn dood noemde Math Janssen schutterij St.-Antonius & St.-Petrus Baarlo als een goede kanshebber voor de overwinning. Vermeldenswaard is verder dat de drie eerder genoemde schutterijen schieten met een buks van Math Janssen.

Op zijn sterfbed had Math Janssen de wens uitgesproken dat schutterij Prins Hendrik zou deelnemen aan het OLS-1999; een verdienstelijke 11e plaats viel hen ten deel.

Politie

Alhoewel er geen politie-toezicht nodig is voor een OLS, wordt er elk jaar politie ingezet als aanspreekpunt voor zoekgeraakte kinderen etc. In het kader van de internationale uitwisseling zagen we Nederlandse politie-agenten patrouilleren met Duitse en/of Belgische collega's. Aan het einde van het OLS-feest moesten de politie-agenten ruiterlijk bekennen dat een OLS-feest een rustige dienst betekende: "We hebben niks te doen gehad, maar het was wel gezellig", aldus agent L. Remans uit Dilsen-Stokkem. Agent Peter van den Heuvel uit Swalmen meldde dat er geen onregelmatigheden waren op het OLS. Zelfs tijdens het optreden van de Kast kon de politie genieten van de muziek en het gedisciplineerde optreden van de jeugdige bezoekers.

Rimpels

Wanneer je een organisatie op poten moet zetten als het OLS, verwacht je dat je mensen flexibel zijn en werken overeenkomstig de gemaakte afspraken. Dit mag echter nooit leiden tot de inzet van robots. Een schutter, die al jaren achterin de feesttent zittend de officiële toespraken volgt, werd dit keer door een schutter van de organiserende vereniging onverbiddeijk naar de uitgang verwezen.

Dit terwijl er nog tientallen plaatsen vrij waren én bleven tijdens de officiële opening.

Het OLS-1999 brak ook het record voor wat betreft de grootste afstand van het feestterrein naar de parkeerplaatsen voor auto's en autobussen.

De beste plaats langs de optocht-route is ongetwijfeld de eretribune. Mensen die hun goede geld hadden aangereikt als sponsor en een extra bediening was toegezegd, zagen zich tekort gedaan omdat anderen twee, drie glazen drank voor hun neus van de dienbladen weggristen.

Het verdient ook aanbeveling om in de toekomst alle teksten van de OLS-feestgids te laten doorlezen door andere mensen. Helaas werd dit keer de dikste OLS-feestgids ontsierd door talloze taalfouten.

Volgens schutterij St.-Barbara Reuver voldeden vele schietbomen niet. Dit werd duidelijk nadat een storm over het feestterrein had geraasd. OLS-President Frans Wolters heeft de organiserende schutterij verzocht om de slechte materialen te vervangen op rekening van de OLS-Federatie.

Ook dit keer bleken het draaiboek en de richtlijnen van de OLS-Federatie niet bijgewerkt en waren derhalve niet altijd even duidelijk voor de organisatie én het federatiebestuur.

Verslaggeving

De live-verslaggeving van het OLS werd gedaan door drie verslaggevers van L1. In het verslaggevers-team misten we Lei Meisen en dat was ook duidelijk te merken aan de reacties van het publiek. Lei wist in het verleden op zijn wijze een aparte sfeer op te roepen voor de luisteraars thuis en betrok ook de mensen op de feestweide in zijn verslaggeving.

Persoonlijk denk ik dat Lei ook een zeer grote en positieve invloed heeft gehad voor de Limburgse folklore (waarvan het Limburgse Schutterswezen en het OLS nog steeds de vruchten plukken). Het zou zonde zijn als wij de kennis en het enthousiasme van Lei Meisen in de toekomst zouden moeten missen. Dus directie van L1, geer weit waat uch te doen sjeit; aon de geng!

Natuurlijk was Lei Meisen ook aanwezig op het OLS in Reuver. Omroep Brabant greep de gelegenheid aan om de 'pur sang' OLS-verslaggever te interviewen.

Geiteclub Iris 2

De Geiteclub Iris 2 uit St.-Joost looft elk jaar de prijs 'Dae haef de vogel aafgesjaote' uit voor de grootste pechvogel tijdens het OLS. Dit jaar werd de prijs toegekend aan Chris Van de Beek en zijn drumband van schutterij St.-Elisabeth uit Stokkem.

Aangezien schutterij St.-Ambrosius Kinrooi geen drumband op de been kon brengen voor het OLS, werd een beroep gedaan op schutterij St.-Elisabeth Stokkem om haar drumband ook mee te laten trekken tijdens het OLS in Reuver. Natuurlijk werd aan dit verzoek gevolg gegeven. Chris Van de Beek had echter de pech dat hij daardoor met zijn drumband twee keer de optocht mocht lopen tijdens dit snikhete OLS. Tijdens het Plat Limburgs Spectakel op 29 augustus in St.-Joost werd de prijs uitgereikt.

Volgens mij was de grootste pechvogel de politieagent die zijn plicht deed aan het begin van de Streekweg. Ruim één uur nadat het winnende schot was gevallen stond hij daar nog. Niemand van de organisatie had hem gewaarschuwd.

Verwachtingen

Om het OLS-1999 tot in lengte van dagen te laten voortleven in Reuver, wilde de gemeenteraad van Beesel aanvankelijk het uitbreidingsgebied 'Offenbeker Bemden' de naam 'Schuttersweide' geven en de namen van de daarin geplande straten te laten verwijzen naar het OLS-1999 en het Limburgse Schutterswezen. Na het OLS kwam de gemeenteraad terug op haar toezegging.

Het getuigt niet bepaald van niveau als je als gemeenteraad eerst verwachtingen wekt bij de mensen die zich een jaar lang hebben uitgesloofd om een geweldig OLS te organiseren en onmiddellijk na het feest unaniem te besluiten de oude benamingen te hanteren.

Tweede dag/kavelen

Naar mijn bescheiden mening waren er zeker 10.000 mensen aanwezig bij het kavelen op 10 juli. Op de tweede schietdag waren er ook opvallend veel burgemeesters op het schietterrein aanwezig. Onder hen was burgemeester Herman Kaiser van Roermond. Uit zijn gemeente zaten maar liefst drie schutterijen in de finale. Ook burgemeester Clemens Brocken van Maasbree en echtgenote Lia waren present en moedigden de schutters

van Baarlo aan. De overwinning van schutterij St.-Antonius & St.-Petrus later op de middag werd het mooiste verjaardagscadeau van Lia Brocken.

In het burgemeestersechtpaar Clemens en Lia Brocken weten de Baarlose schutters zich gesteund met een echtpaar dat hart heeft voor het Limburgse Schutterswezen. Immers beiden zijn beschermheer en beschermvrouwe van de Maasbreesse schutterijen.

De schutters van St.-Sebastiaan uit St.-HuibrechtsLille dreigden uit de tijdslimiet te lopen. Een opmerking daarover door de schietcommissie leverde alleen maar gevloek op als antwoord en een verwachte misser van Ludo Triki. Vloekend en tierend verlieten de schutters het strijdtoneel. Wanneer later ook schutterij St.-Amandus Oplabbeek in tijdnood komt en Pascal Paredis mist, wordt de schietcommissie van de OLS-Federatie verweten dat ze een soortgelijke consequente houding ook bij andere deelnemende zestalen had moeten aannemen.

Uitslagen:

1. St.-Antonius & St.-Petrus Baarlo
2. St.-Amandus Oplabbeek
3. St.-Urbanus Maasniel
4. St.-Harlindis & Relindis Ellikom
5. St.-Martinus Vlodrop
6. St.-Sebastiaan
St.-Huibrechts-Lille
7. St.-Antonius Stramproy
8. St.-Gertrudis Amstenrade
9. St.-Martinus Asenray
10. St.-Michaël Ool

Baolder

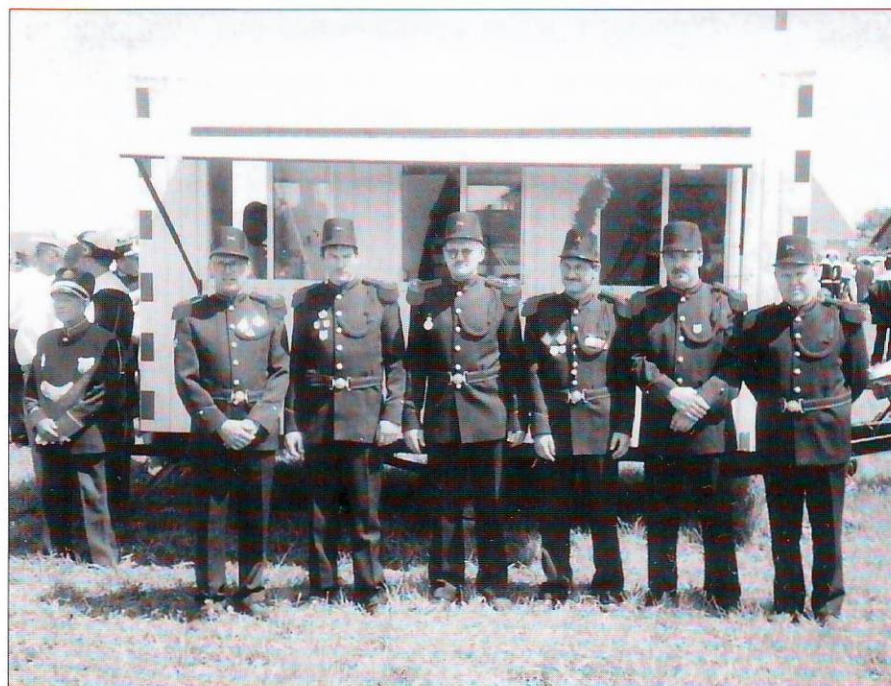
Schutterij St.-Antonius & St.-Petrus Baarlo heeft de organisatie van het OLS in het magische jaar 2000 op zich genomen. Baarlo zal zeker niet over dezelfde gunstige factoren kunnen beschikken als die welke er voorhanden waren in Reuver-Offenbeek. De Napoleonsweg die Baarlo doorsnijdt en het gemis van een station legt grote beperkingen op aan de organisatoren. Nog maar niet te spreken van de vele oppervlakten waar glastuinbouw wordt verricht. Daarentegen zullen de prachtige historische kern van Baarlo met de Maas op de achtergrond het juiste decor vormen voor een OLS in het magische jaar 2000. Baarlo tekent voor een goede organisatie van het OLS-2000.

Samenvatting

Schutterij St.-Barbara Reuver kan terecht terugzien op het grootste en best georganiseerde OLS van deze eeuw. De groep mensen die deze schutterij daarbij ondersteunden waren specialisten in de ware zin des woords. Ik zou elke toekomstige organisator van een OLS een dergelijk deskundig team toe willen wensen.

Alhoewel schutterij St.-Barbara Reuver de historie in zal gaan als de organisator van het grootste OLS, zie ik het als mijn plicht om de gehele Stuurgroep OLS-1999 te danken voor hun inzet om dit laatste OLS van deze eeuw te laten wevelagen.

Wim Pijpers.

De tweede prijs voor schutterij St.-Amandus Oplabbeek.

FOTOCOLLAGE O.L.S. IN REUVER – WERNER SMET

HET ZUID-LIMBURGS FEDERATIEFEEST 1999

Op zondag 18 juli was Schutterij St.-Nicolaas Susteren de gastheer voor de 64 schutterijen die deelnamen aan het 51e Zuid-Limburgs Federatiefeest. Ondanks de goede voorbereidingen en de goede uitvoering, bezochten slechts 8.000 betalende bezoekers dit jaar het ZLF-1999.

Organisatie

Zoals bekend wordt de organisator van een ZLF bepaald door het lot. Daardoor kon het voorkomen dat twee Federatiefeesten in hetzelfde gebied en kort na elkaar werden georganiseerd.

Hierdoor startte schutterij St.-Nicolaas Susteren haar organisatie in feite al met een achterstand. In 1996 tekende schutterij St.-Petrus en Paulus Susteren voor het Zuid-Limburgs Federatiefeest op hetzelfde feestterrein.

Bijkomend voordeel dit jaar was wel dat schutterij St.-Nicolaas kon terugrijpen op dezelfde coördinerende stuurgroep uit 1996 onder voorzitterschap van Wim Kreutzer uit Susteren die op 30 april j.l. werd benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

Tegenvallers

Opgericht uit onvrede, groeide het ZLF in de loop der jaren naar het niveau van een OLS om vervolgens aan te komen op een punt waarbij men zich de vraag kan stellen of het nog wel verantwoord is om een dergelijk groot schuttersfeest (met dito grote onkosten) te laten organiseren onmiddellijk na het OLS.

Het ZLF heeft in de afgelopen jaren veel van haar aantrekkingskracht verloren. Dit heeft de organisator van het ZLF-1999 aan den lijve ervaren. Na ruim een jaar hard gewerkt en kosten noch moeite gespaard te hebben om hún Federatiefeest te doen slagen, was het resultaat de euforie van een warm maar geslaagd OLS in Reuver, temperaturen boven de 30° Celsius en een ZLF met sterk uitgedunde schutterijen wederom tengevolge van de vakantie.

Men had gerekend op 10.000 betalende bezoekers; het werden er slechts 8.000. Dergelijke tegenwerkende factoren kunnen nooit eindigen in een positief resultaat voor de organisator.

Volumia

Met de kersverse ervaringen nog in het geheugen van de extreme weersomstandigheden tijdens het OLS, hadden veel potentiële bezoekers op deze hete zondag gekozen voor koelere oorden. Om toch de kosten vooraf te kunnen afdekken moet je echte publiekstrekkers zoeken.

Schutterij St.-Nicolaas had gekozen voor een publiekstrekker van formaat; Volumia, de bekende negenmansformatie uit Maastricht die op vrijdag 16 juli het Zuid-Limburgs Federatiefeest 1999 opende.

Hitte

Alleen schutterij St.-Laurentius uit Spaubeek liet haar schutters in 'zomertenuue' in de optocht meelopen en had daardoor geen problemen van de hitte. Het Rode Kruis had de handen vol aan de verzorging van andere schutters en mensen die door de hitte waren bevangen.

Diegenen die niets meer te zoeken hadden op de feestweide vluchtten onmiddellijk na binnenkomst van de optocht naar koelere oorden elders. Schutterijvoorzitter Jacob Filott was dan ook opgelucht toen hij hoorde dat de schutterij niet blijft zitten met een financiële kater. Over een mogelijke winst had hij niet eens durven dromen.

Bondsschuttersfeest

Jaren geleden had het ZLF bij velen ook de naam van een gezellig en overzichtelijker schuttersfeest dan het OLS. Nu wordt het ZLF in toenemende mate gezien als een verplicht nummertje voor de schutterijen uit de drie zuidelijke schuttersbonden. Door de extreme weersomstandigheden, de euforie van een bijzonder geslaagd OLS in Reuver en de vakantie kreeg het ZLF dit jaar het karakter van een uit de kluiten gewassen bondsschuttersfeest.

Mediacampagne

Alle organisatoren van een OLS, een ZLF en zelfs van een bondsschuttersfeest zou ik willen adviseren de publiciteits- en mediacampagne te laten opzetten door deskundigen.

Het verhaal dat in diverse dag- en weekbladen verscheen dat schutterij St.-Nicolaas in de 19e eeuw de pest overleefde op noten is ge-

woonweg een kulverhaal dat op geen enkele historische grond berust. Lezers die ietwat meer weten over de historie, zullen, mede daarom, een dergelijk schuttersfeest niet bezoeken.

Door dit soort onjuistheden werd en wordt het Limburgse Schutterswezen i.c. Schutterij St.-Nicolaas Susteren onjuist geportretteerd.

Wijzigingen

Het ZLF heeft alle potenties in zich om een goede ambassadeur te zijn van het Limburgse Schutterswezen. Om dit te kunnen waarmaken zullen echter dringend wijzigingen doorgevoerd moeten worden. Wijzigingen van het tijdstip (augustus), bepalen van de volgende organisator (bijvoorbeeld de winnaar van de dagprijs) en de rol van het Federatiebestuur.

Tenslotte

Schutterijen overleven vaak bij de gratie van enkele families. Families die zorgen voor voldoende leden. Wanneer één der families wegvalt, valt ook vaak de hele schutterij in elkaar.

Om toch voldoende leden te houden moeten schutterijbesturen in toenemende mate concessies doen aan jeugdleden. Wanneer men de bondsschuttersfeesten, het OLS en het ZLF bestudeert, dan ontdekt men dat veel leden van een schutterij onmiddellijk na de optocht verdwijnen.

Het is derhalve alleszins gerechtvaardigd om de overkoepelende organisaties van het OLS, ZLF en de 9 schuttersbonden te vragen om initiatieven te ontwikkelen die erop gericht zijn om de jeugd van nu (en dus de leden van straks) die betrokkenheid aan te bieden opdat ze een volwaardig lid blijven van onze organisaties in de toekomst.

Gevonden/verloren

Gevonden: De marketentster die haar hoedje mist sinds het ZLF in Susteren kan zich in contact stellen met de secretaris van schutterij St.-Sebastianus Voerendaal.

Verloren: zonnebril op sterkte met bruine glazen. Waar: in de feesttent tijdens het ZLF te Susteren '99. Indien gevonden, graag contact opnemen met Hub Vandewall, Mheer, 043-4573575.

Wim Pijpers.

SCHUTTERSFEEST IN MECHELEN 1899

- Luc Wolters -

Honderd jaar geleden was Mechelen het decor van een Groot Internationaal Schuttersfeest. Gezien het feit dat dit thans een eeuw geleden is, willen we u een beeld schetsen van de ontwikkelingen op het gebied van de organisatie van schuttersfeesten door een indruk te geven van dit feest honderd jaar geleden, dat gehouden werd op de kermismaandag van Mechelen, te weten 26 juni 1899.

Groot internationaal schuttersfeest

Voor honderd jaar waren er in Zuid-Limburg nog geen schuttersbonden. De feesten die bezocht werden waren de zogenaamde grote internationale schuttersfeesten. Dit waren vrije schuttersfeesten, waaraan de verenigingen van binnen en buiten de grenzen deel konden nemen.

Dikwijls werd een dergelijk vrij feest georganiseerd bij gelegenheid van een jubileum van de schutterij uit het dorp.

Op de dag zelf hoefden de leden van de organiserende schutterij doorgaans niet te werken omdat het buffet werd uitbesteed.

De organisatie

Voor het feest was een zogenaamde feestcommissie in het leven geroepen, bestaande uit burgemees-

ter C.J. Houtvast als president, enkele bestuursleden (geheten commissarissen), alsmede van de zijde van de schutterij kapitein Jos. Kikken, generaal J. Peerboom, penningmeester J. Slenter en secretaris A. Plum.

Naast de feestcommissie fungeerde een 47-koppige ere-commissie, waarin de notabelen waren ondergebracht, zoals de notaris, de schoolmeester, een lid van Provinciale Staten en een lid van de 2e kamer der Staten Generaal.

Deelnemende verenigingen

Buiten de schutterij, harmonie, zanggezelschap en gymnastiekvereniging uit Mechelen hadden zich voor het feest aangemeld de schutterijen uit Eys, Epen, Heerlen, Houthem, Mheer, Schimmert, Vaals, Voerendaal, Wahl- en Nijswiller en Wijlre.

Het internationale karakter bleek uit de deelname van de Belgische schutterijen uit Gemmenich, Henri-Chapelle, Hombourg en Montzen en de Duitse "Schützenvereine" van Herzogenrath en Würselen.

Uit de diverse dorpen bracht een viertal schutterijen de harmonie mee.

Ondanks de talrijke aanmeldingen bleek op de dag zelf een tweetal verenigingen niet te komen opdagen.

Ontvangst en optocht

De dag begon met motregen die het feest in het water dreigde te gooien. Allengs werd het weer echter iets beter. 's Middags kondigde geschut de eerste gastvereniging aan. De deelnemende verenigingen werden tussen 12 en 2 uur door de burgemeester ten gemeentehuize ontvangen. Daar werden de presidenten, koningen en secretarissen onthaald op de erewijn. Vervolgens vond de loting plaats van de optochtvolgorde en voor de wedstrijden. Tussen 2 en 3 uur werd verzameld op het dorpsplein, waarna de optocht door Mechelen naar de feestweide trok. Hiervoor was heel wat volk uitgelopen om de goed geordende optocht te bekijken.

Enkele optochtprijzen waren voor Schimmert voor de beste commandant, beste tambour-maître uit Epen, beste tamboer uit Voerendaal en de mooiste koningsvogel voor St. Stephanus Montzen.

Wedstrijden op het feestterrein

Elke schutterij diende uit minimaal 15 leden te bestaan en met vogel, vaandel en trom aan de optocht deel te nemen. Alle schutterijen ontvingen een herinneringsmedaille. Aangekomen op de feestweide hield het hoofd der school W. Beuken een welkomsttoespraak namens de feestgevende schutterij, waarna de wedstrijden geopend werden. Met name voor de exercitieprij werd hard gestreden, zowel voor de eer, maar ook omdat er een geldprijs aan verbonden was.

De prijs moest uiteindelijk na loting toegewezen worden aan St. Dionisius Wahl- en Nijswiller (1e) en St. Sebastianus Voerendaal (2e). Ook waren er prijzen voor de harmonieën, die hun schutterijen vergezelden. Zo vielen de muziekgezelschappen van Epen en Henri-Chapelle in de prijzen.

Het schieten

Voor het schieten waren diverse wedstrijden. Het zogenaamde "prijsschieten van de deelnemende schutterijen onderling", waaraan met drietallen werd deelgenomen en waar geldprijzen aan verbonden waren, werd gewonnen door Wijlre, dat 100 francs ontving.

Vervolgens eindigden Eys (2e), Wahl- en Nijswiller (3e), Mheer (4e)

Het Mechelense koningspaar H. Kikken en mevr. M. Kikken-Baggen in 1924 met de adjudanten en een familielid.

en Houthem (5e). De individuele schutter die in deze wedstrijd het hoogste aantal punten behaalde kreeg het erekruis, dat gewonnen werd door dhr. Aerts uit Schimmert. Iedere schutterij kon een schutter afvaardigen voor de door de notabelen beschikbaar gestelde ereprijs. Deze werd na acht kavelrondes door X. Eussen voor Voerendaal in de wacht gesleept.

Ook was er een wedstrijd voor individuele schutters, waaraan eenieder -schutter of niet-schutter- kon deelnemen met een gegarandeerd prijzengeld van 100 francs voor de winnaar.

De deelname van Eys

Schutterij St. Sebastianus Eys deed zich tijdens het schuttersfeest te Mechelen vergezellen door "Harmonie Eendracht". Eys zou pas in 1900 een harmonie krijgen en het vermoeden is dat de genoemde harmonie het stafkorps was van schutterij St. George Simpelveld. Eys wierp met dit muziekkorps hoge ogen. Links en rechts werd door enthousiastelingen "Vivat Eys" geroepen. Eerder dat jaar waren nieuwe kepi's en sjerpen aangeschaft. Een uniform werd destijds nog niet gedragen. De Eysse schutterij bracht bij gelegenheid van het schuttersfeest een bezoek aan kapelaan Vischkens, een priester uit de parochie Eys.

Aansluitend werd met succes deelgenomen aan het schuttersfeest, waarvan 's avonds de resultaten bekend waren. Eys won de 2e prijs voor het schieten, de prijs voor de beste houding in de optocht en de prijs voor de "talrijkst gewapenden", de meeste geweerdragers. Van deze resultaten liet Eys een afzonderlijk persbericht in de Provinciale krant plaatsen. Financieel gezien leverde de schietprijs 60 francs op, het vervoer naar Mechelen en terug kostte 40 francs, een kleine winst dus.

Bronnen:

De Limburger Koerier, zat. 17, 24 juni en 1 juli 1899.

"Schützenbuch", Eys 1834, archief St. Sebastianus Eys.

Jef Meertens, "Schutterij St. Sebastianus Mechelen, verleden, heden, toekomst", in: 325 jaar Schutterij St. Sebastianus Mechelen (L.) 1657-1982, z.p. Hierin wordt vermeld dat in 1899 waarschijnlijk een schuttersfeest georganiseerd werd. Er werden 153 betalende leden geteerd. De totale inkomsten bedroegen Fl. 1166,20, waarvan als batig saldo toch maar liefst Fl. 205,46 over bleef.

Koningspaar van St. Sebastianus Mechelen tegen de achtergrond van het kasteel van Mheer, 1998.

SCHUTTERIJ ST.-MARTINUS NIEL BIJ AS (2)

Nadat Niel in 1726 een zelfstandige parochie werd met een eigen bestuur, zien we dat de Nielenaren de rangen van de schutterij St.-Martinus van Dilsen verlieten en zich aansloten bij schutterij "Heidebloem" te Niel.

Het is duidelijk dat toen een herstructurering in de Nieler schutterij plaatsgreep. De oude gilde kreeg een nieuwe naam onder de patroenschap van Sint Martinus, dat is zo gebleven tot op de dag van vandaag.

Tijdens de Franse Revolutie werd in 1794, op bevel van de Fransen de schutterij van Niel zoals dat ook elders gebeurde, ontbonden. De eigendomsgoederen werden opgeëist en als domeingoed verkocht.

Ook het koningszilver werd geconfisceerd om in de Parijse smeltkroezen te verdwijnen. Echter, er waren leden met schuttersbloed in de aderen die een deel aan de inbeslagname wisten te onttrekken

en hun erfgoed veilig stelden op de minst opvallende plaatsen.

(De aloude schuttersvogel uit 1618 van de schutterij van Dilsen, werd in de vorige eeuw bij herstellingswerken aan het strodak van de hoeve "De Licht", waar een tijdlang de schuttenkamer was ingericht, ontdekt en de oude vogel van Niel kwam te voorschijn bij restauratiewerken aan de binnenwand van de waterput op "Het Beels" in de Grotestraat.)

Na de onafhankelijkheid van België in 1830 kwamen op vele plaatsen de schutterijen weer voor de dag met een heel andere stijl. Ze waren niet langer meer de verdedigers van kerk en staat, maar werden gedegradeerd tot folkloristische groepen.

Op het gevest van de sabel van de schutterij staat het jaartal 1831 vermeld. Dit is vermoedelijk de heroprichtingsdatum van de Nielse gilde.

Na dit jaartal is zelfs geen stukje document een hand groot te vinden dat ons wijzer maakt.

Schuttersplaat uit 1867-1868.

De schuttersplaat uit 1867-1868 brengt ons wat meer licht.

Ook de oudste platen van 1876, 1877 en 1878 wijzen op een expansie van de toenmalige schutterij.

Spijtig genoeg ontbreken ons ook hier de schuttersrekeningen, ledenlijsten en activiteitenverslagen.

Op bijgaande foto, genomen omstreeks 1948, alle 21 leden verzameld. Zittend v.l.n.r. Jan Nijs (1), Gerard Nijs (2) en Louis Baeten (3). Eerste rij staande v.l.n.r. Leo Nijs (4), Jef Nijs (5), Clement Nijs (6), Mathieu Kessels (7), Mathieu Ferson (8), Michel Maenen (9), Hendrik Kessels (10), Jan Nijs (van Niele) (11), Albert Haumont (12), Mathijs Paulussen (13), Jef Baeten (14), Alexander Baeten (15), Mathieu Nijs (van Jentje) (16). Achterste rij v.l.n.r. Mathieu Berger (17), Antoon Reumers (18), Mathieu Nijs (van de Werf) (19), Ferdinand Martens (20) en Leonard Reumers (21).

Het staat zo goed als vast dat de schutterij van Niel onafgebroken haar 'schuttenkamer' heeft gehad bij Jan Martens, in de volksmond beter bekend als Jan Bos. De Schuttenkamer lag langs de Riddersbaan (nu Langstraat) tegen het (beuken-) bos; vandaar de erfnaam 'bos', vergroeid met de 'Caellenberg' bakermat van het oude Niel. Dat het niet altijd heeft geboterd in het gildeleven, bewijst de zonderlinge toestand aan het einde van de vorige eeuw. Enkele kopstukken scheurden zich toen af met in hun hoofd de stichting van een nieuwe schutterij in de schuttenkamer bij Cobus. Ze was maar van korte duur en schutterij St.-Martinus bleef zich het alleenrecht.

De opkomst van nieuwe vermakenlijkheden, zoals fanfares en veloclubs, hadden meer aantrekkingskracht bij de toenmalige jeugd. Ook Niel zou aan deze modegrillen niet ontsnappen. Gelukkig waren er nog veteranen met schuttersbloed in de aderen die stand hielden. Tijdens de Eerste Wereldoorlog vielen alle schuttersactiviteiten stil en moesten ze hun wapens aan de bezetter inleveren. Bij de vrede in 1918 ontwaakte de schutterij uit de gedwongen slaap. De nieuwe start werd in 1919 ingezet met een groot bondsfeest in de weide van het aloude 'Vrankengoed' in de Grotestraat. Dit bondsschuttersfeest werd een daverend succes, maar ook hierover werd nergens met een

woord gerept in de annalen van de schutterij. Volgens sommigen zouden toen 33 schutterijen op dit bondsfeest aanwezig zijn geweest. In de volgende jaren belanden wij in een soort sluimertijd waarin, mede door de grote economische crisis, een schutterij niet veel meer om het lijf had. De jaarlijkse vogelschieting werd nog sporadisch in ere gehouden, maar bij de doorsnee burger bestond geen aandacht meer voor het ganse schuttersgebeuren.

De Tweede Wereldoorlog legde nogmaals het hele schuttersbedrijf lam.

Wanneer iets niet meer bestaat voelt men het gemis aan de waarde ervan. Dit moet sommige oudschutters in 1945 sterk hebben aangevoeld. Pas was de oorlog gedaan of met enkele wijzigingen in het reglement werd opnieuw gestart. Het vogelschieten op Hemelvaartsdag bleef voorlopig gehandhaafd, maar de schietboom die voorheen in de 'Delden' langs de huidige Schoolstraat stond, verhuisde naar de Melkerijstraat, de Nieuwe Heidestraat en van daar naar het lokaal Haumont en enkele jaren later naar de Sparrendreef, waar thans ook het comfortabele lokaal werd opgericht.

In 1948 was schutterij St.-Martinus Niel uitgegroeid tot een 21-koppige schutterij.

(t Vervolgt)

Hoeve Jan Martens, erfnaam 'Bij Bos' waar eeuwentlang de schuttenkamer was.

Joannes Daamen, Niel bij As.

ONDER DE SCHIETBOOM

St.-Pieter Elen

Uit: Maas- en Kempenbode van 2 september 1894.

Een merkwaardige viering. Eelen – het 300-jarig bestaan der oude Schuttersgilde zal op zaterdag den 8e september gevierd worden. Eerst was er gezegd dat een groot schuttersfeest zou worden ingericht, doch daar die feesten, te dikwijls herhaald, veel van hunne vroegere aantrekkelijkheid verloren hebben, heeft men een ander plan opgevat, iets wat nog nergens geweest is, een feest waarop men niet doof getrommeld wordt, maar waarop ieder in broederlijke vrede zich vermaken kan. Dat plan zal op O.L.V.-dag ten uitvoer gebracht worden, dank aan de edelmoedige tusschenkomst van den heer Powis de Tenbossche. Het feest zal beginnen met eene plechtige hoogmis, na dewelke de groote optocht naar het schietterrein.

Meer dan 100 schutters zullen zich de eer van het koningschap afdingen, met wapens van alle merk en systeem; oude buksen met pan komen weer voor den dag; vuurroeren die sedert 't jaar 30 niet meer gediend hebben, zullen bij dit derde eeuwfeest hunnen roest afwerpen om nog een staaltje van vroegere heldendaden te geven.

Na de kroning des konings zullen al de schutters onthaald worden op het kasteel, waar de tafel voor 120 man gedekt zal staan. Dat het middagmaal vrolijk zal zijn lijdt geen twijfel, en zodoende zal dit feest niet weinig bijdragen tot bevordering en behoud van vrede en broederlijkheid.

Werner Smet.

Jaaroverzicht EGS

Jaarwerking EGS – Belgisch Overlegorgaan 1998/9. In het jaaroverzicht gaat de aandacht vooral uit naar het 5e nationaal Koningschieten in Oplabbeek met Michel Stienaers als nationaal koning.

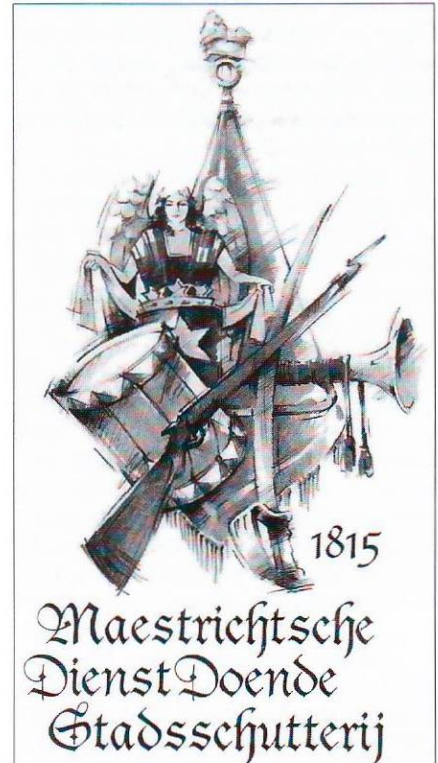
We treffen hierbij zelfs ons eigen artikel aan uit het Limburgs Schutterstijdschrift, echter zonder auteursnaam.

De bijdrage over wijlen Bob Degol heeft als titel "Een dierbare Gildebroeder en werkelijk vriend is ons ontvallen", met de afscheidrede van Pater Karel de Wilde en graaf t'Kint de Roodebeke. Verder een verslag van het Europees koningschieten te Krakow met Wilhelm Liens als winnaar. Voor 1999 treft men er de activiteitenkalenders van de aangesloten bonden in aan. Aan de stad Lier wordt speciale aandacht geschonken want daar heeft dit jaar het nationaal koningschieten plaats op zondag 3 september. Op 25/27 augustus 2000 gaat het Europees Schutterstreffen door in het Duitse Garrel (Niedersachsen). Tot slot nog een uittreksel uit de plenaire vergadering van 10 april 1999 in Garrel. Ook daar zal men in 2000 een sociaal project opzetten ten voordele van de stad Luck in de Oekraïne. Schatbewaarder Jan Even wordt opgevolgd door Drs. Louis Litjens uit Nederlands-Limburg. Men stelt ook een symposium in het vooruitzicht te Erkelenz (D). In 2001 volgt dan een bedevaart naar Rome en in 2003 een Europees Schutterstreffen in Oostenrijk. De nieuwe secretaris van het Belgisch Overlegorgaan is Hugo Steyls, Cipressenstraat 4 – B 3530 Houthalen (Tel. 089-380888).

Maastrichtse DienstDoende Stadsschutterij 1815

De Maastrichtse D.D. (Dienst-Doende) Stadsschutterij gaat het nieuwe millennium in met een lijn in het drukwerk die de nieuwe eeuw

verbindt met het verleden. Op donderdag 1 april j.l. werd het nieuwe logo van de schutterij ten stadhuis aangeboden aan de Burgemeester van Maastricht, Mr. Ph. Houben. Het oude logo omvatte slechts een fotografische afbeelding van het koninklijk vaandel.

Nieuwe logo

In het nieuwe, getekende logo hebben, met het koninklijk vaandel nog steeds nadrukkelijk aanwezig, ook andere elementen een plaats gekregen: trom, klaroen, sabel, geweer en het gekroonde stadswapen van Maastricht gevoerd door de stadsengel.

Voorzitter Mr. R. Leenders overhandigt het nieuwe logo en de nieuwe brochure aan Burgemeester Mr. Ph. Houben.

Doel van deze verandering is om de verbondenheid met het verleden van de stad duidelijker gestalte te geven.

De verandering is ook terug te vinden in de naamvoering; de Maestrichtsche DD Stadsschutterij zal voortaan naar buiten treden onder de naam Maestrichtsche Dienst-Doende Stadsschutterij 1815. Het woord "dienstdoende" wordt voortaan dus weer voluit geschreven zoals dat ook steeds in de vorige eeuw het geval was.

En het eerste jaar van ontstaan - de schutterij is in 1815 ingesteld door Koning Willem I - wordt expliciet vermeld.

Limburg

Provincies maken promotie voor Limburgse schutterijen. Naar aanleiding van 160 jaar scheiding van Limburg, werd een kleurenbrochure uitgegeven met als titel "Limburg en Limburg - Gedeeld verleden. Onder de rubriek Feestcultuur komen de schutterijen aan bod, alsook het OLS.

Daarbij vermeldt men dat reeds in 1879 een grote internationale schietwedstrijd plaats had in Grevendicht. De gids bevat ook een kaart met de voornaamste bezienswaardigheden in de beide Limburgen. De auteur is Koenraad Nijsen.

Wilhelmina Hingen

De keizer van schutterij Wilhelmina uit Echt zag in april j.l. Abraham. En uiteraard moest dat met een feestje worden gevierd. Jelle de Jong heeft ook het beschermheerschap op zich genomen van Sjötterie "Sint Catharina Stank Stief Sjaelberg" en uiteraard waren de leden van deze vriendenclub van de partij.

Trouw aan hun keizerlijke beschermheer en indachtig de wens van Jelle hadden zij een passend kado voor de jarige. Jelle had op de uitnodiging een afbeelding van een envelop als kadotip laten drukken. Onder grote hilariteit kon Jelle 50 enveloppen in ontvangst nemen uit handen van St. Catharina Stank Stief. Dat moet kunnen in 1999!

Overigens stond Jelle niet alleen in de belangstelling vanwege het feit dat hij Abraham zag. Het feest was tevens bedoeld om het 25-jarig huwelijksfeest te vieren van Riny en Jelle.

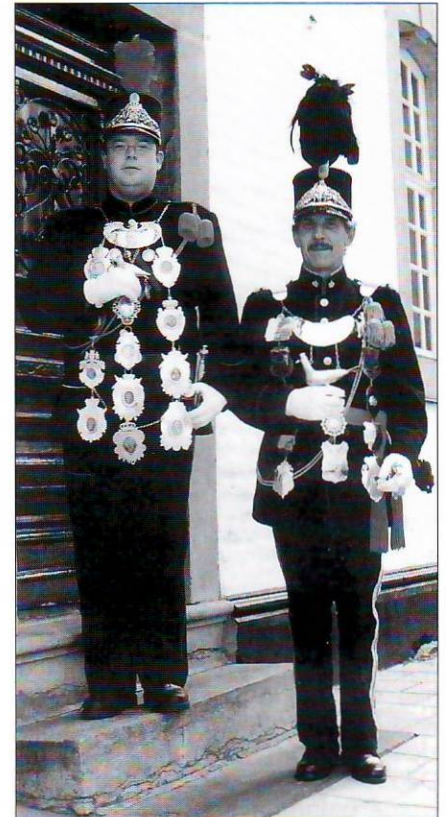
Königsallee Waubach

Met recht mag de Waubachse Grensstraat een heel jaar lang "Königsallee" genoemd worden, want sedert Hemelvaartsdag wonen twee schutterskoningen naast elkaar; Hans Schiprowski en Peter Göttgens. De 32-jarige Hans Schiprowski van schutterij St.-Joseph Waubach werd na een enerverende strijd bij het 113e schot koning en tevens millennium-koning. Vermeldenswaard is dat Hans pas een jaar lid is van het Waubachs schuttersgezelschap en tijdens het patroonsfeest in maart j.l. na zijn aspirant-lidmaatschap officieel onder het vaandel in de kerk werd aangenomen als volwaardig lid van de schutterij. De buurman van Hans, de 58-jarige Peter Göttgens (geboren en getogen in Nieuwenhagen en ruim 20 jaar lid van schutterij Kon. Wilhelmina Nieuwenhagen) schoot zich op Pinkstermaandag tot koning.

Beide markante wapenfeiten impliceerden dat tijdens de traditionele koningsboomplanting op zondag 6 juni, na de Waubachse Bronk, de Grensstraat gesierd werd met twee heuse koningsbomen; één uit Waubach en één uit Nieuwenhagen.

Martin Evertz.

Noot van de redactie: Wellicht een mooie aanleiding voor de Gemeente Landgraaf om de Waubacher Grensstraat om te dopen in "Königsallee".

Op bijgaande foto staan de beide koningen in vol ornaat "sjtolz" vóór een der monumentale boerderijen die de Waubachse Grensstraat rijk is. Links Hans Schiprowski, rechts Peter Göttgens.

Foto: Wim Smeets Waubach.

Tentoonstelling I

In het Legermuseum in Delft is tot en met 2 januari 2000 de tentoonstelling 'Militaire chique, Frans

Smits en zestig jaar uniform' te zien. De heer Frans Smits (84) is de ontwerper van emblemen en uniformen van het Nederlandse leger. Van zijn hand zijn ook de ontwerpen voor vlaggen en vaandels en onderscheidingen. Tevens heeft hij tal van Limburgse schutterijen geadviseerd inzake een verantwoorde uniformering en uitmonstering. De kleurrijke tentoonstelling toont gedenkwaardige momenten uit zijn carrière, zijn ontwerpen en tekeningen, evenals de uitgevoerde uniformen en uniformstukken zoals ze nu nog gedragen worden. Bijzonder zijn de ontwerpen van de Ceremoniële Tenues gedragen bij de inhuldiging van Prinses Juliana en zijn werk voor het leger van Haile Selassie, keizer van Ethiopië.

Ruimtelijke ordening en milieu

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en de Vlarem-wetgeving zijn niet eenvoudig uit te leggen en toe te passen. De schuttersverenigingen dienen in orde te zijn qua veiligheid, lawaaihinder en bodemvervuiling. Ook de bouwvergunningen worden bekeken. Op 25 februari kwamen de schuttersbonden daartoe bijeen. VOSCO coördineerde de informatieronde die tot doel heeft dat ambtenaren en politici meer begrip en waardering zouden opbrengen voor de schietsporten om zo de bestaande problemen op de beste wijze op te kunnen lossen. Hein Comeyne in Vosco-nieuws, jaargang 11, nr 1, 1999 (Info: Tel. 050-338462).

Werner Smet.

St.-Sebastianus Herkenbosch

Een half jaar hebben de schutters van Herkenbosch erover gebouwd, maar nu staat het nieuwe schutterslokaal aan de Steegstraat er. Het is de nieuwe trots van schutterij, fluit- en trommelkorps St. Sebastianus. De middelen om te bouwen te kunnen voltooiën kwamen van een grote groep sponsors, een gemeentelijke subsidie maar vooral door het werk van vele vrijwilligers. Op zaterdag 15 mei werd het gebouw officieel geopend, waarbij toespraken gehouden werden door voorzitter Ger van Montfort van de Herkenboscher schutterij, beschermheer J. Heinrichs, voorzitter Jo Beeren van

Militaire chique: de slobkous moest voorkomen dat de broekspijpen in het struikgewas zouden scheuren.
Foto: Casper van Bruggen.

de Midden-Limburgse Schuttersbond en door drs. V. Braam, burgemeester van de gemeente Roerdalen. Aansluitend werden de openingshandelingen verricht door de burgemeester. 's Zondags werd de open dag gestart met een H. Mis in de buitenlucht, bij gelegenheid waarvan pastoor L. Arts van de St. Sebastianusparochie Herkenbosch het nieuwe schutterslokaal inzegende. In de loop van de dag konden de inwoners van het dorp het nieuwe thuis van de schutterij van binnen en buiten bekijken. Ter verlevendiging van het programma speelden op de kiosk diverse fluit- en trommelkorpsen: Frisch Voran Kreuzrath (Dld.), T.K. Karken E.V. Karken (Dld.), Excelsior Montfort, fluitkorps Obspringen (Dld.), Heide Swalmen en V.A.T. '90 Herkenbosch, het oude trommelkorps in 1990 opgericht door oud-leden. Herkenbosch toonde zich verguld met de nieuwe aanwinst.

Luc Wolters.

St.-Sebastianus Heerlen

Op het Pinkstermaandag gehouden koningsvogelschieten heeft geweerdrager Ron Meeuwssen met het 110e schot, onder luide toejuichingen van de aanwezigen, het koningschap 1999 van de stadsschutterij St.-Sebastianus Heerlen behaald. Om 14.00 uur begon het traditionele koningsvogelschieten met het ontdoen van de koningsplaten van de koning van 1998.

Het 16e schot van Generaal Theo Hendriks kostte de vogel de kop, de vleugels werden afgeschoten door tamboer-majoor André Colin (34e sch) en door geweerdrager Peter Bour (45e sch). Door het zomerse weer was de stemming oppebest en de vogel hield stand tot Ron met zijn alles verwoestend schot de vogel naar beneden schoot. Na dit doeltreffende schot kon Ron Meeuwssen de koningsplaten in ontvangst nemen. Bij het erebestuur en de genodigden was de kop voor de heer J. Vencken, de vleugels voor de heer J. Vencken en de heer J. Peters en werd het voorlaatste schot gelost door wethouder de heer G. Widdershoven. Koning van het erebestuur en genodigden werd de heer P. Vranken. Op woensdag 2 juni werd de koningsden voor de woning van de schutterskoning in het Eikenderveld geplaatst door de voltallige geweerdragersgroep. De presentatie van de nieuwe koning aan de bevolking van Heerlen vond plaats tijdens de Bronkprocessie in Heerlen op 6 juni.

St.-Gregorius de Grote Brunssum

Onder een dreigende hemel hebben de Brunssumse schutters van schutterij St.-Gregorius de Grote de houten vogel afgeschoten. Slechts 61 schoten hadden de doeltreffende mannen onder de zware buks nodig en Erik Koppe was degene die het laatste stukje hout afschoot.

Reeds eerder wist hij het eeuwenoude koningszilver te bemachtigen. In 1997 wisten deze part-time wethouder met zijn koningin en echtgenote Marie-José talloze prijzen op de bonds- en federatiefeesten voor zich op te eisen. Zijn kwaliteiten onder de zware buks bewees hij reeds eerder. In 1990 was hij een van de schutters die het Oud-Limburgs Schuttersfeest naar Brunssum haalde. Het bondsschuttersfeest op zondag 30 mei in Maastrecht was de eerste mogelijkheid om Marie-José en Erik te bewonderen en te feliciteren met deze prestatie.

Het erebestuur van schutterij St.-Gregorius de Grote is een club van mensen die de oudste vereniging van Brunssum een warm hart toedragen. Dat doen zij niet enkel en alleen financieel of materieel, maar doen ook een duit in het zakje door betrokken en aanwezig te zijn op een groot aantal activiteiten die de schuttersvereniging ontplooit. Een van deze hoogtijdagen is het koningsvogelschieten traditioneel op Hemelvaartsdag. Op het 43e koningsvogelschieten na de heroprichting in 1956 hadden de onder de schietboom nog onervaren erebestuurders 120 schoten nodig. Bij het 119e schot wist Bert Offermans zich zeker van de titel. Een gedeelte van de houten vogel bleef echter nog hangen en moest het 120e schot uitkomst bieden. Hub L'Ortije, een verdienstelijk schutter op de reguliere 'wedstrijd-bölkes' van 15 x 15 mm, kon met een gericht schot het laatste stukje hout afschieten en mag zich met gepaste trots koning van het erebestuur nomen.

Jean-Pierre Schobben.

St.-Salvius Limbricht

Limbricht heeft haar twee nieuwe koningen. Er worden namelijk twee afzonderlijke vogels geschoten door enerzijds de leden van de drumband en anderzijds de geweerdagers en officieren. Deze gang van zaken is circa 15 jaar geleden ontstaan toen de Limbrichtse drumband uit slechts 10 personen bestond en hieruit moeilijk iemand gemist kon worden voor het koningschap. Het schieten van de drumbandvogel is uitgegroeid tot een ware feestdag, zodat hier niet vanaf wordt gestapt, ondanks het feit dat de drumband inmiddels tot 41 leden is uitgegroeid.

Het gezin Koppe (St.-Gregorius de Grote Brunssum) tijdens het OLS-1999.

Op zaterdag 6 juni schoot Raimond Vleeshouwers de drumbandvogel af, die slechts 2 jaar geleden lid werd en jachthoorn blaast. 's Zondags werd na de reveille en de sacramentsprocessie geschoten om de titel "koning van schutterij St. Salvius en broederschap van de heilige Maria". Tussen 28 mededingers en na 233 schoten loste Jan Huveneers het beslissende schot. Hij is pas sinds januari lid als geweerdager. Dochter Afke won verleden jaar het "schildknaap-schieten" voor de jeugd tot 16 jaar, door een vogel van piepschuim af te schieten met de windbuks. Deze vogel is onderdeel van het jaarlijkse dorpschietfeest, waarbij eind augustus tevens geschoten wordt voor de felbegeerde titel "kasteelheer cq. -vrouwe" en er zowel individueel als in drietallen en zestallen geschoten wordt door dames en heren.

Frank Lebens.

St.-Joris Wesseem

Bij gelegenheid van het 50-jarig bestaan van de drumband en exercitiepeloton van schutterij St.-Joris Wesseem werd een jubileumboek uitgebracht dat gecombineerd werd met het programma van het 234e bondsfeest van de MLSB. Het 106 pagina's tellende boekwerkje in A5-formaat is de aandacht meer dan waard. Niet alleen wordt er ingegaan op de historie van de schutte-

rij en haar drumband, ook wordt op een zeer unieke wijze ingegaan op de deelnemers van het 234e bondsfeest. Van iedere deelnemende schutterij worden de hoogtepunten genoemd evenals het ledenbestand. Een goed voorbeeld voor en weer een bewijs dat het zinvol is om ook programmaboekjes en affiches samen te stellen voor bondschuttersfeesten. De kosten voor een dergelijk programmaboekje worden o.a. gedragen door de advertenties. Dit jubileumboek telt ruim 50 pagina's advertenties. Wellicht heeft een goed-bedoelend lid van de schutterij geprobeerd om de advertenties in de computer op te nemen. Dit is de kwaliteit van een deel der advertenties niet ten goede gekomen. Extra aandacht mag daarom in de toekomst besteed worden aan het weergeven van de advertenties in de feestgidsen anders zullen de adverteerders in de toekomst hun goede geld aan andere activiteiten besteden.

St.-Paulus Epen

Zaterdag 26 juni stond bij schutterij St.-Paulus Epen in het teken van de jubilea. De jubileummis werd opgedragen door onze geestelijk adviseur pastoor Jansen, die zelf een week eerder zijn 40-jarig priesterfeest vierde. Tijdens de receptie in zaal Schijns, werd Jo Vandenberg gehuldigd vanwege zijn 40-jarig lidmaatschap.

Hij ontving de verenigingsmedaille en een tinnen wandbord. Ook echtgenote Rini werd in de hulde betrokken. Namens de Gemeente Gulpen-Wittem spelde wethouder Frissen Jo de eerste zilveren erespeld van de gemeente op en overhandigde hij de daarbij behorende oorkonde. RKZLSB-secretaris Wim Hoenen reikte de zilveren OLS-speld en de daarbij behorende oorkonde uit. Bloemen waren er voor mevrouw Vandenberg.

Jan en Marlies Ploemen werden bedankt voor hun 12-jarig beschermheerschap. Ook hier waren er de verenigingsmedaille en bloemen.

John Keyenberg, eveneens 12½ jaar lid van onze schutterij werd onderscheiden met de verenigingsmedaille. Aansluitend werd John door Frans Sieben, districtsvoorzitter LBT, gehuldigd voor zijn meer dan 25-jarig jubileum. John was voorheen lid van Harmonie Inter Nos uit Epen en Harmonie Excelsior uit Nijswiller.

Op zondag 27 juni hield schutterij St.-Paulus Epen voor de 369e maal het koningsvogelschieten. Winnaar werd Paul Bessems. Met echtgenote Mariet aan zijn zijde toonde het nieuwe koningspaar zich op 9 juli aan de bevolking van Epen tijdens de muziekcarrousel. Jack Maters behaalde de titel van Burgerkoning.

St.-Joris Lommel

Het St.-Jorisgilde uit Lommel heeft een nieuw terrein. De schietbomen werden geleverd door de firma Vos uit Paal. Het lood wordt nu zeker voor 90% opgevangen, aldus het Belang van Limburg dd 27 juni 1999.

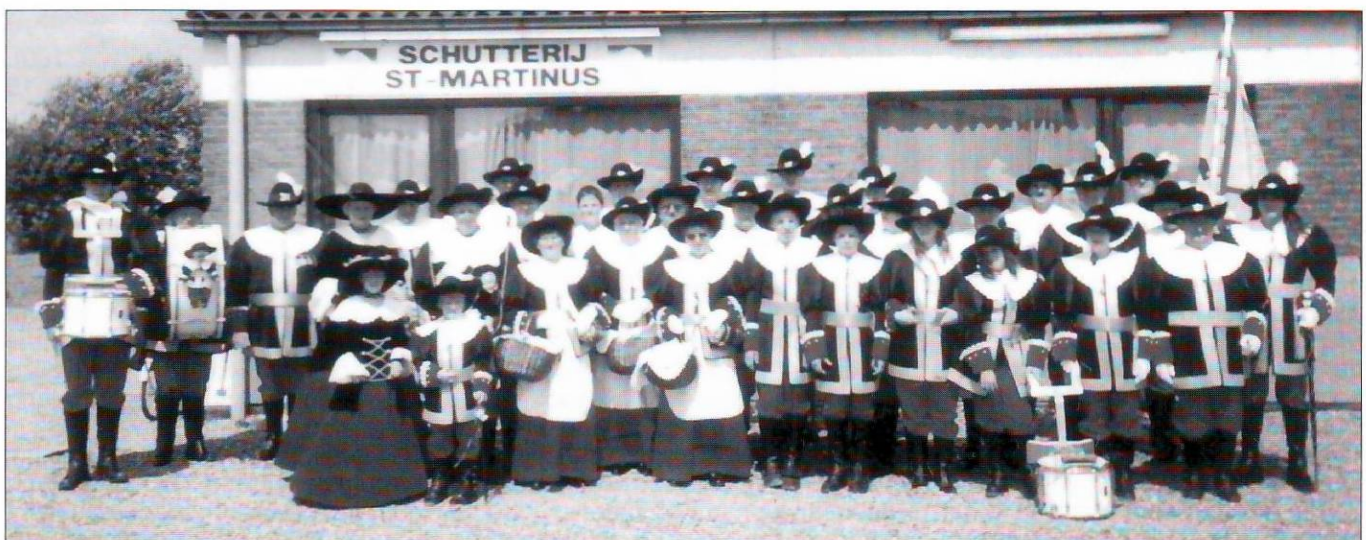
Jo Vandenberg ontving de ZLSB-onderscheiding uit handen van Wim Hoenen.

St.-Martinus Kinrooi

Daags voor het OLS werd in het schuttersheem van schutterij St.-Martinus Kinrooi het nieuwe uniform voorgesteld. Om 15 uur kwam de schutterij aangemarcheerd in hun nieuwe uniformen. Daarna verwelkomde voorzitter Peter Ressen de genodigden. Pastoor Benny Janssen zegende dan de schutters: "... zegen alle leden... dat je mag groeien in vriendschap..." Zoals bij een echte doop waren er een Peter, Thieu Verbeek en een Meter, Lena Gabriëls. Ze ontvingen een oorkonde die ze moesten voorlezen en ondertekenen.

Als kindje werd dan de nieuwe mascotte "Marientje" voorgesteld en aangebracht op de grote trom van het trommel-korps. Het nieuwe uniform van schutterij St.-Martinus Kinrooi is uit 1680, de tijd waarin de schutterij werd opgericht en is vervaardigd door de firma Janfré uit Maastricht.

Speciale aandacht kregen de uniformen van de marketensters en dat van de koningin. Meijuffrouw Jozee Elst kreeg dan het woord. Ze drukte op de "waarde" van een kostuum, dat in orde moet zijn, passend en goed onderhouden. Het uniform heeft een sociale rol, het zorgt voor binding tussen een groep met hetzelfde doel, het is tra-

ditie en dit alles zijn redenen om het waardig te dragen. U moet zich tooien in een tweede huid, U goed voelen, het is geen verkleedpartij. De hoed geeft de meeste charme. Ga maar eens voor de spiegel staan om Uw evenbeeld te controleren, dan merkt U de meerwaarde. Daarna werden suikerbonen rondgedeeld en werden er foto's genomen. Over de kostprijs van de nieuwe uniformen werd niets gezegd, wel stelde men dat de winstkas van het OLS-1998 flink was aangesproken. Proficiat en haal er nu maar eer van!

Werner Smet.

Lei Meisen

Op zondag 29 augustus organiseerde Geiteclub Iris 2 uit St.-Joost een afscheidsfeest voor radio- en tv-presentator Lei Meisen. De geiteclub is van mening dat Lei Meisen grote verdiensten heeft voor de Limburgse volkscultuur en dat hij daarom niet met de stille trom mocht vertrekken. Met zijn Ei van St.-Joost, de verslaggeving van het OLS en Brand's Boetegeweune Boetezitting in Venlo heeft Lei duizenden luisteraars en televisiekijkers jarenlang veel plezier bezorgd. In het feestpaviljoen aan de Kievitstraat in St.-Joost werd een oer-gesellig feest georganiseerd waaraan tal van Limburgse artiesten hun medewerking verleenden. De opbrengst van deze dag bestemde Lei Meisen voor het Toon Hermans Huis (het Toon Hermans Huis is een inloophuis voor kankerpatiënten en hun naaste omgeving).

Voor diegenen die niet in de gelegenheid waren om hun donatie over te maken, kunnen dit alsnog doen op bankrekening 920751857 t.n.v 't Ei van Lei. Geer wèt waat uch te doon sjeit! Aon de geng!

Schutterijen

Wie denkt dat schutterijen en schuttersgilden alleen maar voorkomen in Limburg en Brabant, heeft het het mis. Wie kent niet de beroemde schilderijen waar Rembrandt en Frans Hals schuttersgilden afbeeldt. In Noord-Holland zijn eertijds ook schuttersgilden actief geweest, evenals in grote delen van Gelderland en de provincie Zeeland.

Tot en met 18 september liep in het Museum voor Zuid- en Noord-Be-

veland te Goes de tentoonstelling 'Schutters in Goes in de 17e en 18e eeuw'. Goes had in de 17e eeuw drie schuttersgilden (het St.-Joris-, St.-Sebastianus- en het St.-Adriaengilde). De activiteiten van de Zeeuwse schutters hielden op bij de komst van de Fransen in 1796.

In de tentoonstelling zagen we een schuttersstuk van de Zeeuwse schilder Cornelis Willemsz Eversdijck (1583-1649). Vier van in totaal 17 schuttersstukken waren tentoongesteld. Van de overige 13 zijn er 11 spoorloos verdwenen.

Daarnaast had de stad Goes nog veel schutterszilver en andere voorwerpen tentoongesteld die aan de schutterijen hebben toebehoord.

Op het matje

Op zondag 25 juli vond het koningsvogelschieten plaats bij schutterij Eendracht Maakt Macht in het Gelderse Hengelo. Bij die gelegenheid schoot Math Notten de romp van de vogel naar beneden en mocht zich koning noemen voor het komende jaar. Tot zover niets bijzonders.

Op de vraag wie Math vergezellen zal als koningin, antwoordt hij: "Mijn buurman".

Het bestuur van de schutterij was volkomen uit het veld geslagen door deze opmerking en zag een eeuwenoude traditie ten gronde gaan. Om dit te voorkomen werd koning Math op 27 juli op het matje geroepen en verzocht om de regels van de traditie te volgen op straffe van het verlies van zijn koningschap.

Tentoonstelling II

Het Sociaal Historisch Centrum voor Limburg viert dit jaar zijn 50-jarig bestaan.

Ter gelegenheid van dit jubileum worden een reizende tentoonstelling en een symposium georganiseerd, beide met de titel: Maakbaar Limburg. De constructie van een samenleving in een eeuw van uitersten.

De tentoonstelling is van maandag tot en met vrijdag te bezoeken: Van 10 september - 26 oktober in het Gouvernement provincie Limburg te Maastricht.

Van 2 november - 28 november in het Industrion te Kerkrade
Van 2 december - 13 januari in het

Stedelijk Museum Het Domein te Sittard

Van 18 januari - 6 februari in het Gemeentemuseum De Tiendschuur te Weert

Van 10 februari - 17 maart in het Gemeente Archief te Venlo en

Van 23 maart - 27 april in Museum het Land van Thorn te Thorn.

De toegang is gratis.

Het symposium vindt plaats op vrijdag 8 oktober van 10.25 tot 17.00 uur in de aula van de Universiteit Maastricht aan de Minderbroedersberg.

Voor meer informatie kunt U terecht bij het Sociaal Historisch Centrum voor Limburg Boschstraat 73 6211 AV Maastricht tel. 043-3250141.

Pater Sangersbrug

Sinds zondag 12 september heet de brug over de Maas tussen Maaseik en Roosteren de "Pater Sangersbrug". Pater-Kruisheer Willem Sangers heeft grote verdiensten gehad voor het Limburgse Schutterswezen. Zo was hij OLS-Moderator en schreef hij tal van historische verhandelingen over Limburgse schutterijen. Pater Sangers overleed in juli 1987.

Tentoonstelling III

De kunstkring Eskacé en de VVV-Beesel/Reuver zijn op zoek naar creatievelingen die zich bezighouden met beeldende kunst of fotografie. Zij kunnen inschrijven rond het thema OLS. De werken worden van 19 december tot en met 9 januari a.s. tentoongesteld in het gemeentehuis van Reuver en in het Willem Limburghuis.

Geïnteresseerden kunnen een inschrijfformulier aanvragen bij de VVV Beesel/Reuver (tel. 077-4742100). De inleverdatum van het werk is 15 november.

St.-Jan Grubbenvorst

Na de spannende OLS-finale van 10 juli j.l., waarvoor ook schutterij St.-Jan Grubbenvorst zich wist te kwalificeren, gaat deze schutterij zich opmaken voor de feestelijke activiteiten i.h.k.v. haar 100-jarig bestaan in het jaar 2000.

Een comité van aanbeveling, o.l.v. burgemeester Kersten, zal de jubileum-activiteiten onder de aandacht brengen bij het bedrijfsleven.

Dit zal hard nodig zijn om de benodigde financiën bij elkaar te vergaren voor de nieuwe uniformen en het jubileumboek.

Het jubileumjaar zal op 2 januari 2000 geopend worden met de presentatie van het jubileumboek. Naast de historie van schutterij St.-Jan, zal dit naslagwerk dienen als document voor de schutters en inwoners van Grubbenvorst. Tevens zal op 2 januari het nieuwe logo van schutterij St.-Jan gepresenteerd worden.

Het absolute hoogtepunt zal in het weekeinde van 5-7 mei plaatsvinden. Op 5 mei zullen de nieuwe uniformen worden gepresenteerd tijdens een receptie voor de jubilerende schutterij.

Op 6 mei is er een feestavond met veel bekende artiesten. Op 7 mei wordt een Groot Internationaal Schuttersfeest georganiseerd waaraan meer dan 60 schutterijen en schuttersgilden deelnemen uit Limburg, Noord-Brabant, België, Duitsland en zelfs Polen. Nadat de bonte stoet door Grubbenvorst is getrokken, zullen alle deelnemende schutters in staat worden gesteld mee te dingen naar de prijzen in de voor hun bekende categorieën.

St.-Landricus Echt

In april 2000 wordt het tienjarig bestaan van het St. Landricusgilde uit Echt gevierd. Nu al staat vast dat de feestelijkheden wel een heel bijzonder karakter krijgen. Echt kan zich verheugen op de komst van de reliekschrijn van de H. Landricus uit Soignies naar Echt.

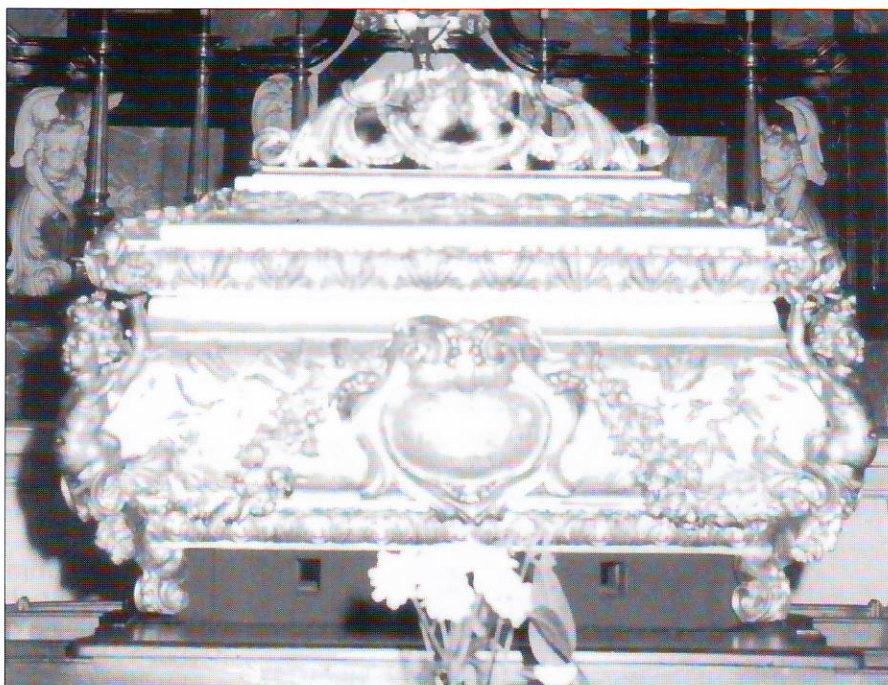
Sinds 1994 bestaat er een bijzondere band met de Belgische plaats Soignies. Het Echter schuttersgilde besloot in dat jaar op pelgrimage te gaan naar Soignies en de patroondag daar te vieren met o.a. een stijlvolle eucharistieviering.

Aansluitend werden de leden van het gilde uitgenodigd de schrijn met hun patroonheilige in processie door de kerk te dragen. Een uitzondering, want normaliter is dat alleen voorbehouden aan leden van de plaatselijke Broederschap uit Soignies.

Tevens wordt sinds 1994 telkens op tweede Pinksterdag een tweede bezoek gebracht aan Soignies om daar deel te nemen aan de jaarlijks historische processie. Niet enkel als bezoeker, maar als schrijndrager en schrijnbewakers van hun Patroonheilige.

In maart van dit jaar richtte de beschermvrouwe van het St. Landricusgilde, mevrouw Jennissen, een verzoek aan het Kerkbestuur en de St. Landricusbroederschap in Soignies om de schrijn van de H. Landricus naar Echt te kunnen laten komen in het kader van het 10-jarig bestaan. Wat alleen maar werd gehoopt, wordt werkelijkheid.

Reliekschrijn H. Landricus

De toezegging dat de reliekschrijn naar Echt komt is binnen! Inmiddels is er een comité gevormd dat druk doende is om de feestelijkheden rond het bezoek voor te bereiden. Immers het is bij hoge uitzondering dat de schrijn Soignies verlaat.

Mevrouw Jennissen is bijzonder verheugd dat het gelukt is om de schrijn naar Echt te halen! Ook de deken van Echt is onder de indruk. Echt is immers de enige parochie die St. Landricus als kerkpatroon heeft.

Tekst/foto: Cor Voorter.

St.-Sebastianus Mheer

Schutterij St. Sebastianus is twee jaar geleden gestart met klaroenen. Tot die tijd werd de drumband bevolkt door een aantal trommelaars. Hier werden in 1998 een vijftal klaroenblazers aan toegevoegd, die een jaar eerder al in opleiding waren gegaan. Thans zijn er acht klaroenblazers en heeft zich nog een aantal leerlingen aangemeld. Om de succesformule door te kunnen zetten is de Mheerder schutterij echter dringend op zoek naar klaroenen en een basklaroen.

Deze instrumenten worden te koop gevraagd bij verenigingen die er op dit moment de blazers niet bij hebben. Is er dus ergens een aantal klaroenen of een basklaroen te koop, neemt u dan contact op met Fons Bastings van St. Sebastianus Mheer, tel. 043-4572553.

WIJ FELICITEREN

Koninklijke Onderscheidingen

Aan Jaak Derenette van schutterij St.-Anna Voorshoven is bij Koninklijk Besluit de zilveren medaille der Kroonorde toegekend. Koning Albert II van België kende Jaak de onderscheiding toe op voordracht van de Eerste Minister. Als tekst vermeldt de medaille: "Arbeid en vooruitgang".

Jaak Derenette

Een fiere Jaak toonde ons de medaille en vond het zelf toch maar raar om een koninklijke medaille te krijgen voor 50 jaar schutter. Jaak ontving de Koninklijke onderscheiding als blijk van erkentelijkheid voor bewezen diensten. Daags voor het bondsfeest in Kinrooi werd de zilveren medaille aan Jaak Derenette overhandigd door Mej. Josee Elst. De koninklijke onderscheiding werd drie jaar geleden aangevraagd door wijlen Bob Degol.

Mogelijk dat de koninklijke onderscheiding al eerder was aangekomen op het stadhuis te Maaseik, maar bij de verhuizing verloren is gegaan (?!, redactie). Aan Mej Elst om uit te leggen hoe een en ander in elkaar zat. Leden van de Schuttersbond Maas en Kempen vragen daarom met klem aan het bondsbestuur om een regeling om (koninklijke) onderscheidingen aan te vragen en met gepaste eer te verstrekken.

L. van der Voort

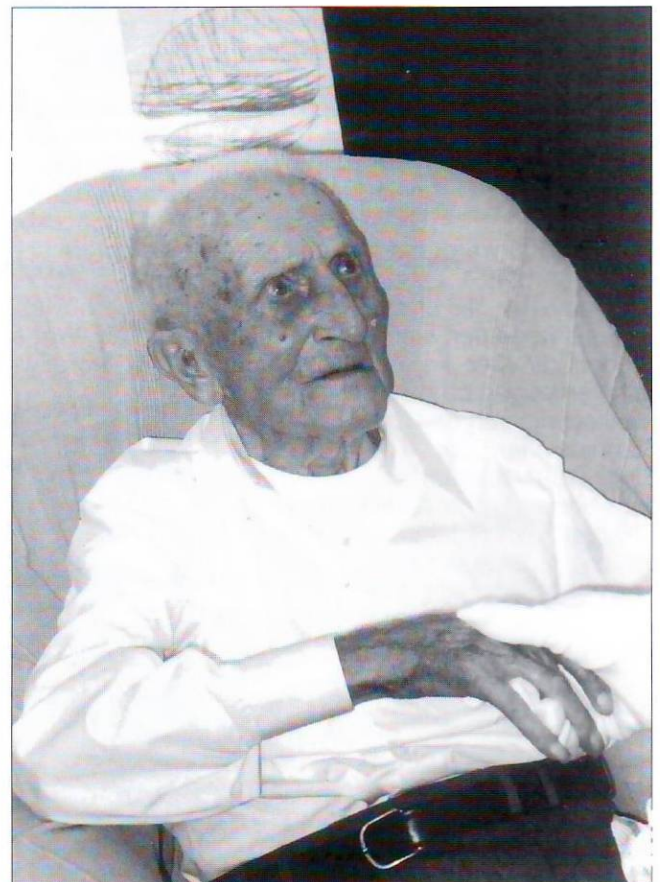
Op zaterdag 14 augustus werd **L. (Broer) van der Voort** (53) van schutterij St.-Lucie Nederweert beloond voor het vele verenigingswerk dat hij gedurende meer dan 40 jaar verrichtte. De versierselen behorende bij Lid in de Orde van Oranje Nassau werden hem opgespeld door wethouder Loyen. Broer van der Voort is 40 jaar lid van schutterij St.-Lucie Nederweert.

Chrisje Peters 100 jaar

Iedereen was welkom op zondag 1 augustus in huize Peters aan de Roermondseweg in Buggenum want Chrisje Peters werd 100 jaar. Chrisje is momenteel maar liefst 83 jaar lid van schutterij St.-Martinus Horn. Een prestatie die nog nooit eerder werd opgetekend in het Limburgse Schutterswezen. Chrisje is zelfs ouder dan de OLS-Federatie.

In zijn toespraak memoreerde schutterijvoorzitter Piet Graef de vele functies die Chrisje heeft vervuld bij zijn schutterij. Als dank ontving de eeuweling een foto waarop de gehele schutterij staat afgebeeld in het nieuwe uniform.

Gevraagd naar zijn grootste wens, antwoordde Chrisje zonder na te denken: "Ik wil 101 jaar worden, want het volgende jaar kan ik zeggen dat ik in drie eeuwen heb geleefd". Chris bezit nog een opmerkelijke gezondheid en we hopen dat zijn wens in vervulling zal gaan.

Chrisje Peters, 83 jaar schutter

SchuttersCombinatie Noord-Limburg

Schutterij **St.-Jan Grubbenvorst** heeft tijdens de vierde en laatste schietwedstrijd van de SchuttersCombinatie Noord-Limburg, gehouden op 20 juni jl. bij schutterij St.-Urbanus Grashoek, beslag weten te leggen op de eerste prijs in de A-klasse.

SCHUTTERSKONINGEN

Rico van Aarle, St. George Simpelveld (16 jaar oud)
Frans Arndts, St. Lambertus Molenbeersel
Rik de Backer, St.-Sebastiaan Grote Brogel
Jaak Baens, St.-Hubertus Manestraat
Jozef Baeten, St.-Laurentius Meeswijk
Marco van de Beek, jeugdkoning St.-Joris Wessem
Paul Bessems, St.-Paulus Epen
Jack Beurskens, St. Antonius en St. Petrus Baarlo
Wim Biermans, St.-Andreas Melick
Michaël Bongers, St. Antonius Stramproy
Jean Bosmans, St.-Lambertus Louwel
Jimmy Creemers, St.-Joris Kaulille
Leo Decrae, Breidelzonen Kessenich
Jaak Derenette, St.-Anna Voors-hoven
Thijs Dierx, St.-Joris Wessem
Martin Driessen, St.-Urbanus Maasniel
Frans Ernes, burgerkoning St. George Simpelveld
Paul Van Eygen, St.-Servatius Raam
Jef Ferson, St.-Martinus Niel bij As
Huub Fonteyn, St. Anna Merum (114e schot,
voor de 4e maal koning)
Fons Gulikers, St. Monulphus & Gondulphus
Berg en Terblijt (320e sch)
Leon Hanssen, St.-Dionysius Opoeteren
Davy Herpers, St. Job Leuken
J. van den Heuvel, St. Margaretha Ittervoort
Herman Heymans, St.-Monulphus & Gondulphus
Maasmechelen II
Henk Houben, St. Jozef Vijlen
Jan Houben, St.-Martinus Kinrooi
André Hutse, St.-Pieter Leuth
Jean Klingeleers, St.-Monulphus & Gondulphus
Rotem (idem 1998)
Maurice Knobon, St.-Sebastianus Herkenbosch
Erik Koppe, St.-Gregorius de Grote Brunssum
Coen Kristus, HH. Marcellinus & Petrus Oud-Geleen
Jan Kwaspn, St. Catharina Stramproy
Davy Luys, St.-Trudo Opitter
Jack Maters, burgerkoning St.-Paulus Epen
Ron Meeuwssen, St.-Sebastianus Heerlen (110e sch)
Lizette Meuwissen, St. Ambrosius Kinrooi
Mary Nakken, St. Sebastianus Heel
Armand Oprey, St. Sebastianus Mheer
Jean Plessers, St.-Harlindis en Relindis Ellikom
Henk van Rees, St. Nicolaas Susteren
Rob Roberts, St. Michaël Doenrade
Jan Roosen, St.-Amandus Opglabbeek
Davy Scheepers, St.-Elisabeth Stokkem
Pierre Schevernels, St.-Sebastiaan As
Rudi Schippers, St.-Pieter Elen
Lambert Schreurs, St.-Anna Op-glabbeek
Eugène Segers, St.-Ambrosius Kinrooi
Jan Smeets, St. Urbanus Belfeld
Frans Snijkers, St.-Martinus Kessenich
Thea Stokbroekx, St. Jacobus Hunsel
Jef Swillens, St.-Mauritius Strucht (249 sch)
André Swinnen, St.-Catharina Beek
Germain Vaesen, St.-Sebastianus St.-Huibrechts-Lille
Hubert Van Haen, St.-Martinus Dilsen
Wiel van der Velden, St.-Barbara Reuver
Alex Verduyck, St.-Laurentius Bocholt
Leon Verkissen, St.-Martinus Kessenich
Romain Vrancken, St.-Monulphus & Gondulphus
Maasmechelen I
Vranken, erebestuur St.-Sebastianus Heerlen
Thomas Vrinssen, St.-Martinus Grootbeersel
Jan Wochnick, St.-Sebastianus Dorne

Bondskoning Schuttersbond Juliana

Tijdens het eerste bondsschuttersfeest van de Schuttersbond Juliana, georganiseerd door schutterij St.-Urbanus Belfeld, werd er ook gestreden om de titel "Bondskoning van de Bond Juliana". Aan deze wedstrijd namen 20 van de 21 koningen deel. Uiteindelijk was het **Hay Janssen**, voorzitter van St.-Leonardus Panningen, die na 33 schoten de vogel naar beneden liet vallen. Hay Janssen is opvolger van Ton Klaessen van de Bussen Schutten Neer.

JUBILARISSEN**10-jarig lidmaatschap**

Bas Deneer St.-Joris Wessem
Han van Weert St.-Joris Wessem

25-jarig lidmaatschap

P. Beeks St.-Willibrordus Meijel
P. van Bree St.-Willibrordus Meijel
M. Cardinaal-Das St.-Nicolaas & Antonius Budel
R.P.H.M. Cleber HH Marcellinus & Petrus Geleen
F.L.G. Geurts St.-Urbanus Grashoek
M. Horijon-Smits St.-Nicolaas & Antonius Budel
E.J.A. van Horssen St.-Urbanus Grashoek
T.M.E. van Horssen St.-Urbanus Grashoek
J.P. van Hunsel St.-Nicolaas & Antonius Budel
W. Jeurninck-Verstappen St.-Petrus Kelpen-Oler
A.G.H.Th. Jorissen HH Marcellinus & Petrus Geleen
H. Kessels St.-Willibrordus Meijel
A. Koopmans St.-Willibrordus Meijel
J.H.G. Lahaije St.-Joseph St.-Geertruid
N. Martens St.-Willibrordus Meijel
J. van Montfort St.-Willibrordus Meijel
G.C.M. van Neer St.-Joseph Buchten
W.J. Nelissen St.-Joseph Buchten
H.P.G. Op het Veld St.-Joseph Buchten
H.J.J. van Ophoven St.-Urbanus Grashoek
F. Rutjens-Jeurninck St.-Petrus Kelpen-Oler
Fr. Smolenaars St.-Petrus Kelpen-Oler
J. Strijbos St.-Willibrordus Meijel
J.H.J.M. Volders St.-Joseph St.-Geertruid
J.P.M. Willems St.-Urbanus Grashoek

40-jarig lidmaatschap

A. Basten St.-Willibrordus Meijel
P. Daems St.-Willibrordus Meijel
L. van Deursen St.-Willibrordus Meijel
P.van Deursen St.-Willibrordus Meijel
A. Frenken St.-Antonius Altweeterheide
G.J.H. Raven HH Marcellinus & Petrus Geleen
Th. Verhaag St.-Willibrordus Meijel
L.H.W. v. d. Voort St.-Lucie Nederweert

50-jarig lidmaatschap

H. Basten St.-Willibrordus Meijel
M.J.H. Beelen St.-Lucie Nederweert
P.H. Beerens St.-Lucie Nederweert
W. Bongers St.-Lucie Nederweert
J.R. Cremers St.-Joseph Buchten
P.J. Driessen St.-Lucie Nederweert
P.J.H. Hulsers St.-Lucie Nederweert
M. Janssen HH Marcellinus & Petrus Geleen
M. Maes HH Marcellinus & Petrus Geleen
J.M. Stienen St.-Lucie Nederweert

WIJ GEDENKEN

In memoriam They Peeters

They Peeters lid van St.-Antonius & St.-Petrus Baarlo. Op 29 oktober 1998 ontvingen wij het bericht dat They Peeters op 28 oktober plotseling was overleden. Niemand van de leden kon dit bevatten. Enige weken tevoren hadden we samen het seizoen 1998 afgesloten, een jaar van veel successen, ook voor They. In juli werden we samen met They tweede op het OLS in Kinrooi. In september heeft hij nog lang meegekaveld voor het bondskampioenschap en het clubkampioenschap, en nu ineens is hij er niet meer. They werd gewaardeerd door alle leden, zowel jong als oud. Sinds enige tijd ging het hem privé ook weer beter, zeer gelukkig met zijn partner Annie en nu alles weg, geen derde schutter op het OLS, geen schuttersvriend en geen partner meer. Een verlies voor velen. Met 51 jaren heeft hij afscheid moeten nemen zonder afscheid te nemen van allen die waardeerden en liefhadden.

In memoriam Harie Lenders

Harie Lenders lid van St.-Antonius & St.-Petrus Baarlo. Op 15 december 1998 moesten wij nog eens afscheid nemen. Ditmaal van ons erelid Harie Lenders met een leeftijd van 92 jaar. In 1997 hebben wij hem nog in het zonnetje gezet vanwege zijn 75-jarig lidmaatschap. In al die jaren was hij zeer actief maar wist ook van het schuttersleven te genieten. Met Harie verliezen we een lid die vele functies binnen de schutterij uitgevoerd heeft. Daarnaast was hij een bekend persoon in de Baarlose samenleving. De Drum-Brassband Voorwaarts, ontstaan uit de schutterij, in Baarlo verliest in Harie één van de oprichters van dit korps. Hij sprak niet voor niets over zijn trommelkorps en zijn schutterij.

Beide schutters zijn met schutterseer door hun schutsbroeders naar hun laatste rustplaats begeleid. Dat ze mogen rusten in vrede.

Bestuur en leden
schutterij St.-Antonius & St.-Petrus Baarlo.

Jac Schroeder, meer dan 50 jaar lid en sinds 1994 erelid van St.-Joseph 1886 Koningsbosch. Overleden op 20 mei in de leeftijd van 86 jaar.

Afscheid van Jef Snijkers in Kessenich

"Ge zijt nog niet van mij af!"

Jozef Snijkers, echtgenoot van Louisa Vinken, werd geboren te Kessenich op 26 maart 1930 en overleed te Maaseik op de vooravond van Pinksteren 23 mei 1999. Hij was onderwijzer op rust der Fraters-Kruisheeren te Maaseik, ere-secretaris en lid van schutterij St.-Martinus Kessenich, eerste ondervoorzitter Bond Maas en Kempen, begeleider van de Marketentsters, schutbroeder in de Rode Leeuw van Limburg en de H. Sebastianus. Jef had schuttersbloed in de aderen want de familienaam Snijkers was bij schutterij St.-Martinus Kessenich een begrip. Dat blijkt reeds uit het oude schutteboek uit 1621. Zijn vader Frans stond aan de wieg van de Schuttersbond Maas en Kempen samen met Meester Pierre Creemers. Zij hebben de Bond opgebouwd als secretaris en voorzitter vanaf 1950. Sedert 1979 kenden wij Jef Snijkers als onze achterbuur in Kessenich. In 1983 leerden wij hem echter beter kennen bij de voorbereiding van "4 eeu-

wen schutterij te Kessenich", gevierd in 1984 met een feest en een gedenkboek. Aan dit boek heeft hij intens meegewerkt. Wanneer de schutterij een eigen schuttekamer gebouwd had, suggereerde ik hem om het traditionele 'Malbroek begraven' wat meer inhoud te geven. Zo kwam het dat er met kermisdonderdag een proces werd opgevoerd, geregiseerd door Jef Snijkers. Telkens werden de feiten van het afgelopen jaar in de schoenen van Malbroek geschoven en het publiek vermaakte er zich aan.

Wijlen Bob Degol en Josee Elst deden heel wat voor het herleven van de folklore bij de Schuttersbond Maas en Kempen. In de schutterijen verschenen er steeds meer marketentsters en Jef nam deze onder zijn hoede. Heel fier legde hij op de bondsfeesten hun geschiedenis uit aan de genodigden vooraleer ze hun borrelen een stukje brood aangeboden kregen.

Toen de plannen voor de viering van de 50-jarige Bond werden gemaakt en we zelf een gedenkboek poogden samen te stellen, keek Jef de eerste gegevens in. Hij was dadelijk heel geïnteresseerd. Hij heeft de eindcopy nog kunnen nakijken, maar het verschijnen van het gedenkboek "Gouden schuttersbond Maas en Kempen" en de viering in oktober zal hij jammer genoeg niet meer kunnen meemaken.

Uitvaartdienst op 27 mei. Schutterij St.-Martinus begeleidde de kist gevolgd door de marketentsters van de Bond onder leiding van Herman Janssen, gevolgd door de familie. Zo kwamen ze de St.-Martinuskerk binnen waar pastoor Jaak Leen voorging in de dienst. Het koor luisterde de H. Mis op en tussen de lezingen klonk het lied van Stef Bos "Papa, ik lijk steeds meer op jou". In zijn homilie vertelde de pastoor dat Jef, die meer dan 30 jaar onderwijzer was, streng was voor zijn leerlingen maar ook voor zichzelf.

Jef Snijkers tussen zijn marketentsters op een bondsschuttersfeest.

Hij was een "zaaiër" op school, bij het voetbal, het toneel en het schuttersleven. Hij was ook graag bij vrouw en kinderen en in zijn tuin. Op het einde sprak Wim Rutten, ondervoorzitter van schutterij St.-Martinus Kessenich, namens zijn schutterij. Hij herinnerde eraan dat Jef tijdens het jaarfeest stelde: "Ge zijt nog niet van mij af". Jef was betrokken bij alle projecten van de schutterij en was vooral begaan om het oude gedachtengoed verder te zetten. Ook namens de marketentsters werd gezegd dat ze veel waardering hadden voor Jef en naar hem opkeken. Zijn hoofddoel was de marketentsters terug verenigd te zien.

Vergezeld van zijn familie, het Bondsbestuur, vele afgevaardigden van schutterijen, vrienden uit het onderwijs en vele anderen werd hij dan ten grave gedragen. Onze innige deelneming en veel sterkte wensen wij aan zijn echtgenote Louisa (jurylid OLS), kinderen en kleinkinderen die op het gedachtenisprentje stelden: "Papa, de enige pijn die je ons hebt aangedaan is dat je zo vroeg bent heengegaan ... niet opgeven was je motto en dat zullen wij ook doen ... met jou in onze herinnering." Wij zullen je missen Jef, al zijn we nu wel van je af!

Werner Smet.

Als zodanig wordt hij ook nog in 1981 genoemd. Voor zijn jarenlange inzet is hij benoemd tot erebestuurslid. Bij gelegenheid van het OLS 1960 blijkt hij bevorderd tot officier in de rang van luitenant, in de jaren tachtig bekleedt Wil Kusters de rang van kolonel binnen de Limbrichtse schutterij. Na het terugtreden van de befaamde Sjeng van Cleef als generaal wordt Kusters in deze rang bevorderd. Deze functie bekleedde hij niet lang, generaal Cremers werd zijn opvolger.

Kusters overleed op 23 mei als generaal buiten dienst en als erebestuurslid op 84-jarige leeftijd. Op 28 mei daaropvolgend werd hij met schutterseer ten grave gedragen vanuit het historische St. Salviuskerkje te Limbricht, waarbij de kist begeleid werd door de slipendragers, gevormd door de generaal, kolonel, luitenanten en 2 geweerdragers. Aansluitend volgde de begrafenis op het kerkhof.

L.W.

Sjra Cillekens, vervulde diverse bestuursfuncties bij St.-Nicolaas Heythuysen. Overleden op 24 mei in de leeftijd van 80 jaar. Op 29 mei met (indrukwekkende) schutterseer begraven.

Het bestuur van schutterij St. Salvius Limbricht bij gelegenheid van de organisatie van het OLS in 1960. Wil Kusters, zittend, 3e van links.

Wil Kusters, Generaal buiten dienst en ere-bestuurslid van St.-Salvius Limbricht. Overleden op 23 mei in de leeftijd van 84 jaar.

In memoriam Wil Kusters

Wil Kusters werd direct na afloop van de Wereldoorlog in 1945 op 30-jarige leeftijd lid van schutterij St. Salvius Limbricht. In 1985 vierde hij zijn 40-jarig lidmaatschap en werd onderscheiden met de OLS-medaille. In 1950 was de forse Kusters met zijn witte haardos nog geweerdrager. In 1960 en 1964 bij gelegenheid van het OLS in Limbricht staat Kusters te boek als bestuurslid.

In memoriam Sjra Cillekens

Afscheid nemen van iemand die je dierbaar is, is altijd moeilijk. Op 24 mei vernamen wij het bericht dat ons zeer gewaardeerd lid Sjra Cillekens overleden was.

Startte in 1935 in de drumband van schutterij St. Nicolaas Heythuysen. In 1975 ontving hij de gouden speld van de OLS-Federatie. Onderscheiden met de eremedaille in zilver verbonden aan de orde van Oranje Nassau. Hij werd in 1958 als bestuurslid gekozen en was 35 jaar penningmeester. Sjra Cillekens was in 1948 koning.

Voor zijn vele verdiensten werd hij in 1992 benoemd tot erelid.

Sjra Cillekens

De zekerheid die wij als gelovige schutters hebben uitgesproken, dat we ondanks het verlies van een dierbare, weer een voorspreker via onze patroonheilige bij hebben gekregen zal daarom ook met name voor de naaste familie hopelijk een troost zijn. Op zaterdag 29 mei hebben wij als schutterij Sjra mogen begeleiden naar zijn laatste rustplaats.

Bestuur en leden van
Schutterij St.-Nicolaas Heythuysen.

Louis Bidlot, lid en oud-commandant van St. Joris Wessem, overleden op 1 juni 1999. In 1974 was hij de schenker van een zilveren plaat aan het koningszilver met opschrift: "Geschonken door Louis Bidlot Schutterslokaal Schutterij 'St. Joris' Wessem 23-6-1974". Tijdens het OLS 1952 behaalde Bidlot met zijn exercitipeloton de 1e prijs en hijzelf bleek de beste commandant, waarvoor hen felicitaties van de OLS-jury Van de Ven ten deel vielen.

In memoriam Louis Bidlot

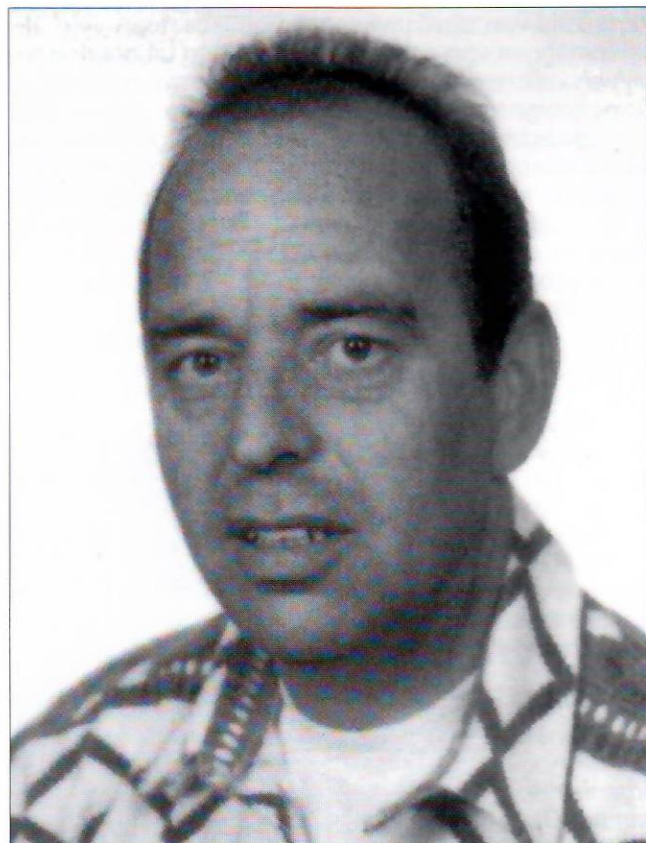
Op 1 juni kregen wij het droevige bericht van het overlijden van ons dierbaar lid, Louis Bidlot. Moe gestreden overleed hij toch nog onverwacht in de leeftijd van 74 jaar. Louis Bidlot was in 1949 oprichter van het exercitipeloton van schutterij St. Joris Wessem, dat in 1999 haar 50-jarig bestaan zal vieren. Het roemruchte exercitipeloton, waarvan hij commandant was van 1949 tot 1960. Tevens was hij enkele jaren bestuurslid en was hij vele jaren uitbater van het café Bidlot, dat tevens schutterslokaal was.

Drager van het "Draaginsigne Gewonden Nederlands Indië". Drager van het "Gouden Federatie-insigne OLS".

Schutterij St. Joris heeft Louis op 4 juni met schutterseer begraven. Moge hij rusten in vrede.

Wessem, kon. erkende schutterij St. Joris
Sevrien Scheeren

Harrie Roberts (Harrie van Zet), oud-lid van kon. schutterij St. Lambertus Oirsbeek. Harrie was koning in 1954 en maakte deel uit van het zestal dat in 1957 namens Oirsbeek het OLS in Beesel won. Overleden op 71-jarige leeftijd op 5 juni 1999.

Jack Ramakers

Jack Ramakers, lid en bestuurslid van Wilhelmina Hingen. Overleden op 43-jarige leeftijd op 9 juni 1999.

Nöl Peters, generaal van St. Gregorius de Grote Brunssum. Lid en bestuurslid in 1984. In 1984 en 1991 genoemd als Luitenant-generaal. Op donderdag 27 mei kreeg Nöl Peters nog de plaquette van de gemeente Brunssum voor al zijn verdiensten. Overleden op 71-jarige leeftijd op 10 juni 1999.

Theij Schrijen, lid van St. Willibrordus Obbicht. Onderscheiden met de gouden OLS-medaille. Overleden op 77-jarige leeftijd op 14 juni 1999.

Harry Spijkers, erelid van St. Michaël Doenrade. Onderscheiden met de medaille van de OLS-Federatie. Bij de heroprichting van de schutterij in 1982 werd hij penningmeester. Zijn kleinzoon was dit jaar koning geworden. Overleden op 75-jarige leeftijd, Oirsbeek 19 juni 1999.

Lud Hoeben, sinds 1973 lid geweest van St. Sebastianus Mechelen als geweerdager. Koning in 1988. Overleden op 61-jarige leeftijd, eind juni 1999.

Math Janssen, lid en voorzitter van Prins Hendrik Sint Odiliënberg. Janssen was vermaard als buksenmaker. Overleden op 52-jarige leeftijd op 3 juli 1999. Begraven met schutterseer op 8 juli vanuit de basiliek in Sint Odiliënberg.

In verband met het overlijden van Math Janssen daags voor het OLS, nam schutterij Prins Hendrik Sint Odiliënberg op uitdrukkelijk verzoek van de familie, deel aan het OLS, evenwel met gepaste rouw. De donkergele pluimen van de officieren en manschappen werden achterwege gelaten en het koningszilver werd met een zwart dundoek bedekt. Op de foto het koningspaar tijdens de optocht van het OLS. Als eerbetoon aan Math Janssen wist het zestel van St. Odiliënberg de kaveling van het OLS te bereiken en kon op de zaterdag terugkomen.

Foto: Joh. de Kroon.

In memoriam Math Janssen

Math Janssen werd in 1983 lid van schutterij Prins Hendrik St.-Odiliënberg. In 1986 begon hij te experimenteren met de zware buks, hetgeen leidde tot het vervaardigen en herstellen van buksen uit de gehele Limburgse Schutterswereld. Na de benodigde cursussen gevolgd te hebben mocht Math zich officieel Wapenmaker noemen. In de relatief korte tijd dat Math (ook wel de Piep genoemd) zich bezighield met de zware buks, had hij al een grote naam en faam weten te verwerven. Inmiddels was Math ook bestuurslid van de schutterij geworden, later nam hij het voorzitterschap op zich.

Ongeveer een jaar geleden kwamen de eerste tekenen van een ongeneeslijke ziekte. Dit was een forse tegenslag, toch werkte Math onverstoord verder aan het vervaardigen en repareren van buksen.

Math Janssen

Hubert Brouns, meer dan 58 jaar lid van Broederschap St.-Sebastianus Eygelshoven. Overleden op 3 juli op de leeftijd van 90 jaar.

Guus Jakobs, 53 jaar lid, klom op van geweerdruager tot generaal-majoor, twee jaar geleden benoemd tot erelid van St.-Martinus Houthem-St.-Gerlach. Overleden op 18 juli in de leeftijd van 74 jaar.

Guus Jakobs

In memoriam Guus Jakobs

Tot onze droefenis overleed op 18 juli in de leeftijd van 74 jaar ons ere-lid Guus Jakobs. In 1946 werd hij lid van Schutterij St. Martinus Houthem St. Gerlach als geweerdager. Guus heeft zich altijd ingezet voor onze schutterij en voor de schietploeg in het bijzonder. Hij was jarenlang onze kogelmaker en in zijn topdagen goot hij in zijn eentje 750 kogels per dag.

Guus was een trouw en standvastig lid en gedurende zijn schutterscarriere klom hij op van geweerdager tot generaal-majoor. Vanwege zijn vele verdiensten voor onze schutterij werd hij benoemd tot erelid. Twee jaar geleden werd hij helaas ziek en kon hij niet meer actief meedoen. Zo heeft hij ook de viering van ons 400-jarig bestaan en de nieuwe uniformering niet van nabij kunnen meemaken.

Op 22 juli hebben wij Guus in eigen schutterskring naar zijn laatste rustplaats begeleid.

A.R.

John Stoffelen, kolonel van St.-Gregorius de Grote Brunssum. Overleden op 3 augustus op 65-jarige leeftijd.

Jo Beenkens, lid van de Maestrichtse Dienstdoende Stadsschutterij. Sinds korte tijd was hij aangesloten bij de Stadsschutterij, waar men hem heeft leren kennen als een aimabel lid. Overleden op 55-jarige leeftijd op 10 augustus 1999.

DE SCHIETBOOM

Als een kleine scheut werd je aangeplant
Ergens ver weg aan een bosrand
Je groeide op tot metershoog in de lucht
En later omgehakt met een diepe zucht
Ze kleedden je uit al meteen
Van aan je kruin tot aan je teen
En daar lag je dan stil en onbewogen
Om enkele maanden maar te drogen
Dan werd je aan een roestige kruk gehangen
Tot menigeen zijn lieve verlangen
Met een schurend touw aan je voeten
Moet je steeds die beulen groeten
Om op uw schouders hoog in de mast
De hark te dragen tot zware last
Met kabels vastgebonden als een hond
Opdat ge zeker onbewegelijk stond
Onder jouw werd er deugdelijk van genoten
En werd je van alle kanten beschoten
En jij liet dit alles maar begaan
Want steeds weer bleef je stille staan
Jaar in jaar uit in weer en wind
Steeds bleef je ons blij gezind
Toch zal er eens de dag komen
Dat het uit is met onze dromen
Moe getergd en tot het eind je strijd gestreden
Kom je op een dag vanzelf naar beneden
Dan pas rijzen de vragen uit de pan
Hoe zoiets na al die jaren kan
Je wordt dan enkel nog even bewaard
Om te eindigen al knetterend in de open haard
Schuttersboom, O Schuttersboom
Als je dan daar je laatste adem snikt
Hebben ze al lang een nieuwe boom opgekrikt
En niemand zal er ooit bij stille staan
Dat ook deze boom hetzelfde lot zal ondergaan.

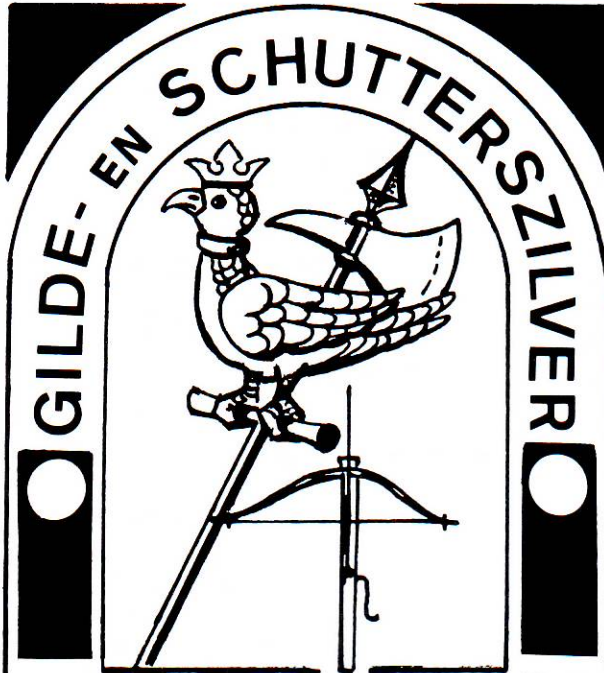
(Uit Kitoko, nummer 6 juli 1998).

INHOUDSOPGAVE

<i>Artikel</i>	<i>pag</i>
Colofon + Voorwoord	1
Alle sjöttersvrunj bedank	2
Nieuw keizerspaar in Horn	3
Strucht restaureert koningszilver	4
De aankondiging van het vogelschieten in Baarlo	5
Verschenen	8
Voor u gelezen	8
St. Martinus Houthem 400 jaar	10
Broonk in Mheer	12
360 jaar schutterij HH Marcellinus en Petrus Geleen	16
"Koning, keizer... bieleman"	17
Niet bij Heiligerlee, maar aan de boorden van de Maas begon de tachtigjarige oorlog	19
Krantenkoppen	21
OLS-1999 brak bijna alle records	23
Het Zuid-Limburgs Federatiefeest 1999	35
Schuttersfeest in Mechelen 1899	36
Schutterij St.-Martinus Niel bij As (2)	37
Onder de schietboom	39
Wij feliciteren	46
Wij gedenken	48
Gedicht 'De Schietboom'	52
Inhoudsopgave	52
Redactie + correspondenten	52

REDACTIE EN CORRESPONDENTEN

- ★ Hoofdredacteur: Wim Pijpers Brouwerslaan 25 6093 GG Heythuysen; Tel. 0475-492868, fax 0341-476042.
- ★ Piet Hermans Hegstraat 13 6001 EW Weert; Tel. 0495-544548.
- ★ Jean-Pierre Schobben Justus van Maurikstraat 37E 6416 EH Heerlen; Mob. tel 06-53952854. E-mail: jps@hvision.nl.
- ★ Werner Smet Nachtegalenlaan 84 3650 Rotem; Tel. 089-868782.
- ★ Jos Thomassen Eikenlaan 32 3630 Maasmechelen; Tel. 089-767789.
- ★ Cor Voorter Maj. Evanslaan 1 6114 KR Susteren; Tel. 046-4491539.
- ★ Drs. Jean Walraven Borgeind 21 6041 AP Roermond; Tel. 0475-318124.
- ★ Drs. Luc Wolters Dr. Schweitzerstraat 4 6369 XL Simpelveld; Tel. 045-5442585.
- ★ Correspondent Schuttersbond E.M.M.: H. Caris Exaten 12 6002 UK Weert; Tel. 0495-524310.
- ★ Correspondente Schuttersbond St.-Gerardus Amstenrade: Yvonne van de Wall Antoniusstraat 84 6166 XL Geleen; Tel. 046-4755123.

GILDE- EN SCHUTTERSZILVER

JUWELIERS - HORLOGES
Jan Andriessen
 DORPSSTRAAT 54
 5708 GJ HELMOND (STIPHOUT)
 TEL. 0492-550792
 FAX 0492-522269

JANFRÉ

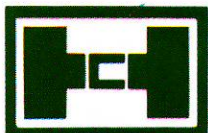
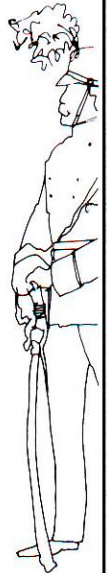
Voornaamste punten waar u op let bij aanschaf van nieuwe uniformen:

- *Goede kwaliteit
- *Korrekte pasvorm
- *Vlotte levering
- *Betaalbare prijs
- *Behoud van pasvorm
- *Snelle nalevering
- *Uitgebreide service

Dit maken wij voor U.
 Vraag vrijblijvend offerte.
 Maak een afspraak.

**uniformen-
 petten-
 uitmonsteringen**

BRUSSELSESTRAAT 124
 6211 PH MAASTRICHT
 TELEFOON 043-3217712

Mr Cas van Heugten

ADVOCaat EN PROCUREUR

Rijksweg Noord 214 - 6136 AE Sittard
 Telefoon: 046-4528899
 Telefax: 046-4528900

- Verkeers- en bedrijfsongevallen.
- Heeft U iets opgelopen, dan worden Uw advocaatkosten vrijwel geheel gedragen door de aansprakelijke partij (meestal de verzekering van de veroorzaker).
- Ook toevoegingszaken (met verklaring omtrent inkomen en vermogen/"akte van onvermogen").
- Eigen bijdrage afhankelijk van inkomen en eventueel vermogen.
- Echtscheiding, ontslag, uitkeringen, slachtofferhulp, civiele zaken en strafzaken.
- Korte telefonische info **kosteloos**.
- Eerste gesprek op kantoor, maximaal 30 minuten, kost f 50,-.

LAARZEN LAARZEN L
 PLUIMEN PLUIMEN PL
 BATONS BATONS
 POMPONS POMP
 UNIFORMSCHOENEN
 LEERWERK LEERWER
 TWIRLSCHOENEN
 INSTEPSCHOENE
 OVERSCHOENEN OVE
 HANDSCHOENEN HA
 BATON-TASSEN B

VAN BEERS B.V.
 S C H O E N F A B R I E K

Mgr. Völkerstraat 33, 5171 JM Kaatsheuvel NL
 Tel.: (0416) 27 22 54, b.g.g. 27 65 48-27 70 72
 Internationaal Tel.: 0031(416)27 22 54

SHAKO'S SHAKO'S SH

LIMBURGSE BIER SPECIALITEITEN
VAN DE MERGELLANDBROUWERIJ

**GULPENER
SJOES**

LIMBURGS
'KONINGSPAAR

FOTO-IMPRESSIE
van het
OLS-1999
gehouden te Reuver
op 4 juli 1999
Fotograaf:
Jean van Nunen-Sweikhuizen

